

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

Ul. arhitekta Novaka 17, 9000 Murska Sobota

Telefon: 02 53 49 500

E-naslov: uemurskasobota@zgs.si

DVOLETNI NAČRT

za

VIII. POMURSKO

LOVSKO UPRAVLJAVSKO OBMOČJE

za

LETI 2021 in 2022

(predlog)

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
2	OPIS LOVSKE UPRAVLJAVSKEGA OBMOČJA	2
3	ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI	4
3.1	Ukrepi v življenjskem okolju divjadi	4
3.2	Vpliv divjadi na njeno življenjsko okolje	11
4	ŽIVALSKÉ VRSTE - DIVJAD	20
4.1	Srna (<i>Capreolus capreolus</i>)	20
4.2	Navadni jelen (<i>Cervus elaphus</i>)	24
4.3	Damjak (<i>Dama dama</i>)	29
4.4	Divji prašič (<i>Sus scrofa</i>)	32
4.5	Šakal (<i>Canis aureus</i>)	36
4.6	Lisica (<i>Vulpes vulpes</i>)	38
4.7	Jazbec (<i>Meles meles</i>)	40
4.8	Kuna belica (<i>Martes foina</i>) in kuna zlatica (<i>Martes martes</i>)	41
4.9	Navadni polh (<i>Glis glis</i>)	43
4.10	Pižmovka (<i>Ondatra zibethica</i>)	44
4.11	Poljski zajec (<i>Lepus europaeus</i>)	45
4.12	Fazan (<i>Phasianus colchicus</i>)	47
4.13	Poljska jerebica (<i>Perdix perdix</i>)	49
4.14	Raca mlakarica (<i>Anas platyrhynchos</i>)	50
4.15	Sraka (<i>Pica pica</i>), šoja (<i>Garrulus glandarius</i>) in siva vrana (<i>Corvus cornix</i>)	52
4.16	Nutrija (<i>Myocastor coypus</i>)	54
4.17	Rakunasti pes (<i>Nyctereutes procyonoides</i>)	55
4.18	Načrt dodajanja divjadi	56
5	EVIDENCE	57
6	PRILOGE	58

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1.1: Kronologija nastanka dvoletnega načrta za VIII. Pomursko LUO za leti 2021 in 2022.....	1
Preglednica 2.1: Pregled lovišč/LPN v LUO	2
Preglednica 3.1.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v obdobju 2015 – 2020	4
Preglednica 3.1.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letih 2021 in 2022.....	7
Preglednica 3.2.1: Škoda, ki jo je povzročila divjad v obdobju 2015 - 2020	11
Preglednica 3.2.2: Število škodnih primerov od divjadi na lovnih površinah.....	13
Preglednica 3.2.3: Izplačane odškodnine za škode od divjadi v LPN Kompas Peskovci	13
Preglednica 3.2.4: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v obdobju 2015 – 2020	14
Preglednica 3.2.5: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letih 2021 in 2022	14
Preglednica 3.2.4: Število popisanih osebkov na hektar in delež poškodovanih osebkov v letu 2020.....	17
Preglednica 3.2.5: Delež poškodovanih osebkov po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4	17
Preglednica 3.2.4: Število popisanih osebkov na hektar in delež poškodovanih osebkov v letu 2020.....	18
Preglednica 3.2.5: Delež poškodovanih osebkov po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4	18
Preglednica 4.1.1: Načrt in realizacija odvzema srnjadi v zadnjih dveh letih	20
Preglednica 4.1.1: Načrt odvzema srnjadi	21
Preglednica 4.1.2: Analiza odvzema in telesnih mas srne.....	22
Preglednica 4.2.1: Načrt in realizacija odvzema jelenjadi v LUO v zadnjih dveh letih	24
Preglednica 4.2.2: Odvzem jelenjadi v robnem območju	25
Preglednica 4.2.3: Načrt odvzema jelenjadi	26
Preglednica 4.2.4: Analiza odvzema in telesnih mas navadnih jelenov.....	27
Preglednica 4.3.1: Odvzem damjakov po loviščih/LPN	29
Preglednica 4.3.2: Načrt odvzema damjaka	30
Preglednica 4.3.3: Analiza odvzema in telesnih mas damjaka.....	30
Preglednica 4.4.1: Načrt in realizacija odvzema divjih prašičev v zadnjih dveh letih	32
Preglednica 4.4.2: Načrt odvzema divjih prašičev	34
Preglednica 4.4.3: Analiza odvzema in telesnih mas divjih prašičev	35
Preglednica 4.5: Analiza odvzema šakala	37
Preglednica 4.6: Analiza odvzema lisic.....	39
Preglednica 4.7: Analiza odvzema jazbeca	40
Preglednica 4.8: Analiza odvzema kun.....	41
Preglednica 4.9: Analiza odvzema nav.polha	43
Preglednica 4.10: Analiza odvzema pižmovke	44
Preglednica 4.11: Analiza odvzema poljskih zajcev	46
Preglednica 4.12: Analiza odvzema fazana	48
Preglednica 4.13: Analiza odvzema poljske jerebice.....	49
Preglednica 4.14: Analiza odvzema race mlakarice	50
Preglednica 4.15: Analiza odvzema srake, šoje in sive vrane	53
Preglednica 4.16: Analiza odvzema nutrije.....	54
Preglednica 4.17: Analiza odvzema rakunastega psa	55
Preglednica 4.18: Dodajanje divjadi.....	56

KAZALO SLIK

Slika 1: Položaj LUO v Sloveniji in lovišča/LPN v LUO	3
Slika 2: Dinamika škod od divjadi v LUO	12
Slika 3: Odvzem in škode od jelenjadi in divjih prašičev.....	12
Slika 4: Prikaz popisnih enot v LUO.....	14
Slika 5: Deleži drevesnih vrst pri popisih 2010-2020 v gozdovih Pomurskega LUO	15
Slika 6: Spremembe v deležu poškodovanih osebkov bukve v popisu 2020 glede na popis 2010.....	16
Slika 7: Skupna poškodovanost v letu 2020 po popisnih enotah - višinski razredi R1-R4	16
Slika 8: Primerjava deleža poškodovanih osebkov gozdnega mladja med popisi 2010 - 2020	19
Slika 9: Odvzem srnjadi v Pomurskem LUO v obdobju 1995 – 2020	20
Slika 10: Odvzem jelenjadi v Pomurskem LUO v obdobju 1995 - 2020	24
Slika 11: Odvzem divjih prašičev v Pomurskem LUO v obdobju 1995 - 2020.....	32
Slika 12: Prisotnost šakala v Sloveniji v obdobju 1/2020 – 2/2021	36

1 UVOD

Dvoletni načrt za VIII. Pomursko lovsko upravljavskega območja za leti 2021 in 2022 je sestavljen v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu ter njegovimi spremembami (Ur. l. RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr.). Zakon določa izdelavo dvoletnih lovsko upravljavskih načrtov za lovsko upravljavska območja, znotraj katerih so opredeljena lovišča in lovišča s posebnim namenom. Za ta lovišča in lovišča s posebnim namenom se naredi razdelilnik s tem načrtom opredeljenega odvzema iz populacij divjadi in del v njihovem življenjskem okolju.

Dvoletni načrt za VIII. Pomursko lovsko upravljavskega območja za leti 2021 in 2022 v skladu z drugim odstavkom 79. člena Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/10 in 200/20) temelji na ciljnih in usmeritvah Območnega načrta za VIII. Pomursko lovsko upravljavskega območja za obdobje 2011 - 2020.

Ob zgoraj navedenih predpisih je pričujoči načrt napisan tudi v skladu z:

1. Zakonom o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93 in spremembe),
2. Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS, št. 91/10 in 200/20),
3. Uredbo o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 101/04, št. 81/14),
4. Odlokom o lovsko upravljavskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 110/04),
5. Uredbo o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v RS (Ur. l. RS, št. 117/04, št. 38/14),
6. Odlokom o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 128/04, št. 38/14),
7. Zakonom o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Ur.l. RS, št. 200/20),
8. Gozdnogospodarskim načrtom za Murskosoboško gozdnogospodarsko območje za obdobje 2011-2020

Vira podatkov v pričujočem načrtu so podatkovne baze, ki jih vodi Zavod za gozdove Slovenije, in podatkovne baze, ki jih vodi Lovska zveza Slovenije.

Najpomembnejši dogodki, ki so vplivali na sam nastanek načrta so prikazani v spodnji preglednici:

Preglednica 1.1: Kronologija nastanka dvoletnega načrta za VIII. Pomursko LUO za leti 2021 in 2022

LUO	Datum	Kraj	Organ	Vsebina
Pomursko	20.–22.1. 2021	Pomursko LUO	Komisija za pregled odstrela in izgub divjadi	Pregled odstrela in izgub divjadi
Pomursko	12. 3. 2021	Murska Sobota	OZUL in ZGS OE	Uskladitveni sestanek
Pomursko	19. 3. 2021	Murska Sobota	Strokovni svet ZGS OE	Določitev osnutka načrta
Pomursko	25. 3. 2021	Murska Sobota	ZGS OE in vabljeni	Javna predstavitev načrta
Pomursko	15. in 21. 4. 2021	Murska Sobota	Svet ZGS OE	Sprejem predloga načrta
Pomursko	25. 4. 2021	Ljubljana	MKGP	Oddaja načrta na MKGP

Za pogosteje uporabljene izraze so v pričujočem načrtu uporabljene naslednje okrajšave:

- ARSO – Agencija Republike Slovenije za okolje,
- GGO – gozdnogospodarsko območje,
- IKGLR – Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo,
- LUO – VIII. Pomursko lovsko upravljavskega območje,
- LD – lovška družina,
- LPN – lovišče s posebnim namenom,
- 2LUN – dvoletni načrt za LUO,
- MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- OZUL – območno združenje upravljavcev lovišč v Pomurskem LUO,
- RS – Republika Slovenija
- UVHVVR – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin,
- VHS – Veterinarsko higienska služba,
- ZDLov-1 - Zakon o divjadi in lovstvu,
- ZGS – Zavod za gozdove Slovenije,
- ZNUAPK – Zakon o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih,
- ŽSP – živalski stranski proizvodi.

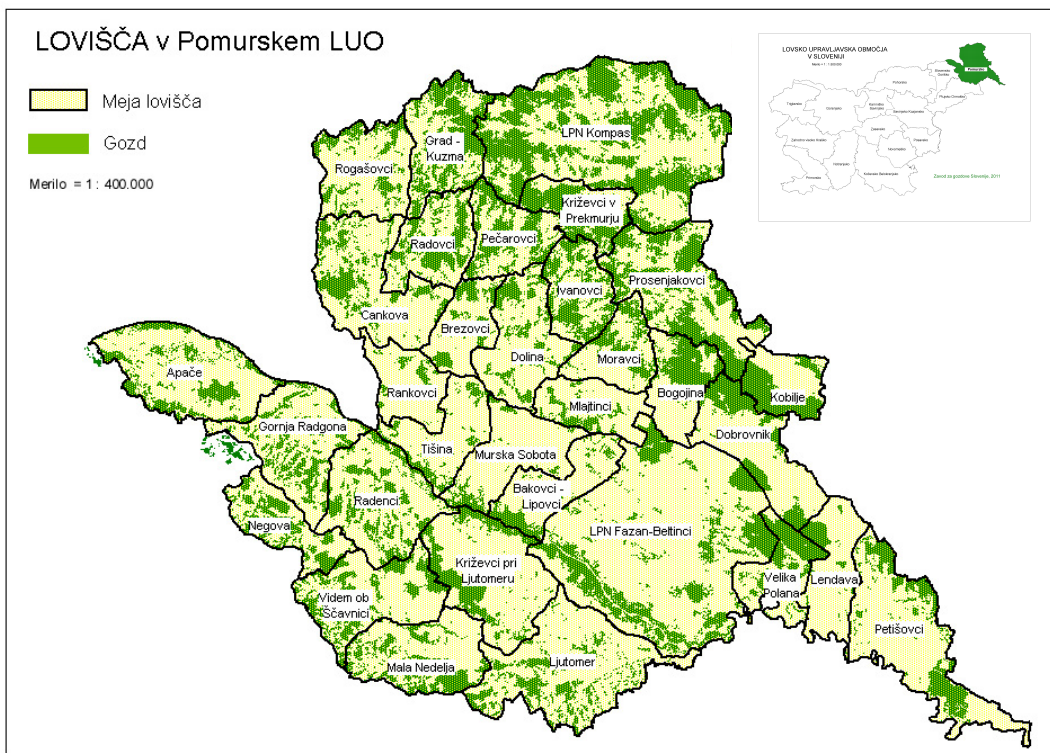
2 OPIS LOVSKO UPRAVLJAVSKEGA OBMOČJA

Pomursko lovsko upravljavsko območje leži na skrajnem delu severovzhodne Slovenije in se skoraj v celoti pokriva z mejami murskosoboškega gozdnogospodarskega območja. Meja na zahodu je državna meja z Avstrijo, na severu z Avstrijo in Madžarsko (Železna županija-Vas), na vzhodu z Madžarsko (Železna županija-Vas in županija Zala) ter na jugu s Hrvaško. Na jugozahodu meji na sosednje Slovensko goriško, na jugu pa na Ptujsko-Ormoško LUO. Meje lovsko upravljavskega območja nikjer niso naravne oz. ekološke, ampak predvsem upravne oz. državne. Celotno območje ima značilnosti ravninsko-gričevnatega panonskega sveta, v razponu nadmorskih višin od 150 do 418 m.n.v. Pomemben krajinski element območja je reka Mura s tipičnim obmurskim gozdom, ki teče v t.i. murski ravnini.

Preglednica 2.1: Pregled lovišč/LPN v LUO

Šifra lovišča/LPN		Ime lovišča/LPN	Upravna enota	POVRŠINA (ha)			
Prejšnja	Sedanja			SKUPNA	Lovna	Nelovna	Gozd
54	801	Apače	Gornja Radgona	5.224	4.885	339	1.391
55	802	Gornja Radgona	Gornja Radgona	4.468	3.929	539	1.268
56	803	Negova	Gornja Radgona	2.541	2.348	193	1.000
57	804	Radenci	Gornja Radgona	4.633	4.130	503	1.273
58	805	Videm ob Ščavnici	Gornja Radgona	4.187	3.918	269	1.321
134	831	Lendava	Lendava	2.789	2.586	203	326
135	826	Dobrovnik	Lendava	3.844	3.585	259	1.074
136	832	Petišovci	Lendava	5.743	5.211	532	1.321
137	830	Velika Polana	Lendava	2.332	2.205	127	977
169	807	Mala Nedelja	Ljutomer	3.937	3.675	262	1.131
170	806	Križevci pri Ljutomeru	Ljutomer	5.250	4.791	459	1.181
171	808	Ljutomer	Ljutomer	6.588	5.899	689	1.298
185	818	Dolina	Murska Sobota	3.683	3.429	254	759
186	820	Prosenjakovci	Murska Sobota	5.464	5.298	166	2.507
187	825	Bogojina	Murska Sobota	2.438	2.324	114	920
188	810	Grad – Kuzma	Murska Sobota	3.547	3.326	221	1.848
189	819	Ivanovci	Murska Sobota	2.519	2.424	95	1.121
190	821	Tišina	Murska Sobota	2.804	2.599	205	405
191	824	Moravci	Murska Sobota	2.316	2.203	113	690
192	814	Pečarovci	Murska Sobota	2.628	2.506	122	1.182
193	812	Cankova	Murska Sobota	5.037	4.750	287	1.149
195	809	Rogašovci	Murska Sobota	3.547	3.294	253	885
196	817	Brezovci	Murska Sobota	2.126	2.032	94	521
197	811	LPN Kompas Peskovci	Murska Sobota	12.538	12.070	468	5.692
198	829	LPN Fazan Beltinci	MS, Lendava, Ljutom.	15.168	14.005	1.163	3.434
199	813	Radovci	Murska Sobota	2.857	2.696	161	1.055
200	816	Rankovci	Murska Sobota	2.187	2.052	135	235
201	823	Mlajtinci	Murska Sobota	2.265	2.055	210	342
202	815	Križevci v Prekmurju	Murska Sobota	2.229	2.136	93	1.222
501+503	828	Bakovci – Lipovci	Murska Sobota	2.694	2.432	262	467
502+504	822	Murska Sobota	Murska Sobota	3.346	2.518	828	310
505	827	Kobilje	Lendava	2.055	2.005	50	1.013
SKUPAJ				132.984	123.316	9.668	39.318

V gozdni površini je zajeta tudi površina gozdnih rezervatov Ginjevec, Zgornje Kobilje, Motvarjevci, Babji Ložič in Murska šuma. Pri izvajanju lova je potrebno upoštevati določila 7. in 8. člena Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (U.I. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13 in 39/15 in 191/20). V gozdnih rezervatih so v skladu s to uredbo prepovedane vse dejavnosti, ki bi lahko spremenile obstoječe naravno stanje in vplivale na nemoten naravni razvoj gozdnih rezervatov v prihodnosti. Dovoljeno je opravljati le naloge javne gozdarske službe, javne službe ohranjanja narave ter nadzorstvene naloge lovstva in gozdarstva.

Slika 1: Položaj LUO v Sloveniji in lovišča/LPN v LUO

3 ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI

3.1 Ukrepi v življenjskem okolju divjadi

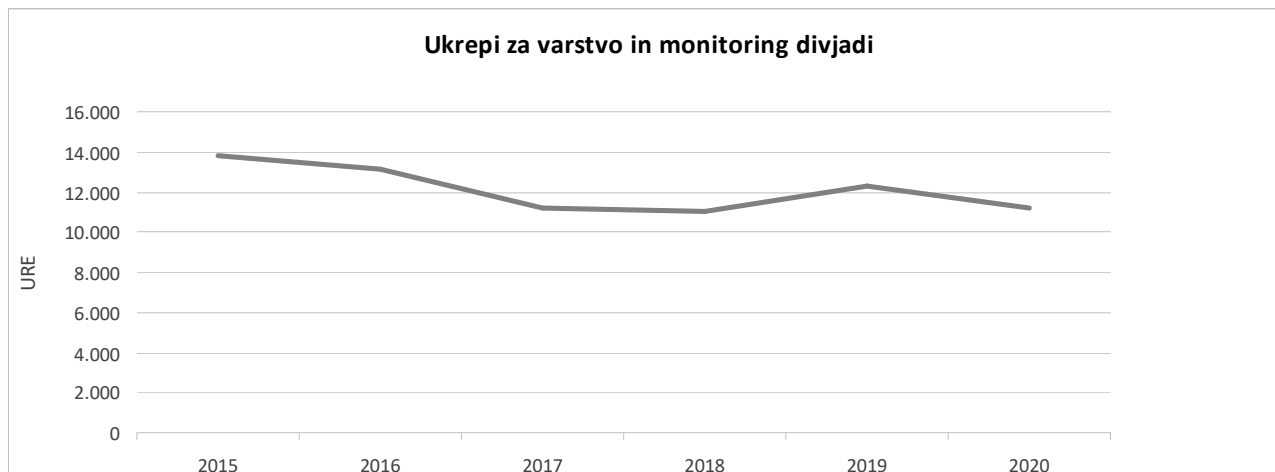
Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v obdobju 2015 – 2020 in presoja uspešnosti izvedenih ukrepov

Preglednica 3.1.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v obdobju 2015 – 2020

Vrsta ukrepa	Enota mere	2015 - 2020			2019 - 2020		
		Načrt	Realizacija	%	Načrt	Realizacija	%
UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI							
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	76.568	72.730	95	25.004	23.476	94
BIOMELIORATIVNI UKREPI							
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	498,9	439,4	88	134,8	144,3	107
Spravo sena z odvozom	ha	10,7	11,0	103	2,6	3,8	145
Priprava pasišč za divjad	ha	39,0	34,5	88	13,9	9,9	71
Gnojenje travnikov	ha	6,2	6,2	100	2,7	2,7	100
Vzdrževanje grmišč	ha	47,3	55,2	117	13,7	13,4	97
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	116,9	109,1	93	36,7	32,2	88
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	35,3	35,3	100	13,2	13,1	100
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	206	202	98	72	69	96
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	153	131	86	45	38	84
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	4.152	3.819	92	1.126	1.081	96
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	296	276	93	101	97	96
BIOTEHNIŠKI UKREPI							
Zimsko krmljenje - parkljasta divjad	kg	23.200	23.500	101	0	0	0
Zimsko krmljenje - mala divjad	kg	673.625	606.786	90	194.907	174.976	90
Preprečevalno krmljenje	kg	37.880	35.224	93	12.550	12.410	99
Privabljalno krmljenje	kg	582.630	486.797	84	174.185	143.853	83
Krmne njive	ha	578,4	534,6	92	179,7	171,5	95
Pridelovalne njive	ha	103,1	100,2	97	30,3	29,3	97
Solnice	kg	30.855	29.383	95	9.569	8.909	93
LOVSKI OBJEKTI							
Solnice (obnova in novogradnja)	število	12.246	10.921	89	4.449	3.614	81
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	3.569	3.664	103	1.081	1.137	105
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	1.928	1.879	97	557	498	89
Lovske steze (obnova in novogradnja)	km	6,0	6,0	100	2,0	2,0	100

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

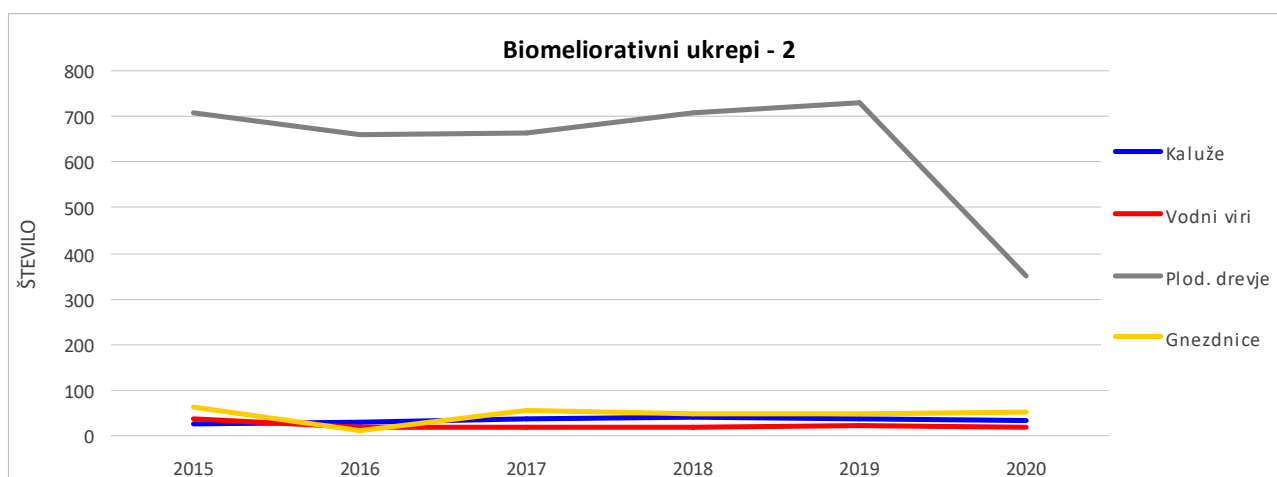
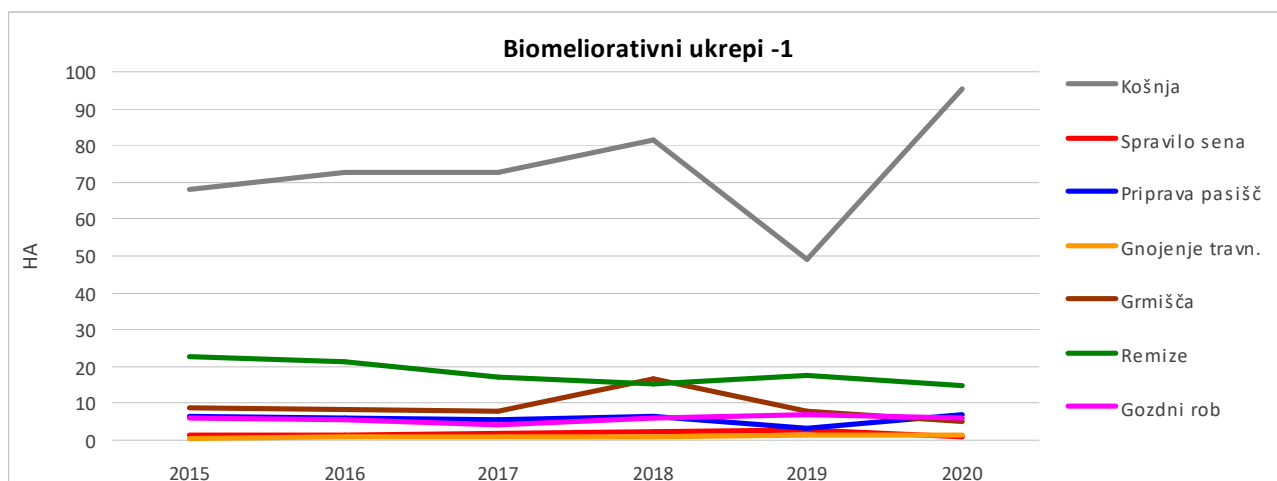
To so ukrepi, ki jih upravljavci lovišč opravljajo predvsem v sklopu lovsko čuvajske službe in so vezani na spremljanje stanja v habitatih posameznih vrst divjadi in njihovih populacijah. Stopnja uresničitve je dobra, vendar je podatek o izvršenih ukrepih za varstvo in monitoring v LUO manj uporaben, saj upravljavci pod to rubriko vpisujejo realizacijo, ki je lahko zajeta tudi pod drugimi vrstami ukrepov in gre lahko za podvajanje ur (n.pr.: biotehniških ukrepov,...). Obseg opravljenih ima trend zmanjševanja.

Biomeliorativna dela

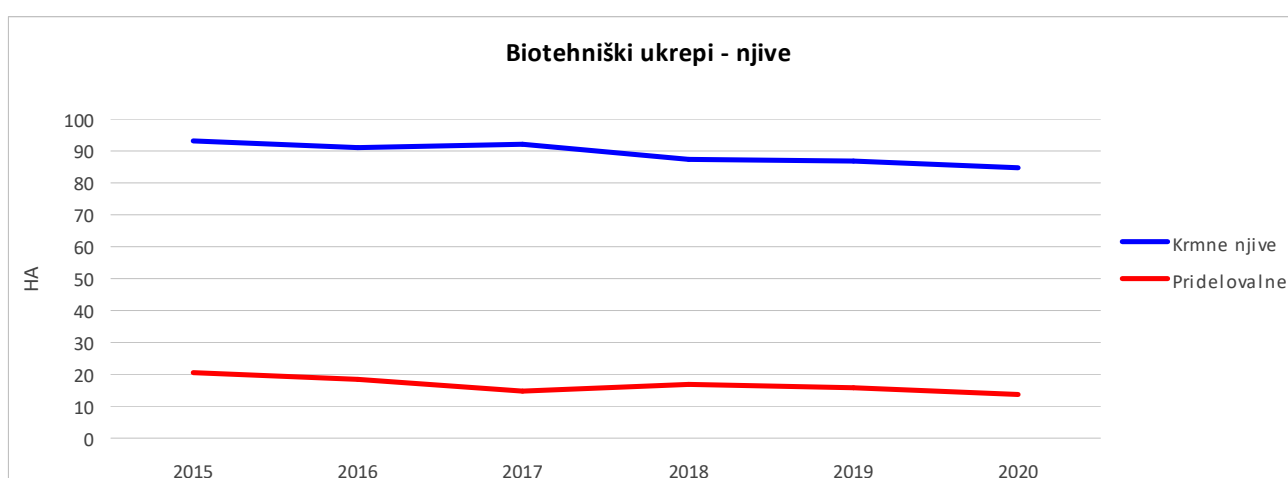
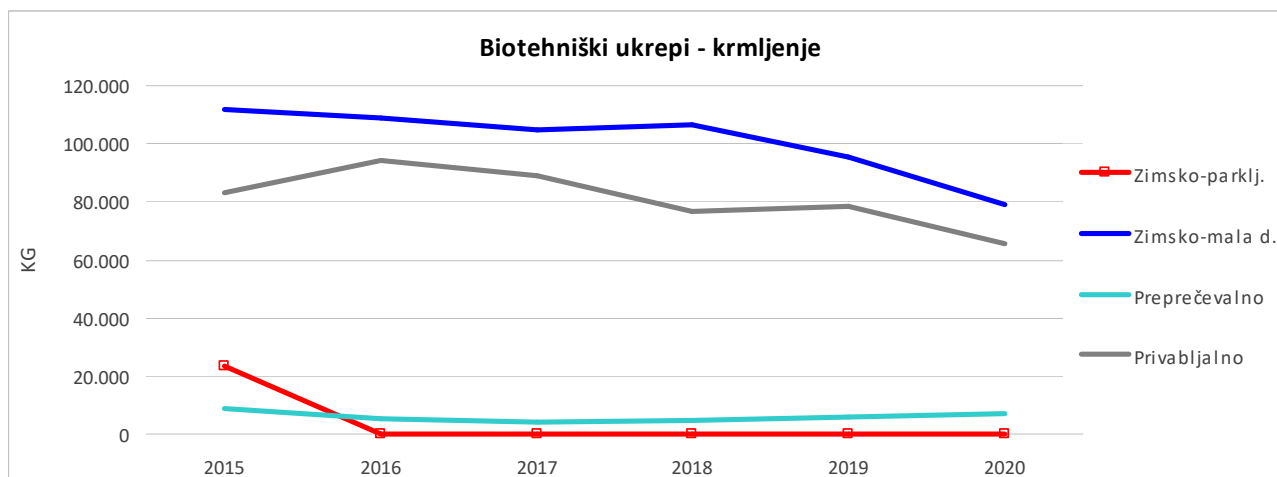
So tisti, ki na sonaraven način prispevajo k izboljšanju pogojev za divjad. Povprečna stopnja uresničitve vseh ukrepov skupaj je 92 %, v zadnjih dveh letih 96 %. Po obsegu najpomembnejši ukrep je košnja (strojna in ročna). Ravno pri vrstah ukrepov v tej skupini so upravljavci lovišč/LPN pri tem zelo omejeni z lastništvom oz. možnostjo pridobivanja novih namenskih površin za živalski svet. Z Uredbo o podelitvi koncesij (Ur.l. RS 100/2008) upravljavci lovišč niso motivirani za tovrstna vlaganja, saj se jim to pri zniževanju koncesnine po tej Uredbi ne priznava kot vložek oz. olajšava. Prikazani obseg vzdrževanja površin za malo divjad (remize) je v tako nizkem obsegu, da ne more bistveno prispevati k izboljšanju razmer za vrste divjadi katerim je namenjen (mala divjad).

Biotehniški ukrepi

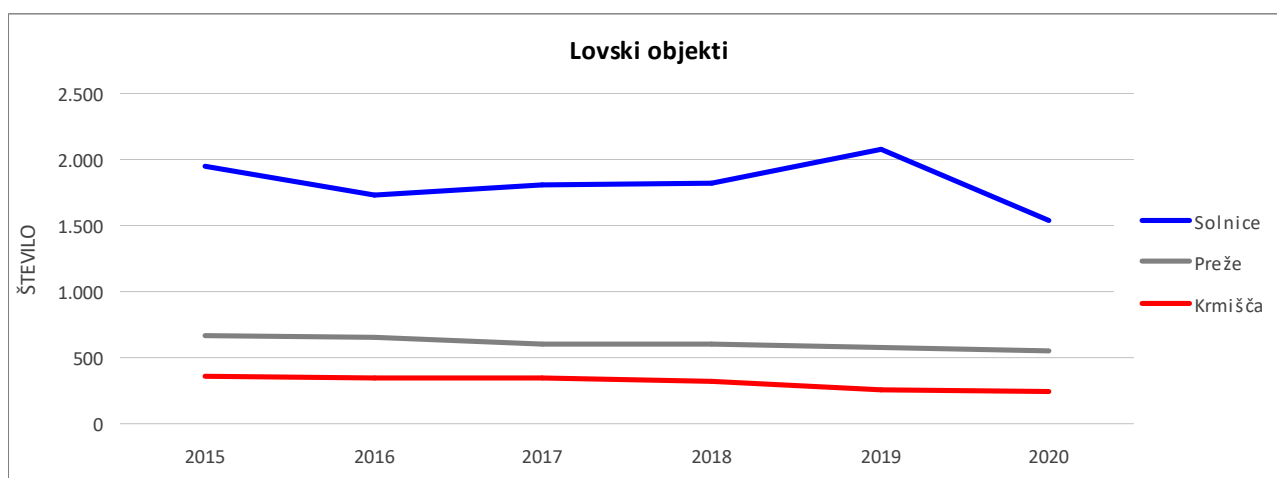
Po obsegu največji biotehniški ukrep v območju je krmljenje, kjer je pomemben del celotnega obsega tega ukrepa (zimsko krmljenje) namenjen mali divjadi. Za doseganje ciljev upravljanja z divjadjo v območju je izvajanje ukrepov krmjenja potreben in zato dovoljen ukrep. Klasično polaganje krme se kombinira s ponudbo na površinah vzdrževanih krmnih njiv. Povprečna stopnja uresničitve prikazanih ukrepov krmjenja skupaj in v zadnji dveh letih je enak, to je 87 %. Zimsko krmljenje vrst parkljaste divjadi po letu 2016 in tudi v 2020 ni bilo načrtovano. Dovoljeno in načrtovano je bilo samo zimsko krmljenje male divjadi. Za divjega prašiča se načrtuje in izvaja tudi preprečevalno krmljenje, katerega učinek v loviščih pa je verjetno zelo majhen. Pri ostalem krmljenju zelo pomembno mesto zavzema privabjalno krmljenje za divjega prašiča in jelenjad. V loviščih robnega območja jelenjadi in divjega prašiča (t.j. loviščih brez načrta odvzema) se lahko izvaja samo krmljenje male divjadi. Načrtno krmljenje vseh vrst parkljaste divjadi v tem delu območja ni dovoljeno. Zaradi milih zim v zadnjih letih se obseg zimskega krmjenja male divjadi zmanjšuje. Zarado omejitve števila krmnišč in vnosa količin krme se zmanjšuje tudi obseg privabjalnega krmjenja za parkljasto divjad (prašič, jelenjad).

Ukrepi vzdrževanja krmnih in pridelovalnih njiv so bili uresničeni 93 %, v zadnjih dveh letih pa 96 %. Ustrezno je, da je obseg obdelanih krmnih njiv večji od pridelovalnih. Upravljavcem lovišč/LPN tudi v bodoče priporočamo, da vse oz. čim več njivskih površin s katerimi razpolagajo, vzdržujejo kot krmne njive, ki jih namenijo neposredno divjadi, z namenom obogatitev prehranske ponudbe in kritja v zimskem oz. nevegetacijskem obdobju.

Lovski objekti

Največji obseg predstavlja zalaganje solnic (število novih in vzdrževanih). Večji del tukaj prikazanih krmišč je namenjen mali divjadi. Pri parkljasti divjadi gre praviloma za krmljenje na površini tal (nasuta krma) in se krmišč, razen odstranitve vegetacije, posebej ne ureja. Opravljena dela zagotavljajo zadostno količino lovskih objektov, ki se ohranjajo v primernem stanju, ter so namenjeni zagotavljanju optimalnih pogojev za izvajanje lova.

Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letih 2021 in 2022*Preglednica 3.1.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letih 2021 in 2022*

	skupina	EM	Načrt 2021-2022
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	A	ure	25.000
BIOMELIORATIVNI UKREPI			
Vzdrževanje pasišč s košnjo	B	ha	145,00
Spravilo sena z odvozom	B	ha	2,20
Priprava pasišč za divjad	B	ha	13,00
Gnojenje travnikov	B	ha	2,00
Vzdrževanje grmišč	B	ha	12,00
Vzdrževanje remiz za malo divjad	B	ha	38,00
Vzdrževanje gozdnega roba	B	ha	9,00
Izdelava in vzdrževanje kaluž	B	število	60
Izdelava in vzdrževanje vodnega vira	B	število	35
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega	B	število	700
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	B	število	100
BIOTEHNIŠKI UKREPI			
Zimsko krmljenje - parkljasta divjad	C	kg	0
Zimsko krmljenje - mala divjad	C	kg	180.000
Preprečevalno krmljenje	C	kg	15.000
Privabljalno krmljenje	C	kg	155.000
Krmne njive	C	ha	180,00
Pridelovalne njive	C	ha	30,00
Solnice (količina soli)	E	kg	7.800
LOVSKI OBJEKTI			
Solnice (založene)	E	število	3.800
Lovske preže (obnova in novogradnja)	E	število	3.500
Krmišča (obnova in novogradnja)	E	število	530
Lovske steze (obnova in novogradnja)	E	km	0

3.1.1 Usmeritve za varstvo in monitoring divjadi

To so ukrepi, ki jih upravljavci lovišč opravljajo predvsem v sklopu lovsko čuvajske službe in so vezani na spremljanje stanja v habitatih posameznih vrst divjadi in njihovih populacijah. Upravljavci naj sem vpisujejo realizacijo, ki ni zajeta tudi pod drugimi vrstami ukrepov in gre lahko za podvajanje ur (n.pr.: biomeliorativnih in biotehniških ukrepov,...). Dopustna odstopanja realizacije načrta: Upravljavci lovišč morajo načrtovane ukrepe realizirati vsaj v višini 80 % načrtovanih ur, dopustno in zaželeno je neomejeno preseganje obsega.

3.1.2 Usmeritve za izvedbo biomeliorativnih ukrepov**TRAVNATE POVRŠINE:**

Za parkljasto divjad (jelenjad, srnjad) je zaželeno obseg pasišč povečevati. Travnatih površin še posebej primanjkuje v ravninskem pasu. V področju Goriškega se s košnjo poleg ponudbe hrane, ohranja meja gozda in zavira proces zaraščanja.

Za malo divjad (gnezdenje fazana) pridejo v poštev travnate površine, ki se le enkrat letno (pozno) kosijo.

GRMIŠČA - za PARKLJASTO DIVJAD:

So namenjena rastlinojedi parkljasti divjadi za objedanje popkov in poganjkov. S pomlajevalnimi sečnjami se pospešujejo mehki listavci (vrbe, trepetlika,..), leska, čremsa, hrasti in gaber. Prehransko vrednost grmišč se poveča s sadnjo avtohtonih plodonosnih vrst (češnja, jerebika, kostanj,...).

REMIZE - za MALO DIVJAD:

Posebej koristne so takšne površine med ostalim poljedelskim svetom in so porasle z drevesnimi in grmovnimi vrstami ter s travami in zelišči. Osnovni namen je kritje, vzreja mladičev in ponudba naravne hrane za malo divjad. Remizne površine se vključi med lokacije za zimsko krmljenje male divjadi.

PLODONOSNE VRSTE DREVJA in GRMOVJA:

Za parkljasto divjad je primerna sadnja plodonosnih drevesnih in grmovnih vrst za objedanje: hrasti (vse vrste), gaber, jerebika, kostanji, topoli, vrbe, češnja, jablana, hruška, leska, dren, trdoleska, glog, bezeg, črni trn.

Dopustna odstopanja realizacije načrta: Obseg načrtovanih del mora biti opravljen vsaj v višini 80 %, dopustno in zaželeno je neomejeno presežanje obsega.

NJIVE (KRMNE in PRIDELOVALNE):

Zasejane morajo biti z rastlinami, ki jim vrsta divjadi, kateri je krmna njiva namenjena, daje prednost pred tistimi na običajnih kmetijskih površinah. Koruza na krmnih njivah je enostavna za pridelavo, vendar strokovno utemeljena kvečjemu za divjega prašiča in delno za fazana. Zaželjene so predvsem tiste vrste rastlin, ki divjadi nudijo hrano dalj časa, zlasti v prehransko revnejših mesecih (ohrovt, pesa, repa, ...).

- Površinsko razmerje krmne njive : pridelovalne njive = 85 % : 15 %.
- Razmerje kultur na krmnih in pridelovalnih njivah (za lovišča/LPN z jelenjadjo in divjim prašičem): delež okopavin in ostalega naj bo večji od deleža koroze in žit.
- Kulture na krmnih njivah za malo divjad: koroza in žita (v primeru koroze naj del kulture preko zime ostane nepospravljene za hrano in kritje mali divjadi).
- Lovišča/LPN površin, ki jih imajo v lasti in so namenjene divjadi, preko zime ne smejo puščati neobdelanih. Za veliko divjad pridejo v poštev vrste krmnih rastlin in njihove mešanice, ki divjadi v zimskem obdobju nudijo zeleno oz. sočno hrano.

Dopustna odstopanja realizacije načrta: Načrt je lahko presežen pri krmnih njivah medtem, ko pri pridelovalnih ne.

3.1.3 Usmeritve in določila za izvajanje krmljenja in solnic

A) PARKLJASTA DIVJAD

Krmljenje je biotehnični ukrep, kjer se krma namenjena divjadi na lokacijo krmišča pripelje od drugod.

O vseh krmiščih morajo lovišča/LPN voditi kataster, ki vsebuje katastrsko občino (k.o.), parcelno številko, vrste in načrtovane letne količine krme, vrsto krmišča oziroma namen. Krmljenje parkljaste divjadi v gozdu brez soglasja ZGS ni dovoljeno, priporočljivo pa je pridobiti tudi soglasje lastnika oz. upravljavca zemljišča. V tekočem letu načrtujemo ažuriranje katastra krmišč po loviščih/LPN.

Namen krmljenja:

- **Pri izvedbi krmljenja je treba zasledovati cili, da ta ukrep ni vzrok povečevanju škod od divjadi.** V primeru, da je krmljenje vzrok povečanju škod od divjadi v bližnji okolici krmišča krmljenje na tej lokaciji ni dovoljeno.
- Privabljalno krmljenje za divjega prašiča in jelenjad se izvaja z minimalnimi količinami krme z namenom doseganja cilja večje realizacije načrta odstrela.
- Načrtno krmljenje parkljaste divjadi samo z namenom povečanja številčnosti ni dovoljeno.

Lokacije krmišč:

- Krmišča v gozdu ne smejo biti na površinah v načrtni obnovi oz. pomlajevanju z naravnim mladjem ali s sadnjo ter mladih gozdnih sestojih (mladje, sestoji do 15 cm premera).
- Lokacija krmljenja parkljaste divjadi mora biti vnesena v program Lisjak in biti obvezno določena z nazivom K.O., parc. št. in Gauss-Krüger koordinatami (X,Y) v obliki šestmestnih števil - velikostni razred GK koordinat v aplikaciji Atlas okolja je GKY>GKX.
- **Krmljenje je dovoljeno samo na lokacijah določenih s tem načrtom (glej prilogo 1).** Krmljenje parkljaste divjadi na drugih lokacijah ni dovoljeno. Lokacije krmišč v letnih načrtih lovišč/LPN morajo biti usklajene z načrtom LUO. Evidenco krmljenja se vodi v Letnih načrtih lovišč/LPN oz. programu Lisjak.

Krmljenje srnjadi

- Načrtno krmljenje srnjadi ni potrebno in ni dovoljeno nikjer v območju.
- Izjemoma je dovoljeno krmljenje srnjadi z ustrezno krmo (ne samo z močno krmo) le v nadpovprečno ostrih zimskih razmerah. Soglasje k temu ukrepu izda ZGS OE M. Sobota ter o tem obvesti tudi lovsko inšpekcijo (podrobneje o tem glej Dolgoročni načrt za Pomursko LUO 2011-2020).

Krmljenje jelenjadi:

Dopolnilno zimsko krmljenje ni dovoljeno, dovoljeno je privabljalno krmljenje. Krmljenje ni dovoljeno v loviščih, ki v tekočem letu nimajo številčno načrtovanega odvzema (t.i. robno območje).

Privabljalno:

- Največje število krmišč v posameznem lovišču/LPN 1 / 500 ha lovne površine.
- Prisotnost močne krme na posameznem krmišču do 5 kg/dan.

Dopustno odstopanje realizacije načrta: Količina načrtovane krme ne sme biti presežena.

Preprečevalno krmljenje za jelenjad ne obstaja in ni načrtovano.

Krmljenje divjega prašiča:

Dovoljeno je privabljalno krmljenje. Krmljenje ni dovoljeno v loviščih, ki v tekočem letu nimajo številčno načrtovanega odvzema (t.i. robno območje).

V skladu s prvim odstavkom 13. člena ZNUAPK preprečevalno krmljenje divjega prašiča v času trajanja visoke stopnje ogroženosti ni predvideno in glede na namen zakonodajalca tudi ni dovoljeno.

Dopolnilno zimsko krmljenje za povečevanje številčnosti ni dovoljeno.

Privabljalno krmljenje:

- Največje število krmišč v posameznem lovišču/LPN 1 krmišče / 200 ha gozdne površine.
- Prisotnost močne krme na posameznem krmišču do 2 kg/dan.

Dopustno odstopanje realizacije načrta: Količina načrtovane krme ne sme biti presežena.

Zakon o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (ZNUAPK, 13. člen) določa prepovedi in omejitve krmljenja na krmiščih. Na krmiščih za prostoživeče živali, do katerih lahko dostopajo divji prašiči, je:

1. prepovedano krmljenje z ŽSP;
2. dovoljeno zimsko krmljenje s silažo, senom in okopavinami;
3. za namene privabljanja dovoljeno le krmljenje s krmo neživalskega izvora.

B) MALA DIVJAD

- Dovoljeno je ciljno krmljenje vseh vrst male divjadi, še posebej pa fazana, poljske jerebice in poljskega zajca.
- Sestava krme iz različnih vrst žit in koruze, krmne pese, sladkorne pese, detelje, lucerne (suhe),....
- Krmljenje male divjadi je po potrebi dovoljeno v skozi celo leto (premostitev t.i. »žetvenega šoka«) in ni vezano samo na zimsko obdobje.
- Vzdrževanje krmnih njiv ima prednost pred pridelovalnimi njivami. Površine na katerih se pridelujejo žita in kuruza naj lovske družine pred zimo ne spravijo v celoti. Tako postane čim večji delež teh njiv krmnih njiv, ki imajo istočasno funkcijo remize (kritje!) za fazana.
- Krmljenje naj lovišča/LPN izvajajo na večjem številu lokacij manjših krmišč.
- V fazanjih krmiščih je treba srnjadi čim bolj onemogočiti dostop do koruze (učinkoviti so krmilniki za pernato divjad). Krmišča za malo divjad postavljati na primerna mesta s kritjem, kjer je mala divjad prisotna.
- V sušnem času je v predelih s slabo preskrbljenostjo s površinskimi vodotoki priporočena ureditev umetnih vodnih virov (t.i. napajališč za malo divjad).

Dopustno odstopanje realizacije načrta: Količina načrtovane krme za malo divjad se lahko preseže.

Kataster krmišč za malo divjad

V lovišču/LPN se vodi skupno število krmišč za malo divjad v celem lovišču/LPN ali njegovem delu (katastrska občina).

C) MALE ZVERI

V skladu s 13. členom ZNUAPK je na vseh krmiščih za prostoživeče živali, do katerih lahko dostopajo divji prašiči, prepovedano krmljenje z živalskimi stranskimi proizvodi. Na krmiščih za zveri je dovoljeno krmljenje z živalskimi stranskimi proizvodi le v primeru pridobljenega dovoljenja UVHVVR.

D) SOLNICE

Polaganje soli divjadi ni potrebno. Za parkljasto divjad je dovoljeno samo v spomladanskem času. Solnice so lahko založene samo v vegetacijskem obdobju od 15. 03. do 31. 10. Njihovo število je omejeno na največ 3 solnice na 100 ha lovne površine v posameznem lovišču/LPN. Solnice ne smejo biti na površinah gozdnih sestojev, ki so v načrtni obnovi oz. pomlajevanju z naravnim mladjem ali s sadnjo. Dovoljeno letno zalaganje solnic do 3 kg soli / solnico.

Dopustno odstopanje realizacije načrta: Količina načrtovanega vnosa soli ne sme biti presežena.

3.1.4 Usmeritve za izvedbo lovskih objektov

Ne načrtujemo povečevanja števila objektov. Za vsak objekt oz. lokacijo je priporočljivo imeti soglasje lastnika zemljišča, krmljenje parkljaste divjadi v gozdu brez soglasja ZGS ni dovoljeno. Dopustna odstopanja realizacije načrta: obsega načrtovanih del ni treba realizirati. Preseganje načrtovanih količin soli ni dovoljeno.

Naravovarstvene usmeritve na območjih Nature 2000 ne dovoljujejo postavitve novih solnic, krmišč in mrhovišč na območju vodnih površin in njihovi neposredni bližini (manj kot 50 m od ojezivitve), obstoječe pa naj se postopoma odstrani (Dolgoročni načrt LUO 2011-2020).

Lovske organizacije naj v loviščih/LPN po svojih možnostih in naravnih danostih vzdržujejo čim večji obseg površin namenjenih neposredno divjadi. Biomeliorativni ukrepi naj imajo prednost pred biotehniškimi (n.pr. krmne njive in remize pred pridelovalnimi njivami in klasičnim krmljenjem i.pd.).

Ukrepi na območju začasnih tehničnih ovir (ZTO)

Upravlavec lovišča/LPN naj ne vrši lova v bližini ZTO, razen, če je to nujno potrebno. Izvajanje skupnih lovov prilagoditi razmeram na terenu in v primerni oddaljenosti od ZTO. V tem primeru naj se smer pogona pri skupinskem lovu usmeri stran od ZTO.

3.2 Vpliv divjadi na njeno življenjsko okolje

Škode na kmetijskih kulturah in domači živini ter presoja uspešnosti izvedenih ukrepov

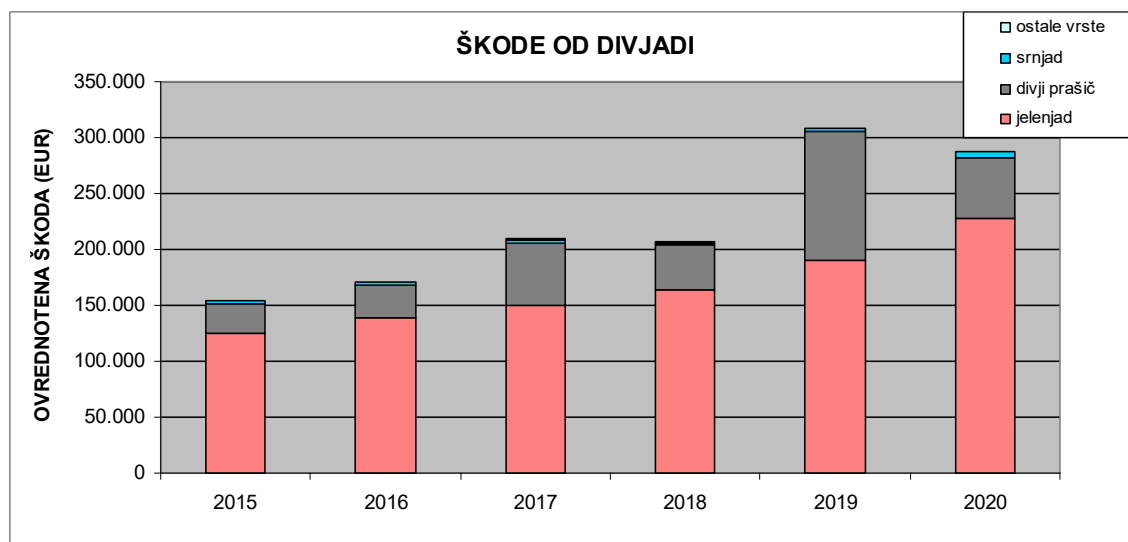
Povzročene škode v obdobju 2015 - 2020

Preglednica 3.2.1: Škoda, ki jo je povzročila divjad v obdobju 2015 - 2020

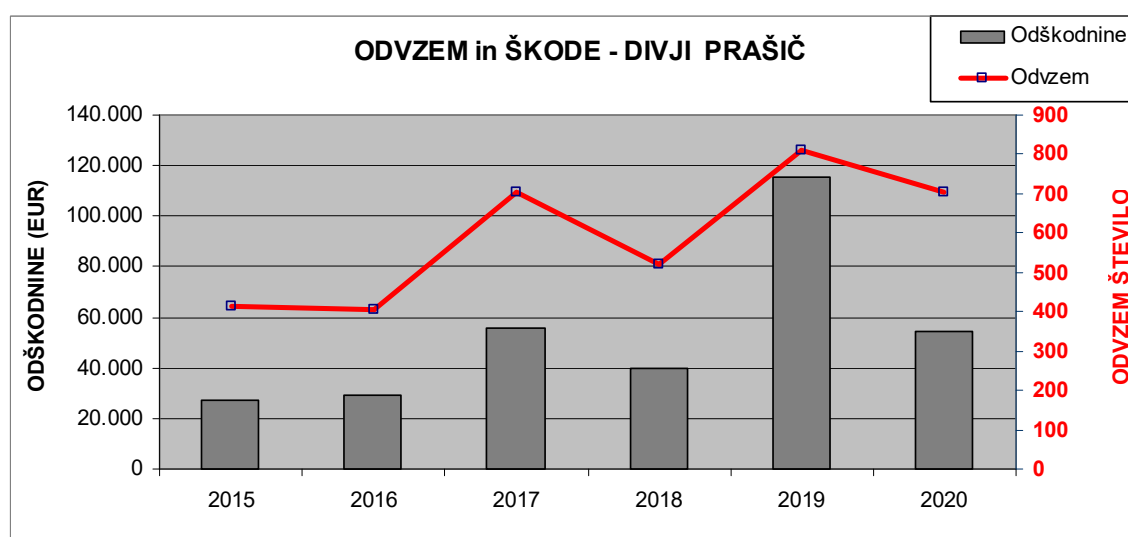
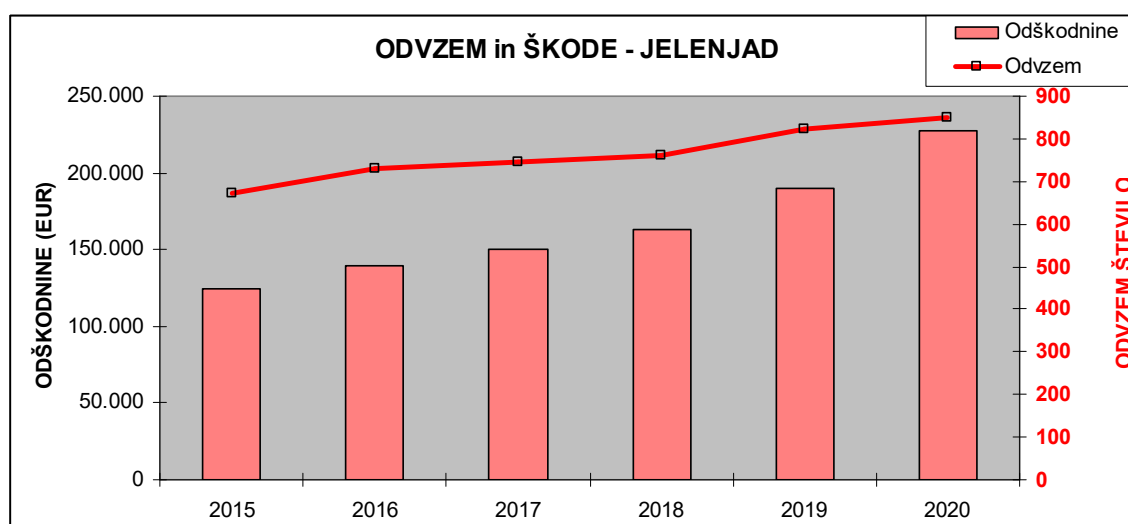
Vrsta divjadi	Kultura	2015 - 2020		2019 - 2020	
		Ovrednotena škoda *	EUR / 100 ha	Ovrednotena škoda *	EUR / 100 ha
srna	kulture	16.976	13,69	7.540	6,08
	travniki	0	0,00	0	0,00
	sadno drevje	0	0,00	0	0,00
	gozd	500	0,40	500	0,40
	ostalo	126	0,10	0	0,00
skupaj		17.602	14,20	8.040	6,49
navadni jelen	kulture	993.843	801,59	415.949	335,49
	travniki	200	0,16	200	0,16
	sadno drevje	0	0,00	0	0,00
	gozd	605	0,49	605	0,49
	ostalo	860	0,69	860	0,69
skupaj		995.508	802,93	417.614	336,83
divji prašič	kulture	319.325	257,55	167.737	135,29
	travniki	2.057	1,66	2.057	1,66
	ostalo	0	0,00	0	0,00
skupaj		321.382	259,21	169.794	136,95
damjak	kulture	6.169	4,98	776	0,63
SKUPAJ PARKLJARJI		1.340.662	1.081,32	596.225	480,89
šakal		0	0,00	0	0,00
lisica		0	0,00	0	0,00
jazbec		250	0,20	69	0,06
poljski zajec		0	0,00	0	0,00
siva vrana		2.346	1,89	598	0,48
ostale vrste		54	0,04	0	0,00
SKUPAJ OSTALO		2.650	2,14	667	0,54
VSE SKUPAJ		1.343.312	1.083,46	596.892	481,43

* Ovrednotena škoda = izplačane odškodnine (EUR) + izdani material (EUR) + opravljene ure sanacije (1ura = 5 EUR)

Skupni obseg izplačanih odškodnin za nastalo škodo od divjadi, se je v letu 2020 v primerjavi s predhodnim letom zmanjšal in sicer skupno za 22.172 EUR. Prevladujejo odškodnine za škodo od parkljaste divjadi, posebej škode od jelenjadi in divjih prašičev. V primerjavi s predhodnim letom je evidentirano povečanje škod od jelenjadi za 37.394 EUR, pri prašiču pa zmanjšanje za 61.270. Skoraj vse odškodnine so izplačane za nastalo škodo na kmetijskih kulturah, 48 % vseh odškodnin od divjadi je na koruzi, 40 % na žitih in 12 % na ostalih kulturah. Škodna problematika po parkljasti divjadi je bila najbolj izražena v LPN Kompas Peskovci in lovišču Prosenjakovci, ki oba ležita neposredno ob meji z Madžarsko in kar ponovno priča o večletnih težavah pri koordinaciji upravljanja z divjadjo z obeh strani meje. Dejstvo je, da kljub izrazito povečanim odvzemom divjadi na slovenski strani vsako leto znova prihaja do dotoka novih živali z ozemlja Madžarske.

Slika 2: Dinamika škod od divjadi v LUO

Slika 3: Odvzem in škode od jelenjadi in divjih prašičev

Preglednica 3.2.2: Število škodnih primerov od divjadi na lovni površinih

Lovišče	2015	2016	2017	2018	2019	2020	SKUPAJ
APACE							0
BAKOVCI - LIPOVCI							0
BOGOJINA	2	3	4	6	8	6	29
BREZOVCI	2	1	1	3	1		8
CANKOVA		1	2		1		4
DOBROVNIK		2			3	4	9
DOLINA	1	1	5		3		10
GORNJA RADGONA		1	1				2
GRAD KUZMA	6	3	5	6	6	3	29
IVANOVCI	4	9	8	8	8	3	40
KOBILJE	1	2	7	3	1	7	21
KRIŽEVCI pri Ljutomeru		1	1		6	5	13
KRIŽEVCI v Prekmurju	18	11	25	14	15	15	98
LENDAVA			2	1	1	2	6
LJUTOMER							0
MALA NEDELJA	1		1			2	4
MLAJTINCI							0
MORAVCI			2	2	5	6	15
MURSKA SOBOTA					1		1
NEGOVA							0
PEČAROVCI	7	2	10	2	12	8	41
PETISOVCI	4	4	5			1	14
PROSENJAKOVCI	57	56	57	71	74	40	355
RADENCI							0
RADOVCI	7	7	10	4	10	10	48
RANKOVCI							0
ROGASOVCI	3						3
TISINA		1		1	1		3
VELIKA POLANA	3	9	11	7	9	17	56
VIDEM OB SCAVNICI			1				1
LPN FAZAN Beltinci	15	10	23	20	12	19	99
LPN KOMPAS Peskovci	351	328	329	352	375	349	2.084
SKUPAJ	482	452	510	500	552	497	2.993

Op.: 1 zapisnik je 1 škodni primer

Preglednica 3.2.3: Izplačane odškodnine za škode od divjadi v LPN Kompas Peskovci

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Srnjad	2.375	2.046	1.212	859	2.791	4.135
Jelenjad	109.885	115.493	118.186	134.179	153.752	197.086
Divji prašič	16.044	20.808	34.922	24.290	85.392	42.369
Ostalo	1.670	796	1.673	1.254	776	50
Skupaj	129.974	139.143	155.993	160.582	242.711	243.640

Odgovornost za nastanek škode od in na divjadi ter postopki za njeno ugotavljanje in določevanje odškodnin so obrazloženi na spletni strani ZGS: http://www.zgs.si/delovna_podrocja/gozdne_zivali_in_lovstvo/divjad/index.html.

Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v obdobju 2015 - 2020

Iz evidence opravljenih ukrepov ni razvidno za katere primere oz. kulture so bili navedeni ukrepi izvršeni. Ocenjujemo, da lovske organizacije izvajajo ukrepe za preprečevanje škod po lastni presoji in skladno s potrebami oz. zahtevami potencialnih oškodovancev ter da so ti ukrepi namenjeni prvenstveno zaščiti kmetijskih kultur in preventivi pred povozi divjadi na cestah. Po poročilih lovskih organizacij so bili ukrepi za preprečevanje škod izvedeni v obsegu, kot je prikazan v preglednici.

Preglednica 3.2.4: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v obdobju 2015 – 2020

Vrsta ukrepa	2015 - 2020		2019 - 2020	
	Načrtovane ure	Opravljene ure	Načrtovane ure	Opravljene ure
Tehnična in kemična sredstva	5.727	5.037	2.207	2.050

Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letih 2021 in 2022

Preglednica 3.2.5: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letih 2021 in 2022

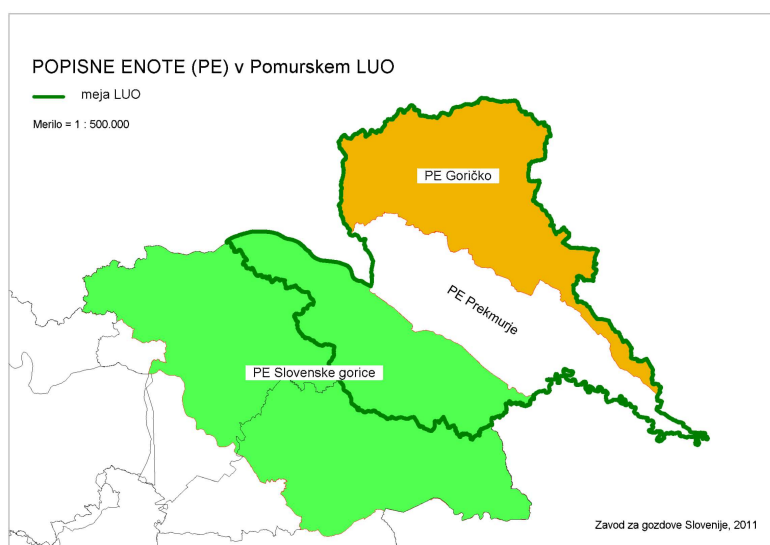
Vrsta ukrepa	Načrtovane ure
Tehnična in kemična sredstva	2.200

V razmerah visokih gostot divjadi (primer LPN Kompas) z ukrepi za preprečevanje škod ni mogoče bistveno vplivati na zmanjšanje škod od divjadi. Edina učinkovita zaščita kmetijskih kultur pred divjim prašičem in delno pred jelenjadjo so načini z električnim pastirjem. Kemična odvratača so primerna in učinkovita zaščita za kulture v krajšem kritičnem obdobju (čas cvetenja, vinogradi, buče,...) in niso funkcionalna zaščita v celotnem vegetacijskem obdobju rastlin.

Vpliv rastlinojede divjadi na gozdne ekosisteme

V letih 2009 in 2010 je ZGS opravil prvi popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodi na območju celotne Slovenije. Izvedba popisa ne terenu prostorsko ni vezana na območje LUO, ampak se opravlja po popisnih enotah (PE) pri oblikovanju katerih smo upoštevali populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi ipd.

V letih 2014, 2017 in 20202 smo v vseh popisnih enotah v LUO izvedli drugi, tretji in četrti popis objedenosti gozdnega mladja. Ugotavljamo, do so sistematično pridobljeni podatki pomemben vir informacij ne le o vplivu divjadi na objedenost gozdnega mladja, ampak tudi o sami drevesni sestavi, gostoti ter vertikalni in horizontalni strukturi mladovij.

Slika 4: Prikaz popisnih enot v LUO

Iz slike je razvidno, da na območju Pomurskega LUO ležita 2 popisni enoti in sicer PE Goričko in PE Slovenske gorice. PE Goričko zajema istoimensko gričevnato območje severnega in vzhodnega Prekmurja, PE Slovenske gorice obsega tudi del sosednjega Slovensko goriškega in Ptujsko-Ormoškega LUO (na OE Maribor). V PE Prekmurje se popis objedenosti v teh letih ni izvajal zaradi pretežne umetne obnove oz. pomlajevanja gozdov s sadnjo.

V letu 2020 smo v obeh navedenih popisnih enotah izvedli četrti popis objedenosti. V vsaki od popisnih enot je bilo popisanih 51 ploskev, na katerih smo ugotavljali pomladitveni potencial in vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na poškodovanost gozdnega mladja. Kljub temu, da je stopnja objedenosti odvisna od številnih dejavnikov, nam ta podatek nudi dodano vrednost pri razumevanju dogajanj v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti in gostot.

Problemi pri popisu:

- Večina popisnih ploskev leži v državnem gozdu, zaradi nizkega deleža sestojev v pomlajevanju je v zasebnem gozdu težko najti ustrezne popisne razmere (načrtno naravno pomlajevanje), na katerih je možno popisati mladje;
- Kljub izločanju po določenih kriterijih so PE še zmeraj zelo velik prostorski okvir, v kateri so združeni zelo različni pogoji.

Ugotovitve popisov 2010-2020:

- V prisotnem pomladku imajo prevladujoči delež listavci;
- Med listavci ima največji delež bukev, ki ji sledijo trdi listavci ¹ in hrasti ²;
- Plemeniti listavci ³, iglavci in mehki listavci ⁴ so zastopani z majhnimi deleži;
- Delež listavcev ima trend povečevanja;
- Povečuje se delež bukve in trdih listavcev, delež hrasta pa se zmanjšuje (problem pomlajevanja hrasta zaradi objedanja divjadi in drugih vzrokov).

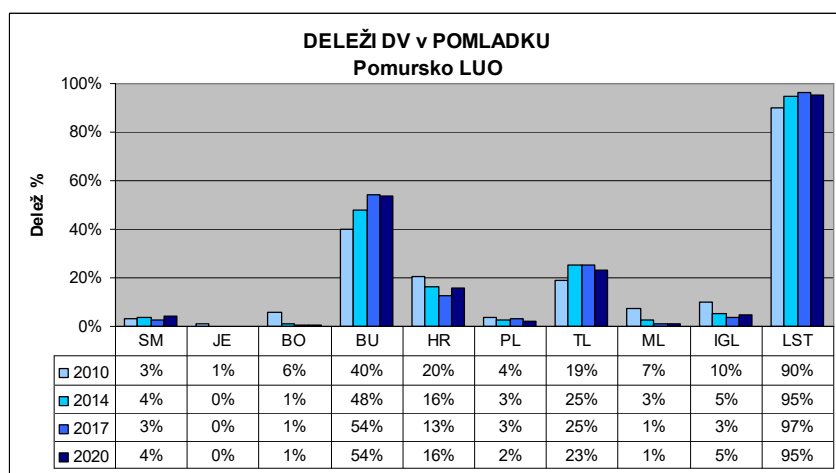
Legenda:

¹...kostanj, beli gaber in maklen

²...hrast graden in hrast dob

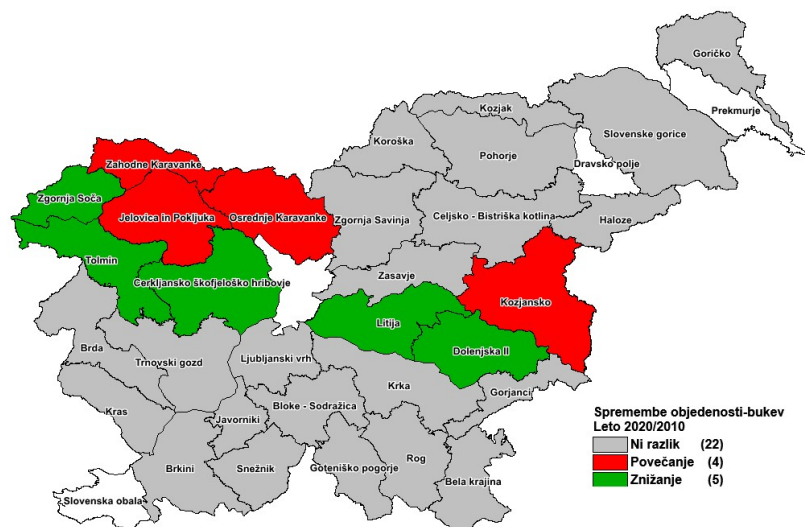
³...češnja, javor, jesen, brest, lipa in oreh

⁴...breza, topoli, vrba in č.jelša

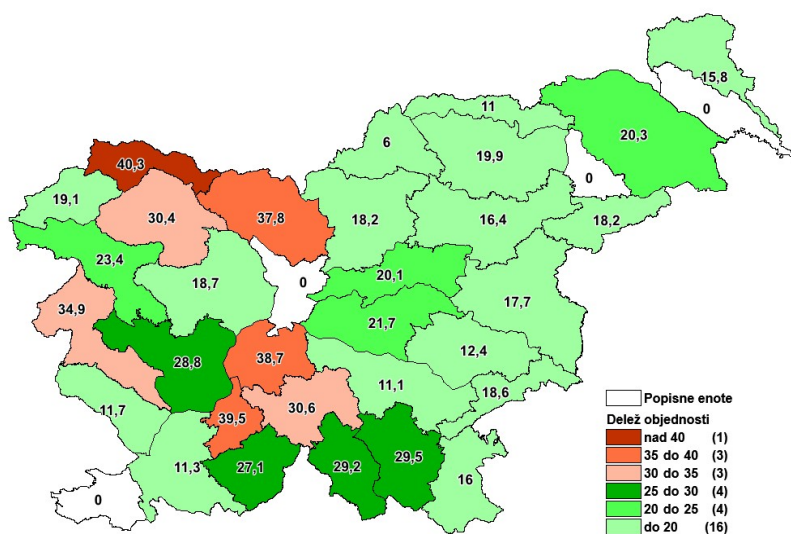

Slika 5: Deleži drevesnih vrst pri popisih 2010-2020 v gozdovih Pomurskega LUO

V nadaljevanju prikazujemo po PE analizo objedenosti posameznih drevesnih vrst in posebej objedenosti bukve, ker je to najpogosteje zastopana drevesna vrsta v slovenskih gozdovih in hkrati srednje priljubljena vrsta za prehrano rastlinojede parkljaste divjadi ter zato dobro odraža vpliv divjadi na gozdno mladje. Primerjava popisov 2010 – 2020 v PE tega območja ne potrjuje razlik v deležu poškodovanih osebkov bukve.

Slika 6: Spremembe v deležu poškodovanih osebkov bukve v popisu 2020 glede na popis 2010

Slika 7: Skupna poškodovanost v letu 2020 po popisnih enotah - višinski razredi R1-R4

PE GORIČKO (01)

PE obsega GGE Goričko obrobje, Vzhodno Goričko, Goričko I., Goričko II. in Zahodno Goričko. V tej PE so od rastlinojedih parkljarjev prisotne vrste srnjad, na večjem delu tudi jelenjad in na manjšem delu damjak. Primerjava poškodovanosti gozdnega mladja (za vse drevesne vrste skupaj) med posameznimi popisi kaže, da so značilne razlike med popisoma leta 2010 in 2014, ko se je poškodovanost povečala iz 19,9 na 31,4 %, nato pa se je v naslednjih popisih poškodovanost mladja nižala in v zadnjem popisu upadla na 15,8 %. Podoben trend je opazen pri deležu poškodovanih osebkov bukve.

Preglednica 3.2.4: Število popisanih osebkov na hektar in delež poškodovanih osebkov v letu 2020

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	13	1	1.187	5	2.609	5	2.105	1,0	5	1.162	5	570	5	6.446	0,3				
Bori	6	1	593	1	285	1	197	11,1		44				526	4,2				
Bukev	46	8	7.714	39	18.877	7,4	49	19.162	11,1	57	13.461	15,8	54	6.468	15,3	47	57.967	11,5	
Hrast	40	38	35.803	29	13.944	8,6	14	5.262	24,2	4	855	30,8	5	570	11,5	17	20.631	13,6	
Plem. listavci	19	2	1.879	1	723	27,3	2	592	44,4	1	197	44,4				1	1.513	36,2	
Dr. trdi listavci	46	50	46.880	24	11.576	20,3	28	10.962	28,6	32	7.454	35,9	35	4.144	24,3	28	34.136	26,8	
Mehki listavci	19	1	593	1	460	4,8	1	438		1	329	20,0	1	132	16,7	1	1.359	8,1	
Iglavci	17	2	1.780	6	2.894		6	2.302	1,9	5	1.206		5	570		6	6.972	0,6	
Listavci	51	98	92.869	94	45.580	11,4	94	36.416	18,7	95	22.297	23,4	95	11.313	18,4	94	115.606	16,7	
Skupaj	51	100	94.649	100	48.474	10,7	100	38.718	17,7	100	23.503	22,2	100	11.883	17,5	100	122.577	15,8	

Ugotovitve popisa 2020 v PE Goričko:

- Ocenjena gostota mladja vseh DV (skupaj št./ha) je sorazmerno visoka in je bistveno nad slovenskim povprečjem;
- V primerjavi s popisom 2017 se je skupna objedenost mladja vseh DV zmanjšala (razlike med popisi 2010-2017 so statistično značilne - značilno izstopa leto 2014, ko je bil ugotovljen visok % objedenosti);
- Skupna objedenost (15,8 %) je pod slovenskim povprečjem, ki znaša 22 %;
- Skupna objedenost bukve, kot tudi hrastov je nekoliko manjša od slovenskega povprečja;
- Pričakovano so najmočnejše objedeni plemeniti listavci (36,2 %), katerih gostota v mladju pa je zelo nizka;
- Skupna objedenost vseh DV v razredu 100-150 cm (17,5 %) je nad slovenskim povprečjem, ki znaša 16,9 %.

Preglednica 3.2.5: Delež poškodovanih osebkov po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

	2010	2014	2017	2020
Smreka	1,4	1,9	1,1	0,3
Jelka	4,8	0,0		
Bori	11,9	25,0	4,4	4,2
Macesen				
Bukev	17,2	30,8	23,6	11,5
Hrast	20,7	29,2	16,7	13,6
Plem. listavci	18,4	59,5	52,6	36,2
Dr. trdi listavci	20,7	36,7	35,1	26,8
Meh. listavci	41,1	39,3	33,3	8,1
Iglavci	7,9	6,9	1,8	0,6
Listavci	21,6	33,0	26,7	16,7
Skupaj	19,9	31,4	25,6	15,8

PE SLOVENSKE GORICE (04)

PE obsega GGE Gornja Radgona in Ljutomer. V tej PE je od rastlinojedih parkljarjev prisotna samo srnjad. Primerjava poškodovanosti gozdnega mladja (za vse drevesne vrste skupaj) med posameznimi popisi kaže, da so značilne razlike med popisoma leta 2010 in 2014, ko se je poškodovanost povečala iz 23 % na 34 %, nato pa se je v naslednjih popisih poškodovanost mladja nižala in v zadnjem popisu upadla na 20,3 %. Podoben trend je opazen pri deležu poškodovanih osebkov bukve.

Preglednica 3.2.4: Število popisanih osebkov na hektar in delež poškodovanih osebkov v letu 2020

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	6		102		58		1	409			88							555	
Jelka	3	2	816	1	409	7,1		292	80,0		29			29				760	34,6
Bori	1				117			234	12,5		58			29				438	6,7
Bukev	48	22	7.750	46	28.810	8,1	69	41.521	18,8	75	21.301	22,2	79	7.655	8,0	62	99.287	15,6	
Hrasti	27	16	5.608	12	7.451	6,7	1	760	11,5		58	100,0				5	8.269	7,8	
Plem. listavci	36	15	5.506	14	8.474	10,3	6	3.477	32,8	4	1.256	30,2	6	614	4,8	9	13.821	17,5	
Dr. trdi listavci	42	44	15.907	27	16.538	28,6	21	12.886	44,2	18	5.259	53,3	13	1.227	16,7	22	35.910	37,4	
Mehki listavci	12		102	1	409	21,4	2	935	15,6	2	468	31,3	2	175	16,7	1	1.987	20,6	
Iglavci	8	3	918	1	584	5,0	2	935	28,1	1	175		1	58		1	1.753	16,7	
Listavci	51	97	34.873	99	61.682	13,8	98	59.578	25,0	99	28.343	28,7	99	9.672	9,1	99	159.274	20,3	
Skupaj	51	100	35.791	100	62.266	13,7	100	60.513	25,0	100	28.518	28,5	100	9.730	9,0	100	161.027	20,3	

Ugotovitve popisa 2020 v PE Slovenske gorice:

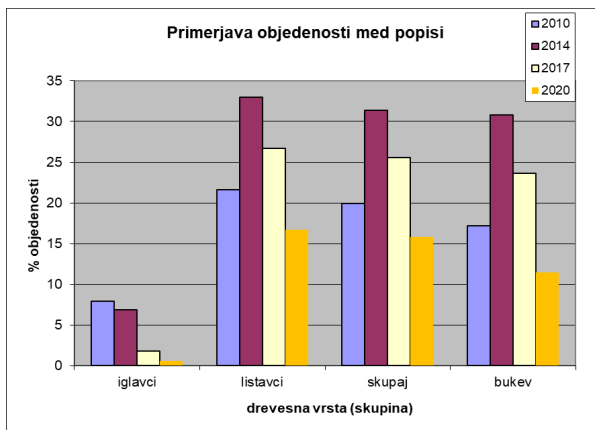
- Ocenjena gostota mladja vseh DV kot tudi bukve (skupaj št./ha) je med največjimi v Sloveniji (na 1. mestu PE);
- Najnižja skupna objedenost pri popisih 2010-2020, zmanjševanje objedenosti po letu 2014;
- Skupna objedenost (20,3 %) je pod slovenskim povprečjem, ki znaša 23,4 %;
- Skupna objedenost bukve (15,6 %) je sicer nad slovenskim povprečjem (14 %) - je pa gostota te DV zelo velika;
- Skupna objedenost hrastov (7,8 %) je pod slovenskim povprečjem, ki znaša 19,3 %;
- Najmočnejše so objedeni drugi trdi (37,4 %) in jelka (34,6 %), ki pa je na MS delu te PE ni;
- Skupna objedenost vseh DV v razredu 100-150 cm (9,0 %) je nekoliko manjša od slovenskega povprečja, ki znaša 16,9 %.

Preglednica 3.2.5: Delež poškodovanih osebkov po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

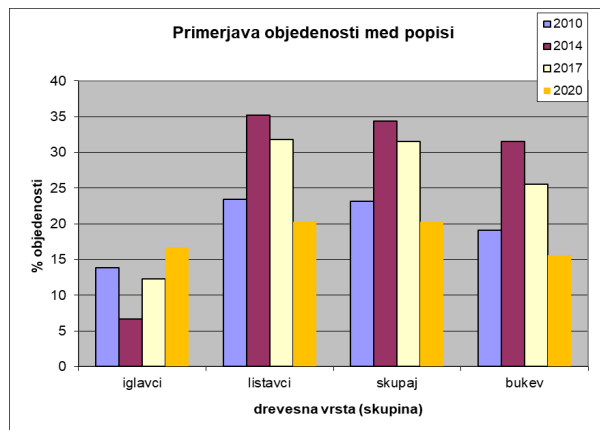
	2010	2014	2017	2020
Smreka	13,0	4,3		
Jelka	7,1	12,5	33,3	34,6
Bori	17,8	13,3		6,7
Macesen				
Bukev	19,1	31,5	25,5	15,6
Hrasti	26,3	33,5	23,7	7,8
Plem. listavci	19,7	32,4	25,4	17,5
Dr. trdi listavci	45,3	49,8	50,5	37,4
Meh. listavci	50,0	28,6	44,8	20,6
Iglavci	13,8	6,7	12,3	16,7
Listavci	23,4	35,2	31,8	20,3
Skupaj	23,1	34,4	31,5	20,3

Rezultati popisov v obdobju 2010 - 2020 v obeh PE v območju so zelo podobni, predvsem objedenost listavcev in bukke kaže skoraj identičen trend.

PE GORIČKO

PE SLOV. GORICE

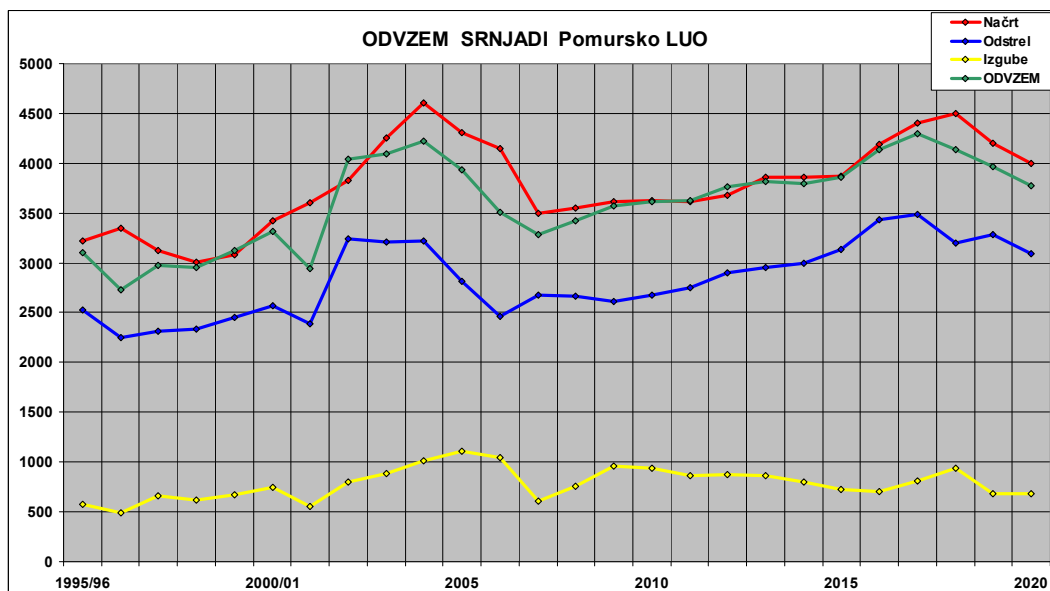
Slika 8: Primerjava deleža poškodovanih osebkov gozdnega mladja med popisi 2010 - 2020

4 ŽIVALSKES VRSTE - DIVJAD

4.1 Srna (*Capreolus capreolus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje. Reko Muro srnjad prehaja, oviro gibanju srnjadi predstavlja ograjena pomurska AC, kjer je prehajanje srnjadi, razen prek zelenih mostov, skoraj povsem onemogočeno. Srnjad v območju obravnavamo enotno, pri usklajevanju načrt odvzema srnjadi v loviščih v Prlekiji primerjamo s sosednjima LUO (Slovensko goriško in Ptujsko-ormoško).

Slika 9: Odvzem srnjadi v Pomurskem LUO v obdobju 1995 – 2020

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Realizacija zadnjih dveh let kaže tako trend zmanjševanja načrtov, kot tudi njihove realizacije (odvzema), pri čemer je obseg izgub v zadnjih dveh letih ostal na istem nivoju (glej sliko 8). Skupna realizacija načrta v letu 2019 in 2020 je bila dobra in je znašala 94 % (glej preglednico 4.1.1). Pregled realizacije po posameznih starostnih razredih kaže, da je ta bila pri skoraj vseh kategorijah večja od 90 %, najnižja je v združeni kategoriji mladičev (87 % je sicer v okviru dovoljenih odstopanj), vendar nakazuje, da upravljavci načrtovani odvzem zmeraj težje realizirajo.

Starostni razred mladiči predstavlja v skupnem številu odvzema srnjadi v LUO 33 %, razred moških živali (lanščaki+srnjaki) 35 % in razred ženskih živali (mladice+srne) 32 % odvzema. Glede na realizirano predstavljajo ugotovljene izgube 18 %, kar je skoraj povsem v okviru povprečja zadnjih šestih let. Od tega je bilo 92 % nenaravnih in 8 % naravnih izgub. Najpogostejši vzrok (87 %) nenaravnih izgub je zaradi povoza na prometnicah.

Po uvedbi vezave odstrela srne/srnjaki v začetnem letu 2012 dosega odstrel srn 2+ v LUO v zadnjih letih 95 % realiziranega odstrela srnjakov 2+. Zaradi zagotavljanja realizacije vezave je bil skupni odvzem srn za 4 % večji od načrtovanega in za 7 % večji od odvzema srnjakov 2+. V letu 2019 so vsi upravljavci lovišč/LPN razen enega dosegli skupno realizacijo načrtov odvzema čez 85 %, pri dveh upravljavcih lovišč pa realizacija vezave srne/srnjaki ni dosegla 80 %. V letu 2020 je bila najnižja realizacija pri enem upravljavcu 77 % (minimalna zahtevana realizacija zaradi epidemije Covid-19 je bila 70%), pri treh upravljavci je bila vezava odstrela srne/srnjaki manjša od 80%.

Preglednica 4.1.1: Načrt in realizacija odvzema srnjadi v zadnjih dveh letih

Kategorija	Načrt	Odstrel	Izgube	Odvzem	Realizacija
Mladiči (M+Ž)	2.950	2.191	368	2.559	87 %
Lanščaki	1.190	954	165	1.119	94 %
Srnjaki 2+	1.640	1.330	259	1.589	97 %
Mladice	780	637	127	764	98 %
Srne 2+	1.640	1.262	445	1.707	104 %
SKUPAJ	8.200	6.374	1.364	7.738	94 %

V zadnjem šestletnem obdobju znaša realizacija odvzema glede na načrt 96 %, povprečno to pomeni 4.027 srnjadi na leto s trendom zmanjševanja. Delež moških osebkov v odvzemu je 49 %. Delež srnjakov je 20 %, delež srn pa 22 %. Starostna struktura celotnega odvzema srnjadi je mladiči 33 %, enoletni 25 % in starejši 43 %. Ugotovljenih izgub v obravnavanem obdobju je bilo 4.538 živali ali 19 % odvzema. Od tega nenaravne izgube predstavljajo skoraj 92 % in naravne 8 %. Povoz je vzrok 86 % vseh izgub, neznano 6 %, boleznimi 2 % in potepuški psi 2 %, ostalo (4%) odpade na razne druge vzroke. Ocenjujemo, da zaznane spremembe po letu 2017 dejansko odražajo spremembe številčnosti populacije.

Presoja uspešnosti upravljanja

Ocenjujemo, da je upravljanje s srnjadjo v območju uspešno in da so ukrepi načrtovanja odvzema srnjadi bili učinkoviti. Številčnost populacije se v zadnjem obdobju ne povečuje, ohranja se spolna struktura z manjšim presežkom ženske srnjadi. Nadomestna smrtnost srnjadi zaradi ostalih vzrokov (izgube) se je po uvedbi vezave odstrela srne/srnjaki zmanjšala, delež čistega odstrela v odvzemu se je povečal. Gostota srnjadi in s tem odvzem je v loviščih prleškega dela LUO višji zaradi odsotnosti konkurenčnih vrst in ugodnejših življenjskih razmer. Načrtovanje odvzema je usklajeno s sosednjimi LUO s podobnimi življenjskimi razmerami. Povprečni vpliv srnjadi na objedenost naravnega gozdnega mladja ni velik, ima pa srnjad lahko pomemben in veliki vpliv na objedenost pri obnovi gozdov s sadnjo (nezaščitene sadike!). V takih primerih je lokalne neusklajenosti treba tudi lokalno reševati.

Ocena stanja populacije

Srnjad je kot temeljna vrsta v Pomurskem območju prisotna v vseh loviščih/LPN. Zastopanost in gostota populacije po območju ni enakomerna. V loviščih na desnem bregu reke Mure (Prlekija) je gostota srnjadi večja, kar potrjuje tudi realizacija odvzema. Povprečno nižje gostote srnjadi so v ravninskih predelih z nižjo gozdnatostjo in izrazito velikopovršinsko kmetijsko obdelavo. Povprečna intenziteta odvzema v LUO je 3,3/100 ha lov. površine (v loviščih v Prlekiji (meja na Slov.Goriško in Ptujsko-Ormoško LUO) znaša 4,4/ 100ha, v loviščih/LPN v Prekmurju 2,9/100ha).

Ocenjujemo, da je številčnost populacije v območju primerna, realizacija načrta odvzema v zadnjih dveh letih pa nakazuje trend njenega številčnega zmanjševanja. Pri tem ocenjujemo, da je delež ženskega spola sicer večji od moškega, vendar je to pri tej vrsti divjadi tudi naravno spolno razmerje.

Telesne mase uplenjene srnjadi mladih kategorij (biološke telesne mase) v zadnjih šestih letih na splošno ne izkazujejo večjih sprememb. V zadnjem letu je opazen trend zmanjšanja telesnih mas vseh mladih kategorij. Povprečne mase rogovja v zadnjem letu se niso bistveno povečale.

Podatek o povprečni starosti odvzete srnjadi kategorij 2+ kaže, da so srne 2+ povprečno (samo) za 0,3 leta starejše od srnjakov 2+, kar nakazuje visoko intenzivnost lova oz. odstrela srn 2+.

Medvrstni odnosi: srnjadi konkurenčne vrste na delu območja so jelenjad, damjak in divji prašič (slednji tudi kot plenilec mladičev), od zveri pa lisica in v novejšem času tudi šakal.

Prilagojeni cilji

- Na nivoju LUO ohranitev sedanje številčnosti ter starostne in spolne strukture populacije.
- Zmanjšanje vpliva srnjadi na objedenost gozdnega mladja, predvsem pri obnovi gozdov s sadnjo.
- Zmanjšanje gostot, kjer nastajajo škode na način lokalnega reševanja problemov.
- Zmanjšanje obsega izgub (predvsem v prometu).

Ukrepi in usmeritve

V letih 2021-2022 načrtujemo v LUO skupaj **7.700 srnjadi**. Upravljalci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali odvzem 7.494 živali. Pri razdelitvi načrta na lovišča/LPN se upošteva dosežena realizacija odvzema zadnjih dveh let, s poudarkom na zadnjem letu in predlogi upravljavcev lovišč/LPN. Loviščem z visokim deležem izgub in loviščem v ravninskem pasu se načrt odvzema ne zmanjšuje zaradi vpliva rastlinojede divjadi na pomlajevanje gozdov. Število odvzema naj bo v obeh načrtovalskih letih čim bolj uravnoteženo.

Preglednica 4.1.1: Načrt odvzema srnjadi

Kategorija / spol	Moški	Ženski
Mladiči	1.156 (15 %)	1.540 (20 %)
Enoletni (lanščaki oz.mladice)	1.154 (15 %)	770 (10 %)
Starejši 2+ (srnjaki oz. srne)	1.540 (20 %)	1.540 (20 %)
SKUPAJ	7.700 (100 %)	

Dovoljeno odstopanje realizacije v posameznem lovišču/LPN je ± 15 % od načrtovanega skupnega odvzema. Večje preseganje oz. nedoseganje načrta odvzema srnjadi v loviščih/LPN je dovoljeno v primeru nastajanja in potrjenih škod od te divjadi oz. drugih nepredvidljivih spremembah v populaciji nastalih skozi leto.

Dovoljeno odstopanje v posameznih kategorijah v loviščih/LPN:

- Zaradi zagotavljanja ustreznega spolnega razmerja med nad dvoletno srnjadjo in zmanjšanja deleža izgub je določena neposredna vezava *realiziranega (čistega) odstrela srn 2+ in srnjakov 2+*, ki mora v posameznem lovišču/LPN pri srnah 2+ dosegati **najmanj 80 % realiziranega odstrela srnjakov 2+**.
- Pri kategorijah srnjakov 2+ in srn 2+ do ± 15 % od načrtovanega števila odvzema teh kategorij.
- Morebitne prekoračitve načrta odvzema srn 2+ prek meja dovoljenih odstopanj $+15$ %, ki bi nastale zaradi zagotavljanja vezave odstrela so možni in ne štejejo za kršitev določil letnega načrta.

- Pri kategorijah mladičev in enoletnih osebkov obeh spolov do $\pm 30\%$, kar pomeni možnost kompenzacije številčnega odvzema obeh navedenih kategorij v okviru istega spola. Skupno odstopanje teh združenih kategorij lahko znaša do $\pm 15\%$ načrta odvzema.
- Večje preseganje načrta starejših srnjakov mora biti pokrito z realiziranim odstrelom mulaste srnjadi, to je ženskega spola in mladičev.
- Morebitna odstopanja realiziranega odvzema posameznih kategorij prek meje dovoljenih odstopanj, ki nastanejo kot posledica evidentiranih izgub lanščakov in srnjakov 2+ nastalih po koncu lovne dobe, ne štejejo kot kršitev določil načrta.
- Večje odstopanje navzdol je dovoljeno v primeru izjemnega in utemeljeno potrjenega zmanjšanja številčnosti srnjadi v loviščih/LPN (razmere v okolju, vremenski vplivi, poplave,...). O tem mora upravljavec lovišča/LPN pravočasno obvestiti lovskega inšpektorja, ZGS in OZUL, ki nastalo situacijo obravnavajo.

Časovna dinamika izvajanja lova:

- Čim hitreje začeti z jesenskim lovom in izvršiti odstrel srn in mladičev, predvidoma najmanj 70 % do konca oktobra.
- Do 25.7. je priporočeno odstreliti do največ 2/3 načrta odvzema srnjakov 2+.

Druge smernice pri upravljanju s srnjadjo:

1. Odstrel srnjadi se naj intenzivira v gozdovih na površinah, ki so v pomlajevanju (naravna oz. obnova s sadnjo).
2. V loviščih/LPN oz. njihovih delih, kjer so izgube srnjadi nadpovprečne ali nastopajo problemi z škodami od srnjadi je treba z odstrelom posegati intenzivneje. V loviščih, kjer so izgube srnjadi večje od 30 % se naj odstrel mulaste srnjadi (ženska srnjad in mladiči) čimprej začne in zaključí (manjša verjetnost povozov in večji lovsko izkoriščen del načrta). Nameščati in izkoriščati različne možne tehnične rešitve za učinkovito zmanjšanje izgub na cestah.
3. V predelih z intenzivno sadjarsko/vinogradniško proizvodnjo se v času povečane ogroženosti nasadov odstrel in vsi zaščitni ter odvrtačni ukrepi usmerijo v te predele. Lastnike oz. upravljavce ograjenih površin je treba opozarjati na ustrezno vzdrževanje in zapiranje vhodov na ograjene površine. Lastniki morajo ograjene površine urediti in vzdrževati tako, da učinkovito preprečujejo prehod parkljusti divjadi ali zajcu in po končanih delih ne smejo ostajati odprte.

Preglednica 4.1.2: Analiza odvzema in telesnih mas srne

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	497	605	610	578	608	519	3.417	29,0	14,1
Lanščaki	614	561	611	583	547	572	3.488	29,6	14,4
Srnjaki 2+	772	837	862	831	823	766	4.891	41,5	20,2
Skupaj MOŠKI SPOL	1.883	2.003	2.083	1.992	1.978	1.857	11.796	100,0	48,8
Mladiči Ž	754	796	821	701	756	676	4.504	36,4	18,6
Mladice	383	411	430	473	375	389	2.461	19,9	10,2
Srne 2+	842	922	959	972	855	852	5.402	43,7	22,4
Skupaj ŽENSKI SPOL	1.979	2.129	2.210	2.146	1.986	1.917	12.367	100,0	51,2
SKUPAJ odstrel in izgube	3.862	4.132	4.293	4.138	3.964	3.774	24.163		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Načrt - skupaj	3.870	4.185	4.400	4.500	4.200	4.000	25.155
Odstrel in izgube / načrt	100	99	98	92	94	94	96
Delež MOŠKEGA SPOLA	49	48	49	48	50	49	49
Delež ŽENSKEGA SPOLA	51	52	51	52	50	51	51
Delež srnjakov 2+	20	20	20	20	21	20	20
Delež srn 2+	22	22	22	23	22	23	22
Mladiči (M+Ž)	32	34	33	31	34	32	33
Moški (lanščaki+srnjaki)	36	34	34	34	35	35	35
Ženski (mladice+srne)	32	32	32	35	31	33	33
Delež odstrela srne/srnjaki %	89	97	95	98	96	94	95

Izgube in odstrel								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
Nenaravne izgube	679	652	760	811	638	618	4.158	91,6
Naravne izgube	49	47	51	125	43	65	380	8,4
Skupaj izgube	728	699	811	936	681	683	4.538	100,0
% izgub	19	17	19	23	17	18	19	
Odstrel	3.134	3.433	3.482	3.202	3.283	3.091	19.625	
Odstrel srnjakov 2+	653	709	733	680	680	650	4.105	
Odstrel sm2+	579	688	698	663	652	610	3.890	
Izgube srnjakov 2+	119	128	129	151	143	116	786	
Izgube sm 2+	263	234	261	309	203	242	1.512	
razmerje izgub srne/srnjaki	2,2	1,8	2,0	2,0	1,4	2,1	1,9	

Vzroki izgub								
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
1 neznan	43	39	33	74	38	52	279	6,1
2 bolezen	6	8	18	51	5	13	101	2,2
3 krivolov	4	2	1	4	1	2	14	0,3
4 cesta	641	605	729	747	607	572	3.901	86,0
5 železnica	6	4	3	8	0	2	23	0,5
7 psi	17	16	8	15	17	21	94	2,1
6 zveri ujede	0	0	0	0	2	3	5	0,1
8 kosilnica	1	1	5	10	1	5	23	0,5
10 poškodba	10	24	14	27	10	13	98	2,2

Telesne mase (biološka telesna masa)						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mladiči M	10,4	10,3	10,4	10,4	10,4	10,1
Indeks	100	99	100	100	100	97
Lanščaki	13,2	13,5	13,0	12,7	13,6	13,2
Indeks	100	102	98	96	103	100
Mladiči Ž	10,1	9,8	10,2	10,1	10,4	10,1
Indeks	100	97	101	100	103	100
Mladice	13,8	14,0	13,8	14,1	14,2	13,9
Indeks	100	101	100	102	103	101
Mladiči M+Ž	10,3	10,1	10,3	10,3	10,4	10,1
Indeks	100	98	100	100	101	99

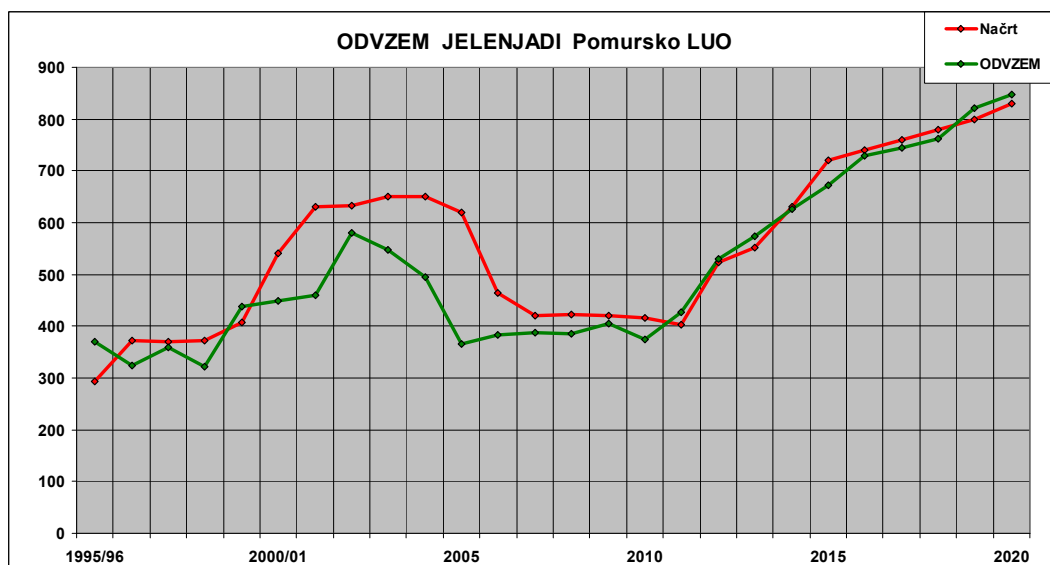
Masa trofej srnjakov 2+ (gr)						
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Srnjaki 2+	272	282	284	272	274	277
Indeks	100	104	104	100	101	102

Povprečna starost odvzema / leto						
Povprečna starost odvzema / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Srnjaki 2+	4,7	5,0	4,8	4,9	5,0	5,0
Srne 2+	4,8	5,2	5,1	5,2	5,3	5,4

4.2 Navadni jelen (Cervus elaphus)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravkavsko območje. Osrednji življenjski prostor (OŽP) jelenjadi v Pomurskem LUO je tista skupina lovišč/LPN, ki imajo povprečni odvzem v zadnjih šestih letih večji od 5 živali in za katera se odvzem jelenjadi številčno načrtuje. Vsa druga lovišča, kjer jelenjad ni stalna divjad in je le izjemoma prisotna, so t.i. robni življenjski prostor oz. območje, kjer ni cilj ohranitev jelenjadi (cca. 30 % lovišč v upravljanju LD v Prekmurju in vsa lovišča v upravljanju LD v Prlekiji).

Slika 10: Odvzem jelenjadi v Pomurskem LUO v obdobju 1995 - 2020

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Upravljanje v preteklih dveh letih:

Odvzem 2020 je bil največji dosedaj, skupaj z robnimi lovišči je bil načrt odvzema LUO v tem letu dosežen 102 %. V tem letu je 12 lovišč/LPN osrednjega območja, ki so imela številčno določen načrt, realiziralo 810 jelenjadi oz. 96 % načrta. Skupno število lovišč/LPN, ki so realizirala odvzem jelenjadi je bilo 26 (kar je 2 več kot v 2019), od tega je bilo 14 robnih. V podaljšani lovni dobi v času 1. 2. – 30. 6. 2020 je bilo odvzeto 324 živali (skupaj vseh kategorij), kar znaša 38 % celotnega odvzema v tem letu. Dosežen delež košut v skupnem odvzemu je znašal 24 %, pri čemer je odstrel košut v LUO dosegel kar 162 % realiziranega odstrela jelenov 2+.

Preglednica 4.2.1: Načrt in realizacija odvzema jelenjadi v LUO v zadnjih dveh letih

Kategorija	Načrt	Odvzem OŽP	Realizacija OŽP	Odvzem Robno obm.	Skupaj LUO	Realizacija LUO
Teleta (M+Ž)	482	490	102 %	8	498	103 %
Lanščaki	233	291	125 %	23	314	135 %
Jeleni 2+	257	209	81 %	31	240	93 %
Junice	233	209	90 %	8	217	93 %
Košute	425	398	94 %	3	401	94 %
SKUPAJ	1.630	1.597	98 %	73	1.670	102 %

LPN Kompas Peskovci je imel skupni načrt 2020 največji dosedaj - v višini 550 živali, ki je bil številčno in z velikim lovskim naporom realiziran 552, kar znaša 4,6 / 100ha. Delež junic je znašal 13 %, košut 27 % (obe kategoriji skupaj 40 %) oz. delež košut od vse mulaste jelenjadi (brez lanščakov in jelenov 2+) je znašal 37 %. Razmerje odvzema jeleni2+:košute v tem LPN znaša 1:3 (!). LPN Kompas je realiziral 65 % celotnega odvzema v LUO.

Lovišča LD, ki so načrtovala odvzem 250 jelenjadi so imela skupno realizacijo odvzema 217 živali (87 %). Presežen je načrt odvzema enoletnih kategorij, medtem, ko načrt odvzema vseh ostalih kategorij ni bil dosežen. Lovišča LD v OŽP niso dosegla načrtovanega odvzema niti pri jelenih, kaj šele pri košutah. Odvzem jelenov 2+ je znašal 84 %, odvzem košut pa 69 % načrtovane višine, razmerje odvzema jeleni2+:košute znaša 1:0,9. Delni vzrok za to je lahko v razmerah zaradi Covid-19.

Odvzem v robnem območju je znašal 38 jelenjadi oz. 3 živali več kot v predhodnem letu. Delež odvzema v robnem območju je znašal 4,5 %, kar je več od šestletnega povprečja (glej preglednico 4.2.2).

Struktura odvzema jelenjadi v šestletnem obdobju kaže (glej preglednico 4.2.4):

- Povprečni odvzem znaša 763 živali in se do leta 2020 stalno povečuje, povprečna realizacija načrtov v tem obdobju je bila 99 % (vključen tudi odvzem v robnem območju).
- Struktura odvzema kaže intenzivno poseganje v mlade kategorije (teleta in enoletni), ki v odvzemu predstavljajo 61 %. Delež ženskega spola v skupnem odvzemu je 54 %.
- Povprečni delež telet v odvzemu znaša 29 %. Izstopa predvsem visok delež enoletnih živali (junice in lanščaki), ki znaša skupaj 32 % je posledica izvajanja odstrela v podaljšani lovni dobi (v obdobju med 1. 2. - 30. 6.) na mlado jelenjad z odločbami MKGP – razen v letu 2010, ko te možnosti ni bilo.
- Povprečni delež lanščakov znaša 18 % kar je zelo velik delež in je posledica zgoraj omenjene podaljšane lovne dobe. Zaradi povečanega odvzema tega starostnega razreda je ustrezno združevanje razreda lanščakov in jelenov 2-4 v skupni razred (katerih skupni delež znaša 28 % odvzema).
- Povprečni delež vseh jelenov 2+ znaša 15 % kar je v primerjavi z ostalimi LUO sorazmerno nizko, od tega je jelenov 5-9 let 5 %. Varovanje in izbira jelenov 2+ za odstrel po razvitosti rogovja v Pomurskem LUO do sedaj ni bil pomemben cilj pri upravljanju z jelenjadjo.
- Povprečni delež košut in junic skupaj v odvzemu znaša skupaj 38 % (junice 14 % in košute 24 %).

Presoja uspešnosti upravljanja

Načrti in realizacija odvzema v območju imajo trend naraščanja, na podlagi česar ocenjujemo, da je populacija jelenjadi v zadnjem obdobju bila v fazi rasti. Vrsta povzroča zelo velike škode v okolju LUO na poljedelskih površinah, pri čemer izstopa območje LPN Kompas, medtem, ko je na gozdnih površinah v osrednjem delu območja, ta vpliv zaznati v manjšem obsegu in vrednostno ni ovrednoten. Načrti odvzema, ki se stalno povečujejo se sicer številčno realizirajo, vendar z zmeraj večjimi lovskimi napori. Dodatna in povečana prisotnost ostalih uporabnikov prostora sili jelenjad v spremembo življenjskega ritma, ta je postala nočna divjad in se izogiba lovskemu pritisku. Ugotavljamo, da se povečuje potrební čas za odstrel 1 kosa jelenjadi. Težavnost lova jelenjadi je pogojena tudi z velikostjo vrste, spravilo odstreljene jelenjadi je fizično zahtevno in težko delo. Pritiski s strani kmetijstva zahtevajo zmeraj večje, tudi nerealne načrte odvzema, ki bi jih morali realizirati upravljavci lovišč/LPN. Vendar kot kaže praksa samo povečevanje načrtov odvzema ni zadosten in učinkovit ukrep obvladovanja populacije jelenjadi. Ne moremo trditi, da je upravljanje z jelenjadjo v območju bilo v celoti uspešno.

Ocena stanja populacije

Populacija v LUO je del širše številčno močne panonske populacije jelenjadi, ki se razteza prek meje na Madžarsko in je sezonsko odvisna tudi od stanja in migracij iz vzhodne strani. Sodeč po gibanju višine odvzema ocenjujemo, da je populacija številčno naraščala in da odvzem v preteklosti ni vplival na zmanjšanje številčnosti. Od leta 2012 se je vsako leto povečeval načrt odvzema, posebej strmo v LPN Kompas Peskovci. Povprečno v zadnjih šestih letih je LPN Kompas Peskovci realiziral več kot 60 % celotnega odvzema v LUO. Ocenjujemo, da bi rekordna realizacija načrta odvzema v letu 2020 morala imeti vpliv na zaustavitev številčne rasti populacije, poleg absolutnega številčnega odvzema tudi zaradi doslednejše realiziranega odvzema košut in junic. Povprečna starost odvzetih kategorij 2+ se ne povečuje (glej preglednico odvzema). Skozi leto je škodna problematika po jelenjadi najbolj izražena v LPN Kompas Peskovci in lovišču Prosenjakovci (glej poglavje o škodah).

Upravljanje z jelenjadjo v robnem območju

Robno območje jelenjadi je prostor lovišč, kjer jelenjad večji del leta ni stalno prisotna in upravljavci lovišč v posameznem letu niso imeli številčno določenega načrta odvzema. Ustrezno so tako v robni prostor uvrščena lovišča z najnižjo intenziteto odvzema.

Odvzem jelenjadi v robnem območju je zajet v odvzemu LUO in je v zadnjem letu znašal 4,5 % celotnega odvzema v LUO. Pri tem je imelo 13 robnih lovišč realizacijo 1-6 živali/lovišče, eno lovišče pa presenetljivih 13 živali. Sodeč po strukturi odvzema se skozi leto na obrobju populacije pogosteje nahajajo mlajši jeleni (2-4 letni) in lanščaki. Struktura odvzema jelenjadi v robnem območju je v korist moškega spola, kategorija jelenov 2-4 je tu najmočneje zastopana. Ocenjujemo, da odstrel v robnem območju ne vpliva bistveno na populacijo v LUO, je pa pomemben v smislu vpliva na zaustavljanje prostorskega širjenja jelenjadi.

Preglednica 4.2.2: Odvzem jelenjadi v robnem območju

Kategorija	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	Povprečje / leto	Delež %
Teleta (m+ž)	2	1	2	2	3	5	15	3	9
Lanščaki	3	7	9	9	16	7	51	10	31
Jeleni 2-4	7	12	10	11	12	17	69	14	42
Jeleni 5-9	0	1	3	2	0	2	8	1,6	5
Junice	0	3	3	2	4	4	16	3,2	10
Košute	2	2	0	0	0	3	7	1,4	4
Skupaj	14	26	27	26	35	38	166	33,2	100
Odvzem LUO	673	729	744	762	822	848	4.578		
% v robnem delu	2,1	3,6	3,6	3,4	4,3	4,5	3,6		
Število lovišč	9	10	11	9	11	14			

Prilagojeni cilji

- Zaustavitev naraščanja številčnosti populacije.
- Manjši obseg škod v okolju in zmožnost upravljavcev lovišč/LPN glede poravnavanja škod.
- Zmanjšanje vpliva jelenjadi na poškodovanost v gozdovih (objedenost gozdnega mladja in obgrizanje oz. lupljenje).
- Optimalno upravljanje populacije kot trajno obnovljivega naravnega vira.
- V robnem območju preprečevanje širjenja in stalne naselitve ženskih osebkov jelenjadi.

Ukrepi in usmeritve

Skupni načrt odvzema za lovišča/LPN, ki številčno načrtujejo odvzem se poveča glede na predlog upravljavcev lovišč/LPN za +10 % in znaša za leti 2021 in 2022 skupaj najmanj **1.700** jelenjadi. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali odvzem 1.540. živali. Načrt odvzema za LPN Kompas Peskovci je v višini 1.120 živali oz. 66 % načrta odvzema za LUO. Število odvzema naj bo v obeh načrtovalskih letih čim bolj uravnoteženo.

Pri razdelitvi načrta na lovišča/LPN se upošteva dosežena realizacija odvzema v preteklih letih s poudarkom na zadnjem letu in predlogi upravljavcev lovišč/LPN. Loviščem/LPN v ravninskem delu območja in loviščem v katerih je bil evidentiran večji obseg poškodovanosti gozdnih sestojev se zaradi večje prisotnosti jelenov 2-4 dodeli večji delež te kategorije.

Odvzem načrtujejo lovišča/LPN, ki so predlagala odvzem in katerih povprečni odvzem zadnjih šest let je večji od 5 živali na lovišče/LPN. Lovišča z manjšim povprečnim odvzemom le-tega številčno ne načrtujejo (so robno območje jelenjadi) - za ta lovišča veljajo smernice za upravljanje z jelenjadjo v robnem območju (glej v nadaljevanju).

V letošnjem letu je za vsa lovišča v LUO v času priprave tega načrta že veljavi odločba MKGP o podaljšani lovni dobi določenih kategorij jelenjadi (št. odločbe 3411-465/2020/6). Ne glede na to dovoljenje je pri izvajanju lova na to vrsto v čim večji možni meri upoštevati splošno sprejeta lovsko-etična načela.

Preglednica 4.2.3: Načrt odvzema jelenjadi

Kategorija / spol	Moški	Ženski
Teleta obeh spolov	250 (14,7 %)	250 (14,7 %)
Enoletni (lanščaki oz. junice)*	250 (14,7 %)	250 (14,7 %)
Starejši (jeleni oz. košute)	2-4 let	170 (10 %)
	5-9 let	84 (5 %)
	10 +	6 (0,3 %)
SKUPAJ	1.700 (45 % - 55 %)	

* ... delež enoletnih v LUO je večji zaradi podaljšane lovne dobe

Dovoljeno odstopanje je do -15 % od načrtovanega odvzema. Realizacija načrta odvzema se spremlja na nivoju LUO. V kolikor realizacija na nivoju območja ni v mejah dopustnih odstopanj se preverja realizacija po posameznih upravljavcih v skladu z veljavnim dolgoročnim načrtom.

- Načrta odvzema v razredu jelenov 2+ ni treba realizirati ter ga praviloma tudi ni dovoljeno presepati. Vsak nadaljnji odstrel jelena 2+ v lovišču/LPN mora biti predhodno pokrit z odstrelom najmanj 1 ženske jelenjadi oz. telet (t.i. mulasta jelenjad). Načrtovani odvzem jelenov starostnega razreda 5-9 let se lahko nadomesti z odstrelom mladih 2-4 letnih ali starih jelenov 10+. Načrtovani odvzem jelenov 10+ se lahko nadomesti z odstrelom jelenov 2-4.
- V loviščih/LPN, kjer so bile potrjene, t.j. izplačane škode po tej vrsti v preteklem ali tekočem letu večje od 1.000 EUR na leto je dovoljeno preseganje načrta odvzema jelenov 2-4 za katerega ni potrebno pokrivanje z mulasto jelenjadjo. Na vsakih 1.000 EUR izplačanih odškodnin je dovoljen odstrel 1 jelena 2-4 let. V posameznem lovišču/LPN lahko to preseganje z odstrelom znaša do skupno 5 jelenov 2-4 v tekočem letu. Večje preseganje načrta odvzema jelenov 2+ oz. izredni odstrel v tekočem letu odobri MKGP (ZDLov-1, 42 čl.).
- Pri košutah je dovoljeno odstopanje od načrta odvzema do -15 %, pri teletih in enoletnih osebkih je dovoljeno odstopanje -30 %, navzgor je dovoljeno neomejeno preseganje.
- Loviščem, ki imajo skupni letni načrt odvzema do 10 živali tega ni potrebno dosegati v primeru neprisotnosti jelenjadi v loviščih.

Časovna dinamika izvajanja lova:

- Priporočeno je čim hitreje izvršiti odstrel telet, junic in košut, predvidoma najmanj 70 % do konca novembra.

Upravljanje z jelenjadjo v loviščih v robnem območju (lovišča brez številčnega načrta odvzema):

- Cilj upravljanja z jelenjadjo ni ohranitev oz. stalno zadrževanje jelenjadi v robnem območju.
- Načrtno krmljenje z namenom stalnega zadrževanja jelenjadi v tem območju ni dovoljeno.
- Odvzem kategorij ženske jelenjadi, telet in lanščakov za robna lovišča ni omejen. Z odstrelom je treba onemogočiti stalno naselitev in zadrževanje ženske jelenjadi.
- Omejitev odstrela jelenov 2+: V robnem območju je v posameznem lovišču v tekočem letu dovoljen odstrel največ 1 jelena 2+. Vsak nadaljnji odstrel jelena 2+ v lovišču mora biti predhodno pokrit z odstrelom najmanj 1 ženske jelenjadi oz. telet (t.i. mulasta jelenjad). Za predhodno pokrivanje se šteje tudi pozitivna razlika realizacije odstrela mulaste jelenjadi in števila odstreljenih jelenov 2+ v preteklih šestih letih.

- Izjemoma je tudi v robnem območju v lovišču, kjer so izplačane škode po tej vrsti v preteklem ali tekočem letu večje od 1.000 EUR na leto dovoljeno preseganje odstrela jelenov 2-4. Na vsakih 1.000 EUR izplačanih odškodnin je dovoljen odstrel 1 jelena 2-4 let. V posameznem lovišču lahko to preseganje z odstrelom znaša do skupno 5 jelenov 2-4 v tekočem letu. Večje preseganje odstrela jelenov 2+ oz. izredni odstrel v tekočem letu odobri MKGP (ZDLov-1, 42 čl.).

V predelih z intenzivno sadjarsko/vinogradniško proizvodnjo se v času povečane ogroženosti nasadov odstrel in vsi zaščitni ter odvrtačni ukrepi usmerijo v te predele. Lastnike oz. upravljavce ograjenih površin je treba opozarjati na ustrezno vzdrževanje in zapiranje vhodov na ograjene površine. Lastniki morajo ograjene površine urediti in vzdrževati tako, da učinkovito preprečujejo prehod parkljasti divjadi in po končanih delih ne smejo ostajati odprte.

Preglednica 4.2.4: Analiza odvzema in telesnih mas navadnih jelenov

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%/spol	% skupaj
Teleta M	83	90	93	101	118	108	593	28,0	13,0
Lanščaki	120	121	133	143	150	164	831	39,2	18,2
Jeleni 2-4	66	77	77	68	73	85	446	21,1	9,7
Jeleni 5-9	32	36	42	40	41	35	226	10,7	4,9
Jeleni 10 +	4	6	4	2	4	2	22	1,0	0,5
Skupaj MOŠKI SPOL	305	330	349	354	386	394	2.118	100,0	46,3
Teleta Ž	116	118	108	119	128	144	733	29,8	16,0
Junice	98	108	112	110	107	110	645	26,2	14,1
Košute 2+	154	173	175	179	201	200	1.082	44,0	23,6
Skupaj ŽENSKI SPOL	368	399	395	408	436	454	2.460	100,0	53,7
SKUPAJ odstrel in izgube	673	729	744	762	822	848	4.578		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Načrt - skupaj	720	740	760	780	800	830	4.630
Odstrel in izgube / načrt	93	99	98	98	103	102	99
Delež MOŠKEGA SPOLA	45	45	47	46	47	46	46
Delež ŽENSKEGA SPOLA	55	55	53	54	53	54	54
Delež jelenov 2+	15	16	17	14	14	14	15
Delež mladih (teleta in enoletni) obeh spolov	62	60	60	62	61	62	61
Delež junic in košut	37	39	39	38	37	37	38
Delež košut	23	24	24	23	24	24	24

Izgube								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
Nenaravne izgube	23	24	22	18	19	12	118	57,8
Naravne izgube	16	7	11	20	16	16	86	42,2
Skupaj izgube	39	31	33	38	35	28	204	100,0
% izgub	6	4	4	5	4	3	4	
Odstrel	634	698	711	724	787	820	4.374	

Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
1 neznan	16	7	11	20	15	16	85	41,7
2 bolezen	0	0	0	0	1	0	1	0,5
3 krivolov	2	1	4	2	1	3	13	6,4
4 cesta	7	8	9	8	8	1	41	20,1
5 železnica	7	5	4	4	7	6	33	16,2
7 psi	0	1	0	0	0	0	1	0,5
8 kosilnica	1	0	0	1	1	0	3	1,5
10 poškodba	6	9	5	3	2	2	27	13,2

Telesne mase (biološka telesna masa)						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Teleta M	52,6	52,3	53,6	49,1	50,5	50,3
Indeks	100	99	102	93	96	96
Lanščaki	67,8	78,5	75,1	74,9	74,8	70,9
Indeks	100	116	111	110	110	105
Teleta Ž	47,5	53,4	49,1	45,6	47,3	46,3
Indeks	100	112	103	96	100	97
Junice	58,3	61,4	60,0	57,8	60,2	58,8
Indeks	100	105	103	99	103	101
Teleta M+Ž	50,1	52,9	51,4	47,4	48,9	48,3
Indeks	100	106	103	95	98	97

Masa trofej jelenov (kg)						
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jeleni 2+	2,6	2,2	2,2	1,6	2,3	2,0
Indeks	100	85	85	62	88	75
Jeleni 3+	2,9	2,9	2,9	3,4	2,2	3,2
Indeks	100	100	100	117	76	111
Jeleni 4+	4,7	4,2	4,5	5,3	4,4	5,1
Indeks	100	89	96	113	94	108
Jeleni 5+	5,7	5,6	5,9	6,6	6,4	6,6
Indeks	100	98	104	116	112	116
Jeleni 6+	6,7	6,7	6,2	6,3	6,3	7,0
Indeks	100	100	93	94	94	105
Jeleni 7+	6,3	6,3	6,8	7,4	7,3	6,9
Indeks	100	100	108	117	116	109
Jeleni 8+	6,6	6,9	6,2	6,3	6,8	7,3
Indeks	100	105	94	95	103	111
Jeleni 9+	-	10,6	-	5,8	9,2	8,2
Indeks	#####	#####	#####	#####	#####	#####
Jeleni 10+	6,4	7,2	6,0	8,0	7,2	-
Indeks	100	113	94	125	113	#####
Jeleni 11+	7,5	-	6,1	-	6,5	7
Indeks	#####	#####	#####	#####	#####	#####

Povprečna starost odvzema / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jeleni 2+	4,6	4,7	4,7	4,6	4,6	4,3
Košute	4,8	4,8	4,7	5,5	5,5	4,9

4.3 Damjak (Dama dama)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje. Stalna prisotnost damjakov je omejena na dele lovišč LPN Kompas Peskovci, Križevci v Prekmurju in sosednja lovišča. V ostalih loviščih/LPN se damjaki pojavljajo in zadržujejo kot živali, ki so pobegnile iz obor.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Upravljanje z damjakom v Pomurskem LUO nikoli ni zavzelo večjega obsega zato, ker je bila dosedanja razširjenost in realizacija načrtnega odvzema damjakov praviloma omejena samo na dve lovišči/LPN v območju in lovišča, ki so realizirala odstrel damjakov iz obor. V strukturi odvzema so jeleni starejši od 2 let zastopani z deležem 16 %, pri čemer so redki jeleni starejši od 9 let.

Načrt odvzema v zadnjem letu je bil realiziran 110 %, predvsem zaradi realizacije damjakov, ki izvirajo iz obor. Zaradi sorazmerno nizke številčnosti populacije je upravljavcem lovišč/LPN načrtovan odzem damjakov težko realizirati v okviru odstopanj, še posebej v drugi polovici lovne dobe, ko damjaki zaradi lovskega pritiska postanejo zelo previdni ali pa se pomaknejo celo čez mejo na Madžarsko.

Presoja uspešnosti upravljanja

Pri damjaku se cilji upravljanja izpolnjujejo. Vrsta ima stabilen trend številčnosti, v okolju ne povzroča bistvene škode in se prostorsko ne širi. Damjaki, ki izvirajo iz obor se poskušajo čimprej odstreliti.

Ocena stanja populacije

Razširjenost damjakov kot prostoživeče divjadi v LUO je severovzhodni del Goriškega, oz. ožji vzhodni del osrednjega življenjskega prostora jelenjadi (obmejno področje LPN Kompas in lovišči Križevci v Prekmurju ter Prosenjakovci). V preteklih letih so odzem realizirala tudi druga lovišča/LPN, ki imajo prisotne damjake izvirajoče iz obor. V letu 2020 je bil v 4 loviščih v LUO zabeležen odzem 15 damjakov, ki verjetno izvirajo iz obor za gojitev/rejo divjadi. Lovišče Prosenjakovci leži na meji LPN Kompas, zato sklepamo, da v tem lovišču odstreljeni damjaki ne izvirajo iz obor. Sodeč po odvzemu ocenjujemo, da se številčnost populacije v loviščih s stalno prisotnostjo te divjadi v zadnjih letih ne povečuje in da se populacija prostorsko ne širi. Ocenjujemo, da je v populaciji delež ženskega spola večji od moškega, kar je pri predstavnikih jelenov naravni pojav.

Preglednica 4.3.1: Odzem damjakov po loviščih/LPN

Lovišče	2015	2016	2017	2018	2019	2020	SKUPAJ
Apače	2		1			5	8
Dobrovnik			1	1	3	3	8
Grad-Kuzma	2	2		1	2		7
Križevci	4	13	15	9	13	12	66
Pečarovci	1	1	9	1	1		13
Prosenjakovci	2	9	1	4	9	4	29
Radenci		2	2			6	10
Radovci	8	4	7	2	5	1	27
Tišina					2		2
Fazan Beltinci			4				4
Kompas Peskovci	21	21	20	24	25	24	135
SKUPAJ	40	52	60	42	60	55	309
štev. lovišč	7	7	9	7	8	7	11

Prilagojeni cilji

Damjak glede povzročanja škod v okolju ni tako problematična vrsta kot sta divji prašič in jelenjad.

Cilj je ohranitev prisotnosti vrste in številčnosti populacije na obstoječi prostorski razširjenosti v LUO.

Širjenje vrste v druge predele območja in ohranitev pobeglih damjakov iz obor v loviščih/LPN LUO ni zaželeno.

Ukrepi in usmeritve

V letih 2021 in 2022 načrtujemo odzem **100 damjakov** s podrobnejšim razdelilnikom le za LPN Kompas, Križevci v Prekmurju in Prosenjakovci. Število odvzema naj bo v obeh načrtovalskih letih čim bolj uravnoteženo.

Dovoljeno odstopanje je do -15 % od načrtovanega odvzema. Realizacija načrta odvzema se spremlja na nivoju LUO.

Lovišču, ki ima skupni letni načrt odvzema do 10 živali tega ni potrebno dosegati v primeru neprisotnosti damjakov v lovišču.

Odvzem telet, lanščakov, junic in košut za vsa lovišča/LPN ni omejen.

Načrta odvzema v razredu damjakov jelenov 2+ ni treba realizirati ter ga tudi ni dovoljeno preseirati. Vsak nadaljnji odstrel damjaka 2+ v lovišču/LPN mora biti predhodno pokrit z odstrelom najmanj 1 kosa ženskih kategorij oz. telet (t.i. mulasta divjad).

Načrt odvzema razdeliti na lovišča/LPN, ki so predlagala načrt odvzema oz. v katerih je povprečni odzem v zadnjih letih večji od 5 živali/lovišče/LPN.

Preglednica 4.3.2: Načrt odvzema damjaka

Kategorija / spol	Moški	Ženski
Teleta obeh spolov	16 (16 %)	18 (18 %)
Enoletni (lanščaki oz. junice)	14 (14 %)	12 (10 %)
Starejši (jeleni oz. košute)	18 (18 %)	22 (22 %)
SKUPAJ	100 (48 % - 52 %)	

Gojitev damjakov v oborah in pobegi v prosto naravo

Ohranitev pobeglih damjakov, ki izvirajo iz obor v loviščih/LPN ni zaželena. Lastnik oz. imetnik obore mora pobeglo divjad ujeti v osmih dneh od dneva, ko je bil pobeg ugotovljen. O nadaljnjem ravnanju s pobeglo divjadjo odloča Zavod za gozdove v dogovoru z upravljavci lovišč/LPN ter lovsko inšpekcijo (ZDLov-1, čl. 50). Upravljavci lovišč/LPN brez številčno določenega načrta odvzema izvajajo odstrel damjakov v lovni dobi brez omejitev. V času, ko ni lovne dobe je, po preteku zakonsko določenega roka in predhodno izdani odločbi lovске inšpekcije, dovoljeno in potrebno vse take živali v loviščih/LPN čimprej odstreliti.

Preglednica 4.3.3: Analiza odvzema in telesnih mas damjaka

Odstrel in izgube										
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%/spol	%/skupaj	
Teleta M	9	7	6	3	10	7	42	29,2	13,6	
Lanščaki	5	4	11	8	11	13	52	36,1	16,8	
Jeleni 2 - 4	5	6	4	6	8	4	33	22,9	10,7	
Jeleni 5 - 8	1	6	6	1	0	1	15	10,4	4,9	
Jeleni 9 +	0	0	1	1	0	0	2	1,4	0,6	
Skupaj MOŠKI SPOL	20	23	28	19	29	25	144	100,0	46,6	
Teleta Ž	11	8	11	9	11	12	62	37,6	20,1	
Junice	3	5	5	3	6	6	28	17,0	9,1	
Košute 2+	6	16	16	11	14	12	75	45,5	24,3	
Skupaj ŽENSKI SPOL	20	29	32	23	31	30	165	100,0	53,4	
SKUPAJ odstrel in izgube	40	52	60	42	60	55	309		100,0	

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Načrt - skupaj	50	50	50	50	40	50	290
Odstrel in izgube / načrt	80	104	120	84	150	110	107
Delež MOŠKEGA SPOLA	50	44	47	45	48	45	47
Delež jelenov 2+	15	23	18	19	13	9	16
Delež mladih (mladiči, enoletni) obeh spolov	70	46	55	55	63	69	60

Izgube

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
Nenaravne izgube	2	3	2	2	1	0	10	62,5
Naravne izgube	2	0	1	0	3	0	6	37,5
Skupaj izgube	4	3	3	2	4	0	16	100,0
% izgub	10	6	5	5	7	0	5	
Odstrel	36	49	57	40	56	55	293	

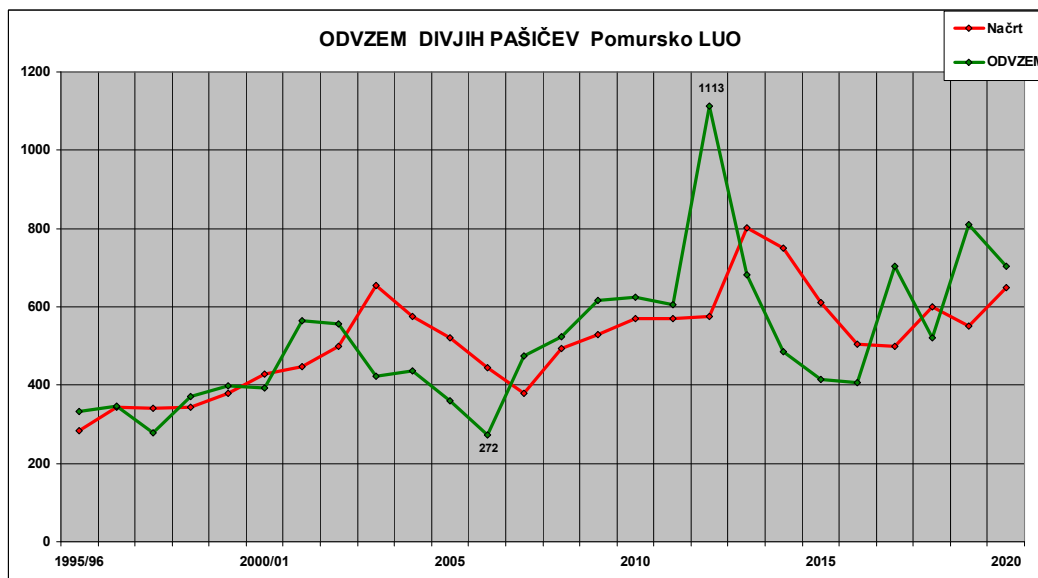
Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
1 neznan	2	0	1	0	3	0	6	37,5
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	2	3	2	1	1	0	9	56,3
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0	0,0
10 poškodba	0	0	0	1	0	0	1	#DEL/0!

Telesne mase (biološka telesna masa)						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Teleta M	21,3	21,3	20,7	14,5	20,5	23,2
Indeks	100	100	97	68	96	109
Lanščaki	34,0	40,8	37,9	36,7	41,0	39,6
Indeks	100	120	111	108	121	116
Teleta Ž	20,0	17,1	18,3	22,0	19,0	19,7
Indeks	100	86	92	110	95	99
Junice	34,0	30,2	30,4	24,0	31,4	28,2
Indeks	100	89	89	71	92	83
Teleta M+Ž	20,7	19,2	19,5	18,3	19,8	21,5
Indeks	100,0	93,0	94,4	88,4	95,6	

4.4 Divji prašič (*Sus scrofa*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje. Stalna prisotnost divjega prašiča je omejena približno na polovico lovišč/LPN v LUO (osrednji življenjski prostor). Še zmeraj le občasna prisotnost prašičev je v ravninskih loviščih okrog Murske Sobote, v Prlekiji in ob avstrijski meji, ki predstavljajo robno območje razširjenosti divjih prašičev.

Slika 11: Odvzem divjih prašičev v Pomurskem LUO v obdobju 1995 - 2020

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

V letu 2020 je bila realizacija načrta 108 % (oz. 63 % rekordne realizacije 2012) in v spolnem razmerju M:Ž = 61 % : 39 % (odvzem je torej zajel več moškega spola kot ženskega). Število odvzetih lanščakinj in svinj skupaj je bilo 169 živali, tako ta združena kategorija predstavlja 24 % odvzema 2020. Ocenjujemo, da je realizacija odraz številčne prisotnosti divjih prašičev v območju. Skupno število lovišč/LPN, ki so realizirala odvzem prašičev je bilo 25 (kar je 1 manj kot v letu 2019), od tega je 7 robnih lovišč z realizacijo 1-7 živali/lovišče, 1 lovišče pa celo z realizacijo 17 prašičev. To velja še posebej v pogojih Pomurskega LUO s pretežno prevladujočo kmetijsko krajino, kot tudi zaradi dobrega gozdnega obroda bukve in hrasta v letu 2020.

Preglednica 4.4.1: Načrt in realizacija odvzema divjih prašičev v zadnjih dveh letih

Kategorija	Načrt	Odvzem OŽP	Realizacija OŽP	Odvzem robno obm.	Odvzem LUO	Realizacija LUO
Ozimci+lanščaki+merjasci	944	1.109	117 %	46	1.155	122 %
Lanščakinje+svinje	256	340	133 %	19	359	140 %
SKUPAJ	1.200	1.449	121 %	65	1.514	126 %

Dosedanje upravljanje z divjim prašičem v LUO (predvsem Prekmurje) je praktično zmeraj pomenilo intenziven odstrel s ciljem čimvečje realizacije in preprečevanja škod v kmetijskem prostoru. Dovoljeno je bilo neomejeno preseganje načrta odvzema, povprečna realizacija odvzema zadnjih šest let znaša 593 živali (v letu 2012 je bil odvzem rekorden 1.113 živali), s čimer je za to leto potrjena dejanska eksplozija številčnosti populacije. Po tem letu beležimo zmanjševanje odvzema do 2016, vzpon v letih 2017 in 2019. Podobno kot v ostalem delu Slovenije beležimo nihanje številčnosti populacije (prirastka) in s tem povezanega odvzema.

Povprečna struktura odvzema zadnjih šest let kaže, da je:

- delež ozimcev (obeh spolov) 41 % in delež lanščakov (obeh spolov) 44 %;
- delež starejših osebkov 15 % (delež merjascev 7 % in delež svinj 8 %);
- v skupnem odvzemu je delež moškega spola večji kot delež ženskega spola (58 % : 42 %);
- največji delež v odvzemu v kategoriji lanščakov, bistveno manj je lanščakinj (dokler vodijo mladiče so v praksi varovana kategorija),
- delež merjascev manjši od deleža svinj.

Zaradi načina življenja in slabih svetlobnih pogojev, pri katerih divji prašiči izstopajo na kmetijske površine in privabljajna krmišča je načrtnost poseganja z odstrelom pri divjem prašiču najbolj otežena.

Presoja uspešnosti upravljanja

Upravljanje z divjim prašičem je zaradi prirastka in gibanja številčnosti, to je migracij divjih prašičev skozi leto, zelo nepredvidljiva, zato moramo biti tako pri načrtovanju kot pri realizaciji še zmeraj zelo previdni.

To velja še posebej v pogojih Pomurskega LUO s pretežno prevladujočo kmetijsko krajino, kot tudi zaradi dobrega gozdnega obroda bukve in hrasta v zadnjih letih. Za preteklih šest let lahko rečemo, da cilji niso bili v celoti doseženi, zmanjšanje populacije je sicer v posameznih letih nakazano. Ocenjujemo, da se z lovskim upravljanjem preprečuje njeno nadaljnje povečevanje. Ker cilji trajnejšega znižanja populacije še niso doseženi, je treba še naprej vztrajati na relativno visokih posegih v populacijo, tudi in še zlasti zaradi groženj s pojavom afriške prašičje kuge (APK) v Sloveniji.

Ocena stanja populacije

Zaradi nihajočega prirastka in posledično odvzema ugotavljamo, da je številčnost populacije prašiča nepredvidljiva (dokaz leto 2012). Zagotovo je realizirani odvzem pomemben pokazatelj stanja te vrste divjadi v območju. Trenutno še ocenjujemo, da se divji prašič prostorsko ni razširil, povečevanje števila lovišč z realizacijo odvzema pa to nakazuje. Zelo močni dejavniki pri prirastku in številčnosti populacije so gozdni obrod in vremenske razmere v času poleganja. Splošna in močna prisotnost kmetijskih kultur (koruze in žit) v območju je dodatni pospeševalec številčnosti populacije. V letu 2020 so se telesne mase ozimk povečale kar bi lahko nakazovalo, da se populacija v prihodnjem letu številčno še ne bo zmanjšala. Vendar pa je trenutni odvzem v LUO v prvih dveh mesecih 2021 zelo nizek in znaša 57 % števila v istem obdobju lanskega leta. Kakšna bo dinamika populacije skozi leto zaradi migracij trenutno ne moremo oceniti.

Največji delež v odvzemu ima kategorija moških lanščakov, kar je zagotovo odraz stanja, to je prisotnosti osebkov te kategorije v populaciji. Ocenjujemo, da ravno ta kategorija v obmejnem prostoru v vegetacijskem času najmočneje migrira na slovensko stran. Prisotnost prašičev v nekaterih obmejnih loviščih/LPN je v odvisnosti od ukrepov krmljenja v gozdu in razmer na kmetijskih površinah na madžarski strani. V preteklih letih so na madžarski strani zaradi sušenja zrnja na njivi ostajale nepospravljene precejšnje površine koruznih njiv še celo v mesecu januarju. Po koncu zime na madžarski strani prenehajo z intenzivnim krmljenjem v gozdovih in v pretežni meri pospravijo koruzne njive. Ko se pri nas zaseje koroza (mesec maj) se prašiči pogosteje pojavljajo tudi na slovenski strani. Skozi leto je škodna problematika po divjem prašiču najbolj izražena v LPN Kompas Peskovci in lovišču Prosenjakovci (glej poglavje o škodah).

Prilagojeni cilji

Aktivno obvladovanje in zmanjševanje populacije z odvzemom, čim manjši obseg škod na kmetijskih kulturah in travnikih, obenem pa doseganje čim bolj ugodne strukture populacije.

Za aktivno številčno obvladovanje populacije bi moral biti delež ženskega spola v odvzemu večji oz. najmanj enak deležu moškega spola (takšen primer je bil edino v letu 2013). Vendar je podobno nesorazmerje značilno tudi za druga LUO v Sloveniji. Glede na težavnost lova (ponoči) in s tem povezano nezmožnost določitve spola pred strelom je to v praksi težko dosegati, ker razlike med spoloma v naravi niso tako očitne kot pri drugih vrstah divjadi.

Ukrepi in usmeritve

Potreben je intenziven lov divjih prašičev vseh kategorij, predvsem v poletju pa čimbolj zgodnji začetek odvzem ozimcev obeh spolov brez omejitev telesnih mas oz. njihove obarvanosti, kasneje pa tudi odvzem lanščakinj in svinj. Za doseganje ustrezne strukture odvzema, predvsem povečanja deleža ozimcev upravljavci lovišč/LPN tega odvzema ne smejo omejevati pač pa posebej stimulirati.

Skladno z dosedanjimi navodili MKGP se tudi v letih 2021 in 2022:

- Načrtuje le skupno število odvzema divjih prašičev za LUO.
- Po strukturi se načrtuje posebej le odvzem združenega razreda lanščakinj in svinj.
- Razliko do skupnega števila predstavlja načrt odvzema vseh ostalih kategorij divjega prašiča, ki jih ne ločujemo po spolu in starosti.

Skupni načrt odvzema za lovišča/LPN, ki številčno načrtujejo odvzem, se poveča glede na predloge upravljavcev in znaša za leti 2021 in 2022 skupaj **1.300** živali (od tega LPN Kompas Peskovci 320 živali). Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali odvzem 1.065 živali. Glede na situacijo škod od divjadi v LUO in realizacijo odvzema v preteklih letih mora delež lanščakinj in svinj skupaj znašati minimalno **20 %**. Število odvzema naj bo v obeh načrtovalskih letih čim bolj uravnoteženo.

V letošnjem letu je za vsa lovišča/LPN v LUO v času priprave tega načrta že veljavi odločba MKGP o neomejenem odstrelu divjih prašičev vseh kategorij ne glede na lovno dobo (št. odločb 3411-465/2020/6). Ne glede na to dovoljenje je potrebno pri izvajanju lova na to vrsto v čimvečji možni meri upoštevati splošno veljavna varnostna in lovsko-etična načela.

Pri razdelitvi načrta na lovišča/LPN se upoštevajo predlogi upravljavcev lovišč/LPN in dosežena realizacija v preteklih letih. Lovišča, ki odvzema ne načrtujejo in s povprečnim šestletnim odvzemom manjšim od 5 živali / lovišče izvajajo odvzem brez omejitev.

Upravljanje z divjim prašičem v loviščih v robnem območju (lovišča brez načrta odvzema)

- V loviščih z visokim deležem kmetijskih površin in kjer prašiči niso stalna divjad čimprej odstreliti vse osebkke.
- Načrtno krmljenje z namenom stalnega zadrževanja divjih prašičev v tem prostoru ni dovoljeno.

Preglednica 4.4.2: Načrt odvzema divjih prašičev

Kategorija	Število (oz. delež v %)
Ozimci obeh spolov, lanščaki in merjasci	1.040 (80 %)
Lanščakinje in svinje	260 (20 %)
SKUPAJ	1.300 (100 %)

Realizacija načrta odvzema se spremlja na nivoju LUO.

Dopustno odstopanje od načrta, zaradi populacijskih nihanj ali drugih objektivnih razlogov, zaradi katerih osnovni načrt ne bi bil dosežen, je – 30 % in velja skupno za vse kategorije divjih prašičev, tudi za združeno kategorijo lanščakinj in svinj, kjer pa se mora hkrati ob nedoseganju osnovnega načrta ohraniti delež 20 % lanščakinj in svinj v odvzemu.

V kolikor je na nivoju LUO doseženo načrtovano število lanščakinj in svinj, posamezna lovišča/LPN niso dolžna zagotavljati 20 % deleža lanščakinj in svinj v skupnem odvzemu lovišča/LPN.

Načrtovano višino odvzema je dovoljeno neomejeno presežati v vseh kategorijah.

Loviščem, ki imajo skupni letni načrt odvzema do 10 živali tega ni potrebno dosežati v primeru neprisotnosti divjih prašičev v loviščih.

Skupinski lovi na divje prašiče se praviloma izvajajo od 15. 9. do 31. 1. Lovišča/LPN z internimi akti skozi leto ne smejo omejevati odstrela posameznih kategorij divjih prašičev.

Usmeritve za spremljanje zdravstvenega stanja: Upravljalci lovišč in lovišč s posebnim namenom so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povožene divjadi v preiskavo, v skladu s programom UVHVVR.

Pred in v primeru pojava APK so upravljalci lovišč/LPN dolžni izvajati določila predpisov, ki jih izdajo pristojni državni organi, predvsem Zakona o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Ur.l. RS, št. 200/20; v nadaljevanju zakon) in ostalih, ki se navezujejo na omenjen zakon (npr. Sklep o določitvi visoke stopnje ogroženosti zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Ur.l. RS št. 10/21; v veljavi od 23. 1. 2021). Zakon v 15. členu določa, da mora vsak, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina) o tem obvestiti **Center za obveščanje na telefonsko številko 112**, v 17. členu pa tudi prepoved odstranjevanja spodnjih čeljusti oziroma ločevanja drugih delov trupel najdenih poginulih divjih prašičev, ne glede na ocenjeni vzrok pogina. Za namene evidentiranja izgub upravljaavec lovišča kot dokaz za izgubo komisiji lovsko upravljavskega območja predloži podatke o odvozu najdenih poginulih divjih prašičev za svoje lovišče, ki jih pridobi od VHS.

V skladu z 12. členom zakona in Sklepom o določitvi visoke stopnje ogroženosti zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Uradni list RS, št. 10/21) je pri intenzivnem odstrelu divjih prašičev dovoljena uporaba umetnih virov svetlobe, strelnih namerilnikov z napravo za elektronsko ojačevanje svetlobe oziroma z infrardečo napravo ali namerilnikov s termičnim (IR) senzorjem.

Upravljalci lovišč naj svoje člane tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovski gosti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK prenaša tudi s kontaminirano opremo, obleko ter mesnimi izdelki. Vse informacije v zvezi z APK so dostopne na spletni strani <https://www.gov.si/teme/afriška-prasicja-kuga-pri-divjih-prasicih>.

Preglednica 4.4.3: Analiza odvzema in telesnih mas divjih prašičev

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Ozimci M	92	72	156	134	209	151	814	39,4	22,9
Lanščaki	128	124	194	128	209	223	1.006	48,7	28,3
Merjasci 2+	21	31	49	36	57	53	247	11,9	6,9
Skupaj MOŠKI SPOL	241	227	399	298	475	427	2.067	100,0	58,0
Ozimci Ž	79	71	129	102	144	109	634	42,4	17,8
Lanščakinje	59	68	117	79	118	125	566	37,9	15,9
Svinje 2+	35	41	60	42	72	44	294	19,7	8,3
Skupaj ŽENSKI SPOL	173	180	306	223	334	278	1.494	100,0	42,0
SKUPAJ odstrel in izgube	414	407	705	521	809	705	3.561		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Načrt - skupaj	610	505	500	600	550	650	3.415
Odstrel in izgube / načrt	67,9	80,6	141,0	86,8	147,1	108,5	104
Delež MOŠKEGA SPOLA	58	56	57	57	59	61	58
Delež ŽENSKEGA SPOLA	42	44	43	43	41	39	42
Delež ozimcev obeh spolov	41	35	40	45	44	37	41
Delež lanščakov obeh spolov	45	47	44	40	40	49	44
Delež večletnih 2+ obeh spolov	14	18	15	15	16	14	15
Delež lanščakinj in svinj	23	27	25	23	23	24	24

Izgube

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
Nenaravne izgube	6	4	2	1	2	6	21	80,8
Naravne izgube	2	0	0	2	1	0	5	19,2
Skupaj izgube	8	4	2	3	3	6	26	100,0
% izgub	1,9	1,0	0,3	0,6	0,4	0,9	0,7	
Odstrel	406	403	703	518	806	699	3.535	

Vzroki izgub

vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
1 neznan	2	0	0	2	1	0	5	19,2
3 krivolov	1	0	0	0	0	0	1	3,8
4 cesta	1	3	2	1	2	6	15	57,7
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0	0,0
7 psi	0	0	0	0	0	0	0	0,0
10 poškodba	4	1	0	0	0	0	5	19,2

Telesne mase (biološka telesna masa)

Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Povprečje
Ozimci M	33,8	30,0	32,0	34,4	28,5	29,9	31,4
Indeks	100	89	95	102	84	88	
Lanščaki	59,2	61,4	64,7	61,4	67,3	55,4	61,6
Indeks	100	104	109	104	114	94	
Ozimci Ž	33,5	30,7	31,7	32,1	27,0	30,0	30,8
Indeks	100	92	95	96	81	90	
Lanščakinje	51,0	54,6	56,0	57,4	56,9	50,9	54,5
Indeks	100	107	110	113	112	100	

4.5 Šakal (*Canis aureus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Šakal je bil leta 2014 z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 81/14) uvrščen med divjad. Leta 2019 pa je bil z Uredbo o spremembi in dopolnitvah Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 62/19) umaknjen s seznama pri nas zavarovanih živalskih vrst. V letu 2020 smo letnimi lovsko upravljavskimi načrti prvič načrtovali odvzem te vrste. V obdobju do leta 2019 je v LUO evidentiran 1 primer izgube, ki pa ni zanesljiv. V letu 2020 je znašal skupni odvzem v LUO 8 šakalov kar pomeni 67 % realizacijo.

Presoja uspešnosti upravljanja

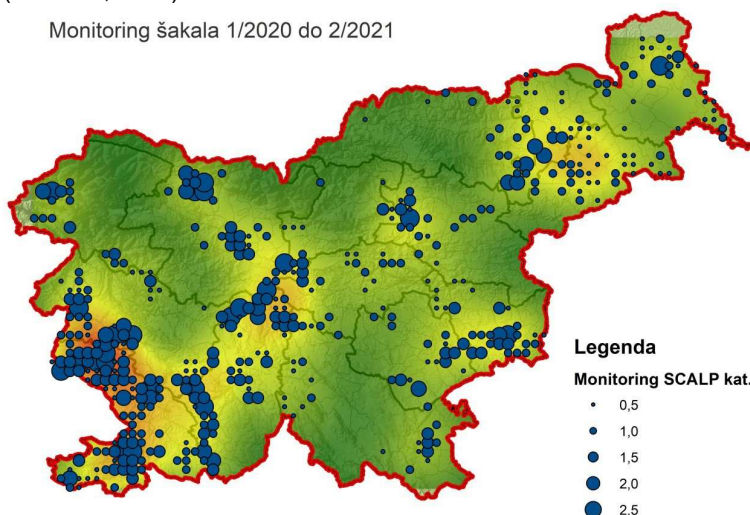
Zaradi kratkotrajnega aktivnega upravljanja z vrsto presoje uspešnosti upravljanja vrste ne podajamo.

Ocena stanja populacije

Skladno z ugotovitvami projekta CRP »Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste Zlati šakal (*Canis aureus* L.) v Sloveniji« (Potočnik in sod., 2018; dalje CRP) velja na ravni Slovenije ocena, da je populacija šakala v ugodnem stanju, vitalna in sposobna dolgoročnega obstoja ter ekspanzije predvsem v njej najbolj primernem življenjskem prostoru, tj. v agrarni krajini in krajini z intenzivnejšim vplivom človeka.

Vrsta se je v Sloveniji v zadnjih 20 letih prostorsko in številčno hitro širila. Danes je šakal prisoten v večjem delu Slovenije (v vseh LUO). V letu 2018 je ocenjena številčnost vrste v Sloveniji, upošteva se tako teritorialne osebkke kot dispergerje, znašala okrog 900 do 1.300 osebkov. Do leta 2021 se je po podatkih monitoringa številčnost vrste v Sloveniji še povečala (Potočnik, 2021).

Monitoring šakala 1/2020 do 2/2021

Slika 12: Prisotnost šakala v Sloveniji v obdobju 1/2020 – 2/2021

(podatki ovrednoteni po metodologiji SCALP v mreži 3x3 km in prikazani s Kernelsko metodo; Potočnik, 2021)

Po oceni gre za prisotnost posameznih živali, ki so v naše območje migrirali iz Madžarske, Hrvaške ali sosednjega Ptujsko-Ormoškega LUO. Po mnenju upravljavcev lovišč nižinskega dela LUO se je v zadnjih dveh letih (zaradi prisotnega šakala) zmanjšala številčnost populacije srnjadi. Predvsem bi naj imel šakal vpliv na zmanjšanje števila mladičev in enoletne srnjadi. V letu 2020 so bili evidentirani 3 primeru izgub srnjadi (vzrok zveri, ujede), ki bi jih lahko pripisali šakalu. Izgube zaradi ujed in zveri se posebej ne evidentirajo po vrsti povzročitelja.

V letu 2020 v Pomurskem LUO ni bil obravnavan noben škodni primer na domačih živalih, v katerih bi bil domnevni povzročitelj šakal. Ustni viri so najpogostejši način podajanja domnevne prisotnosti in vplivu šakala v območju.

Prilagojeni cilji

Šakal je uvrščen na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da smo tudi v Sloveniji dolžni zagotavljati ohranjanje ugodnega stanja populacije šakala.

Obenem je cilj upravljanja vrste v Sloveniji zmanjšanje vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste (plenske vrste, npr. srna) in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih. Skladno s tem je namen upravljanja populacije šakala ustaviti nadaljnje naraščanje njene številčnosti in prostorsko širjenje.

Ukrepi in usmeritve

Upravljanje temelji na dveh temeljnih ukrepih:

1. Monitoring populacije

Cilj monitoringa je predvsem oceniti število stalno prisotnih – teritorialnih družin in prostorsko razširjenost na območju LUO.

Upravljalci lovišč so dolžni v spletni aplikaciji LZS »monitoring šakala« evidentirati naslednje podatke:

- lokacije in čas smrti posameznih osebkov,
- lokacije in čas oglašanja šakalov,
- lokacije in čas vseh ostalih znakov prisotnosti šakalov.

2. Odvzem osebkov

Osnova za številčno načrtovanje odvzema šakala v Sloveniji in na ravni LUO je metodologija CRP, ki za izračun višine odvzema upošteva površino območja, habitatno primernost prostora za šakala in podatke monitoringa v izbranem obdobju. Skladno s to metodologijo znaša predlagani odvzem šakala v Sloveniji v obdobju 2021-2022 na letni ravni 208 osebkov oz. na dvoletni ravni 416 osebkov, kar smo privzeli kot absolutno izhodišče za načrtovanje odvzema po LUO.

Pri načrtovanju odvzema v posameznih LUO v obdobju 2021-2022 smo poleg metodologije CRP upoštevali še sledeče kriterije:

- stopnja in dinamika realizacije odvzema v letu 2020;
- dinamika realizacije odvzema v letu 2021;
- ostali znaki prisotnosti in vplivov šakala v okolju.

Skladno z navedenim načrt odvzema v Pomurskem LUO skupaj v letih 2021 in 2022 znaša **16** šakalov. Odvzem je načrtovan na ravni celotnega LUO. Število odvzema naj bo v obeh načrtovalskih letih čim bolj uravnoteženo.

Dopustna odstopanja: načrtovanega odvzema ni potrebno dosegati. Dopustno preseganje načrtovanega odvzema znaša 30 %. Preseganje načrtovanega odvzema zaradi evidentiranih izgub, ki nastanejo po izpolnitvi načrtovanega odvzema znotraj meja dopustnih odstopanj, ne šteje kot kršitev določil načrta.

V Lisjaku se beleži spol odvzetih živali, v opombe naj se zabeleži ocenjena starost oz. starostna kategorija (mladič oz. do enega leta stara žival ali odrasel osebek). Za vsakega odvzetega šakala, je potrebno Komisiji za oceno odstrela in izgub v LUO priložiti fotografijo z datumom ali zapisnik veterinarsko higienske službe o odvozu kadavra.

Upravljalci lovišč/LPN morajo o vsakem odvzemu šakala sproti, to je takoj obvestiti OZUL Pomurskega LUO. OZUL za Pomursko LUO s pravočasnim obveščanjem upravljavcev lovišč/LPN skrbi za njihovo sprotno informiranost o realiziranem in še razpoložljivem odvzemu (odstrelu) na ravni LUO.

V času veljavnosti tega dvoletnega načrta je izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št: 65/2020 in [97/20 – popr.](#)) še vedno v pristojnosti države (MKGP), in sicer v prehodnem obdobju petih let od 1. 5. 2020. Škodo bo ocenjeval ZGS.

Preglednica 4.5: Analiza odvzema šakala

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Samci	1	0	0	0	0	4	5
Samice	0	0	0	0	0	4	4
Skupaj odstrel in izgube	1	0	0	0	0	8	9
Načrt - skupaj	0	0	0	0	0	12	12
Odstrel in izgube / načrt	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	67	75,0

Izgube								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	2	2	66,7
Naravne izgube	1	0	0	0	0	0	1	33,3
Skupaj izgube	1	0	0	0	0	2	3	100,0
% izgub	100	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	25	33,3	
Odstrel	0	0	0	0	0	6	6	

Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
1 neznan							0	0
2 bolezen	1						1	33
4 cesta						2	2	67

4.6 Lisica (*Vulpes vulpes*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje. Lisica je prisotna v celem območju, podatki o odvzemu kažejo na večjo številčnost v ravninskem predelu območja.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Odvzem lisic je odraz gibanja populacije. Ocenjujemo, da je bil pri zmanjševanju populacije v preteklih letih zelo pomemben dejavnik prisotnost in razvoj bolezni (lisičje garje), kar sicer iz strukture odvzema oz. izgub ni nedvoumno razvidno. Zadnja leta med izgubami prevladujejo izgube v prometu.

Odvzem se je povečeval do leta 2017, naslednje leto se je zmanjšal in v letu 2019 spet povečal, iz česar sklepamo na številčno nihanje populacije. Pri lisici v zadnjih letih v loviščih/LPN ugotavljamo sorazmerno malo prisotnosti pojavov bolezni dlake in kože (lisičje garje), ki sicer spremlja in vpliva na številčnost lisic. V zadnjih dveh letih je odstrel znašal 96 % odvzema.

Presoja uspešnosti upravljanja

Odvzem zadnjih šest let je znašal 102 % načrtovanega števila. Ocenjujemo, da z realiziranim odvzemom oz. odstrelom na številčnost populacije lisice vplivamo le v manjši meri. Manjši odvzem lisic v letu 2020 lahko povežemo z epidemijo Covid-19. Vsekakor bi lovci v normalnih razmerah in ob primerni stimulaciji upravljavcev lovišč/LPN odstrel lisic zagotovo še intenzivneje izvajali.

Ocena stanja populacije

Že v preteklosti smo ocenjevali, da padcu številčnosti po prilagoditvi in razvoju imunosti na bolezen v prihodnosti lahko sledi povečanje številčnosti populacije. Trenutno ocenjujemo, da je populacija lisice stabilna.

Prilagojeni cilji

Nizka številčnost populacije.

Ukrepi in usmeritve

Zaradi prenašanja stekline, drugih zoonoz ter vpliva lisice na prostoživeče in domače živali je številčnost lisičje populacije treba uravnavati z odstrelom s ciljem zmanjševanja in vzdrževanja nizke številčnosti populacije. Po presoji lahko OZUL ali tudi posamezni upravljavci na MKGP podajo predlog za izredni odstrel oz. podaljšanje lovne dobe na lisico v celotnem LUO ali posameznem lovišču/LPN.

Načrt odvzema: za leti 2021 in 2022 načrtujemo skupaj odvzem **3.200** lisic. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 3.022 lisic. Dovoljeno odstopanje: po loviščih/LPN do -30 %, preseganje načrta odvzema je dovoljeno do +100 %.

Dovoljeno je privabljalno krmljenje z namenom lova na lokacijah, ki morajo biti opredeljene v letnih načrtih lovišč/LPN za leti 2021 in 2022 (program Lisjak). Izvaja se lahko s krmo rastlinskega ali živalskega izvora. Krmljenje mora biti izvajano na način, ki je skladen z veterinarskimi predpisi o ravnanju s stranskimi živalskimi proizvodi. Krmišča morajo biti oddaljena od naseljenih stanovanjskih objektov v minimalnih razdaljah, kot in če jih določajo predpisi s področja veterine. Zaradi grožnje povečanja smrdu v okolici mrhovišč se tovrstno krmljenje lahko izvaja samo v jesensko-zimskem času.

Usmeritve za spremljanje zdravstvenega stanja: Upravljavci lovišč/LPN so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povožene divjadi v preiskavo, v skladu s programom UVHVVR.

Upravljavci lovišč/LPN lahko ob utemeljenem sumu na bolezen stekline takšne osebkke lisice odstrelijo tudi izven lovne dobe. O takšnem izrednem posegu morajo upravljavci takoj obvestiti lovskega inšpektorja in uradnega veterinarja (ZDLov-1A, čl. 8 oz. sprememba ZDLov-1, čl. 42).

Vodenje evidence odvzema:

Pri evidenci odstrela in izgub lisic je potrebno ugotavljati in evidentirati spol uplenjenih osebkov, v celotnem odvzemu evidentirati tudi prisotnost bolezenskih znakov.

Preglednica 4.6: Analiza odvzema lisic

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Samci	701	862	938	715	849	780	4.845
Samice	682	858	869	688	843	765	4.705
Skupaj odstrel in izgube	1.383	1.720	1.807	1.403	1.692	1.545	9.550
Načrt - skupaj	1.400	1.400	1.600	1.800	1.500	1.700	9.400
Odstrel in izgube / načrt	99	123	113	78	113	91	101,6

Izgube								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
Nenaravne izgube	23	40	26	56	50	58	253	86,6
Naravne izgube	7	7	2	7	12	4	39	13,4
Skupaj izgube	30	47	28	63	62	62	292	100,0
% izgub	2	3	2	4	4	4	3,1	
Odstrel	1.353	1.673	1.779	1.340	1.630	1.483	9.258	

Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
1 neznan	2	4	1	3	7	4	21	7
2 bolezen	0	0	1	2	1	0	4	1
4 cesta	23	40	24	56	50	58	251	86
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0	0
7 psi	0	0	1	0	0	0	1	0
9 garje	5	3	0	2	4	0	14	5
10 poškodba	0	0	1	0	0	0	1	0,3

4.7 Jazbec (Meles meles)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje. Ta vrsta divjadi je v območju splošno prisotna, vendar v primerjavi z lisico bistveno manj številčna.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Številčni odvzem jazbeca v območju je sorazmerno majhen, pri čemer so izgube na cesti zelo pomemben vzrok odvzema. Večji odvzem beležimo v letih 2017 in 2019, zmanjšanje odvzema v letu 2020 lahko povežemo z epidemijo Covid-19. Podobno nihanje izkazuje tudi odvzem z čistim odstrelom, ki zadnjih dveh letih je odstrel znašal 63 % odvzema. Ocenjujemo, da bi glede na pogostost jazbeca v območju odvzem z odstrelom lahko bil večji.

Presoja uspešnosti upravljanja

Odvzem zadnjih šest let je znašal 104 % načrtovanega števila. Glede na zastavljene cilje, je upravljanje s to vrsto ustrezno.

Ocena stanja populacije

Je splošno prisotna vrsta divjadi katere številčnost v območju v preteklosti ni bila zelo velika, zanimanje za lov jazbecov ni bilo nikoli posebej izraženo. Trenutno ocenjujemo, da se je v zadnjih letih številčnost populacije v delih območja povečala in je jazbec bolj pogost, vendar še zmeraj bistveno manj od lisice.

Prilagojeni cilji

Ohraniti številčnost usklajeno z okoljem.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema: za leti 2021 in 2022 načrtujemo skupaj odvzem **160** jazbecov. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 185 jazbecov.

V območjih kjer se bolj intenzivno upravlja z malo divjadjo in se ocenjuje vpliv jazbeca na uspešnost razmnoževanja male divjadi se lahko z odstrelom posega močneje.

Dovoljeno odstopanje: Dovoljeno odstopanje: navzdol do -50 %, dovoljeno je preseganje načrta odvzema +100 %. Upravljavcem lovišč/LPN, ki imajo načrt odvzema do vključno 5 živali odvzema ni treba dosegati razen v primeru povzročanja škod od te divjadi, preseganje načrta je dovoljeno.

Vodenje evidence odvzema:

Pri evidenci odstrela in izgub jazbecov ugotavljati in evidentirati spol in vzrok izločenih osebkov (izgube).

Preglednica 4.7: Analiza odvzema jazbeca

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Samci	25	27	33	36	45	41	207
Samice	16	16	28	19	31	27	137
Skupaj odstrel in izgube	41	43	61	55	76	68	344
Načrt - skupaj	40	40	50	60	60	80	330
Odstrel in izgube / načrt	103	108	122	92	127	85	104

Izgube								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
Nenaravne izgube	23	19	24	23	27	25	141	96,6
Naravne izgube	0	2	1	0	1	1	5	3,4
Skupaj izgube	23	21	25	23	28	26	146	100,0
% izgub	56	49	41	42	37	38	42,4	
Odstrel	18	22	36	32	48	42	198	

Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
1 neznan	0	1	1	0	1	1	4	2,7
2 bolezen	0	1	0	0	0	0	1	0,7
4 cesta	22	19	24	23	27	25	140	95,9
5 železnica	1	0	0	0	0	0	1	

4.8 Kuna belica (*Martes foina*) in kuna zlatica (*Martes martes*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje. Vsaka od obeh vrst kun je s svojim načinom življenja vezana na tipične predele območja. Za kuno belico je značilna prisotnost tudi v urbanem prostoru, to je v naseljih in bližini hiš, kuna zlatica pa se pojavlja v predelih z večjo gozdnatostjo, tako v Slovenskih goricah in na Goričkem, kot tudi v ravnini in poplavnem gozdu ob reki Muri.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Dosedanje upravljanje s tema dvema vrstama je pomenilo praktično neomejeno poseganje z odvzemom, s katerim pa ohranitev teh dveh vrst nikakor ni bil ogrožena. Danes interes za lov kun ni več posebej izražen, povprečni šestletni odvzem obeh vrst skupaj v območju znaša 88 kun. Do leta 2017 se je odvzem povečeval (pdb. lisica in jazbec), ko je bil načrt odvzema celo rahlo presežen, zadnji dve leti je realizacija načrta 74 %. Izgube pri teh dveh vrstah so redko evidentirane, še največje so izgube v prometu, verjetno je to pogojeno s fizično velikostjo vrste (manjše vrste se redkeje najdejo).

Presoja uspešnosti upravljanja

Odvzem zadnjih šest let je znašal 80 % načrtovanega števila. Glede na zastavljene cilje, je upravljanje s tema dvema vrstama ustrezno.

Ocena stanja populacije

Obe vrsti kun sta v območju prisotni. Kuna belica je številčnejša vrsta, to potrjuje tudi evidenca odvzema (belice je več kot zlatice).

Prilagojeni cilji

Ohranitev vrst in vzdrževanje nizke številčnosti obeh vrst kun. Gostoto kune belice v bližini naselij je zaželeno zmanjšati. Kuna zlatica je uvrščena na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta z možnostjo upravljanja ob izpolnjenih pogojih. Cilj upravljanja s kuno zlatico je skladnost z določili te direktive.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema: za leti 2021 in 2022 načrtujemo skupaj odvzem **200** živali oz. **80 kune zlatice** in **120 kune belice**. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema obeh vrst skupaj 259 kun. Dovoljeno odstopanje: navzdol do -50 %, dovoljeno je preseganje načrta odvzema +100 %. Upravljavcem lovišč/LPN, ki imajo načrt odvzema do vključno 5 živali načrta odvzema ni treba dosegati razen v primeru povzročanja škod od te divjadi, preseganje načrta je dovoljeno. Lov kun belic naj se izvaja čim bližje naseljem.

Vodenje evidence odvzema:

Evidenco odstrela in izgub kun voditi ločeno po obeh vrstah kun (zlatica oz. belica).

Preglednica 4.8: Analiza odvzema kun

Odstrel in izgube	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Kuna belica - odstrel in izgube	58	60	62	46	44	41	311
Načrt - belica	100	60	60	70	60	60	410
Odstrel in izgube / načrt	58	100	103	66	73	68	76
Kuna zlatica - odstrel in izgube	36	36	46	35	31	31	215
Načrt - zlatica	50	40	40	40	40	40	250
Odstrel in izgube / načrt	72	90	115	88	78	78	86
Obe vrsti skupaj - odstrel in izgube	94	96	108	81	75	72	526
Načrt - obe vrsti skupaj	150	100	100	110	100	100	660
Odstrel in izgube / načrt	63	96	108	74	75	72	80

Izgube - obe vrsti								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
Nenaravne izgube - obe vrsti	7	15	14	6	4	7	53	98,1
Naravne izgube - obe vrsti	1	0	0	0	0	0	1	1,9
Skupaj izgube - obe vrsti	8	15	14	6	4	7	54	100,0
% izgub	11	17	12	7	5	9	62,8	
Odstrel - obe vrsti	86	81	94	75	71	65	472	

Vzroki izgub - obe vrsti								
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
1 neznan	1	0	0	0	0	0	1	1,9
4 cesta	7	15	14	6	4	7	53	98,1

4.9 Navadni polh (Glis glis)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje. Prisotnost polha v območju je vezana na gozdne sestoje z večjim deležem drevesnih vrst kot so hrasti, bukev in beli gaber.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Lov na polhe v Pomurskem območju nima tradicije in se ga je lovilo zgolj priložnostno. Obstajajo samo posamezna poročila o lovu na polhe, ki dokazujejo le to, da polh v območju živi. Zadnji podatek o ulovu polhov v območju je bil iz leta 2006 in je izviral le iz ene LD v območju.

Ocena stanja populacije

Populacija polha v območju ni tako številčna kot v nekaterih drugih območjih po Sloveniji (pr. Notranjsko ali Kočevsko-Belokranjsko LUO), vsekakor pa so za to vrsto, zaradi deleža listavcev v gozdovih, tudi v tem območju ugodni naravni pogoji. Pričakovana so nihanja številčnosti populacije, ki so v odvisnosti od gozdnega obroda bukke, gabra in hrasta.

Prilagojeni cilji

Ohranitev številčnosti vrste. S polšjim lovom v okviru zakonsko dovoljene lovne dobe se na populacijo polha ne vpliva pomembno.

Ukrepi in usmeritve

- Lov polha je dovoljen s pastmi tudi nelovcem na podlagi predhodno pridobljene dovolilnice krajevno pristojnega upravljavca lovišča/LPN. Odvzema vnaprej ni mogoče napovedati in načrtovati, saj je ta tesno odvisen od letnega gozdnega obroda, zato tudi ni mogoče določiti dovoljenih odstopanj.
- Obvezno je spoštovanje zakonskih določil o izdajanju lovnih dovolilnic in vračanju le-teh upravljavcem lovišč/LPN ter dosledno vodenje evidenc.
- Dovoljen je lov polhov s preizkušenimi pastmi, ki žival takoj usmrtiljo.

Preglednica 4.9: Analiza odvzema nav.polha

Odlov / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Skupaj odlov	0	0	0	0	0	0	0
Načrt - skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Odlov in izgube / načrt	0	0	0	0	0	0	0

4.10 Pižmovka (*Ondatra zibethica*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje. Pižmovka je bila prostorsko vezana na ravninski del območja in hkratno prisotnost površinskih voda, to je rek (Mura, Ščavnica, Ledava, Krka) in njihovih pritokov ter večjih stoječih voda (jezera, i.pd.).

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Lov pižmovk v preteklosti ni bil omejen. Načrtovanja odvzema v zadnjih letih več ni bilo, ker se zadnja leta lov pižmovk zaradi nizke številčnosti skoraj več ne izvaja. Povprečni odvzem je bil manjši od 5 živali na leto, izgube niso evidentirane. Zaradi nične realizacije, odvzema tudi v bodoče več ni smiselno načrtovati.

Ocena stanja populacije

Populacija ni številčna kot pred desetletji, pižmovka je postala iz neznanih vzrokov redka in v večjem delu območja povsem izginila.

Prilagojeni cilji

Majhna številčnost, ki predvsem v kmetijstvu, vodnem gospodarstvu in ribogojstvu povzroča čim manj škode. Tujerodna vrsta, zato je ne pospešujemo, prepustimo jo naravnemu razvoju.

Ukrepi in usmeritve

- Odvzema loviščem/LPN ni treba posebej načrtovati, lov je dovoljen v vseh loviščih/LPN v LUO.
- Dovoljen odstrel vseh osebkov, ki se pojavijo v loviščih/LPN.
- Vodenje evidence o odvzemu.
- Opazovanje na terenu.

Preglednica 4.10: Analiza odvzema pižmovke

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	2	2	0	0	0	0	4
Načrt - skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Odstrel in izgube / načrt	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0	0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	0	0
% izgub	0	0	0	0	0	1	0
Odstrel	2	2	0	0	0	0	4

4.11 Poljski zajec (*Lepus europaeus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje. Poljski zajec je najbolj pogost v ravninskih predelih območja (Ravensko, Dolinsko in Mursko polje), ki ležijo zunaj poplavnih nasipov oz. izven poplavnega gozda reke Mure. S kmetijskimi kulturami strukturno pester in odprt poljedeljski svet nudi ugodnejše življenjske pogoje za zajca kot gričevnati predeli Goričkega oz. Slovenskih goric. Slabši pogoji za zajca so v predelih lovišč/LPN z več strnjene gozda in stalno prisotnostjo divjega prašiča in ob večji številčnosti lisic (plenilski odnos), kjer sta zastopanost in s tem tudi odstrel poljskega zajca precej manjša.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Odvzem zajcev se je povečeval v preteklem obdobju do leta 2012 (ko je bil odvzem 626 zajcev), kar se ujema z opažanji in oceno o trendu povečevanja številčnosti (odstrel kot indikator povečanja številčnosti). V preteklih šestih letih beležimo padanje odvzema, v zadnjem letu le 27 %, katere vzrok so razmere Covid-19, zaradi katerih jesenskih lovov na malo divjad praktično ni bilo. Kot pglavitni vzrok za sicer splošno zmanjševanje odvzema do leta 2019 ocenjujemo razmere v loviščih/LPN, vpliv vremenskih razmer in tudi načrtno varovanje zajca s strani upravljavcev lovišč/LPN. Pri poljskem zajcu je obseg izgub vseh vrst zelo velik, verjetno nekajkrat večji od izvršenega odstrela. Zaradi fizične velikosti vrste je izgube pri poljskem zajcu nemogoče v celoti evidentirati, njihove ostanke v okolju zelo hitro »pospravijo« v loviščih/LPN prisotne plenilske vrste, zato ocenjujemo, da je v evidenci prikazan samo njihov manjši del, pri tem so tudi evidentirane izgube v prometu podcenjene.

Presoja uspešnosti upravljanja

Ocenjujemo, da popolna zaščita zajca z lovom populaciji ne koristi. Če se v lovišču/LPN spremlja številčnost in se obseg lova prilagaja vsakoletnemu prirastku, v lovišču/LPN dejansko ni nobene nevarnosti, da bi lov zajca kakorkoli ogrožal. Za uspešnost upravljanja z malo divjadjo, torej tudi s poljskim zajcem, je zelo pomembna intenzivnost lova plenilskih vrst divjadi.

V ostrejših zimskih razmerah (primer so zime 2005/06, kot tudi 2012/13) je lahko zajec velik problem v intenzivnih nasadih (pojav zimskega lupljenja v sadovnjakih). Iz naštetih razlogov je tudi bodoči lov zajcev možen in upravičen, še posebej, če je izvršen v nasadih oz. njihovi neposredni bližini.

Ocena stanja populacije

Pomemben dejavnik številčnosti zajca je ugodno vreme (malo vlage v času poleganja) in zmanjšanje populacije lisice. Lovišča/LPN, ki že v zimskem obdobju posebej intenzivno izvajajo odstrel lisic, imajo številčnejšo populacijo poljskega zajca. Podobno je tudi loviščih/LPN s stalno prisotnostjo divjega prašiča (vsejeda vrsta!), kjer se odraža njegov negativni vpliv tudi na poljskega zajca. Številčnost poljskega zajca skozi leta je nihajoča, v posameznih letih je številčnost večja s čimer je bil omogočen večji odstrel in kar se potrjuje do leta 2012. Žal se vsako povečanje številčnosti v primeru ostrejših zimskih razmer odraža tudi z večjim obsegom smrtnosti in izgub.

Prilagojeni cilj

Ohraniti in po možnostih dvigniti številčnost populacije do nivoja kot ga dopuščajo razmere v loviščih/LPN.

Ukrepi in usmeritve

Spremljanje in ocenjevanje številčnosti (monitoring):

- V ravninskih loviščih/LPN spomladi in poleti (oz. pred začetkom lovne dobe) z metodo preštevanja.
- Ugotavljanje prirastka v času prvih lovov na osnovi razmerja med uplenjenimi mladimi in starimi osebki.

Smernice za krmljenje poljskega zajca:

- Krmljenje poljskega zajca je dovoljen ukrep, ki se priporoča v času po pravilu kmetijskih kultur (prehranska stiska).
- Vrste krme: krmna pesa (posamično polaganje), detelja in lucerna (suha).
- Razpršeno izvajanje na večih lokacijah v lovišču/LPN, pozornost da krmljenje ni vzrok prenašanju bolezni med zajci.

Smernice za izvajanje lova:

- Dovoljeno je izvajati odstrel poljskega zajca v višini kot ga dopuščata številčnost in vsakoletni prirastek. Pogoj za to je spremljanje in ocenjevanje številčnosti pred začetkom lova, priporočeno pa tudi vodenje evidence odstrela po spolu, starosti, zdravstvenem stanju in čim popolnejših izgub.
- Na isti površini lovišča/LPN se lov vrši praviloma samo enkrat letno. V smislu kolobarjenja se lov na isti površini lahko izvaja tudi večkrat, vendar največ do 1/3 lovne površine lovišča/LPN kjer se izvaja lov na poljskega zajca, na preostanku površine pa se lov konkretno leto ne izvaja. Površine namenjene izvajanju lova in t.i. »mirnih con« brez lova se letno menjajo. Upravljavec lovišča/LPN takšne površine opredeli v letnem načrtu lovišča/LPN.
- Lov zajcev v bližini intenzivnih nasadov ima prednost pred lovom v ostalem delu lovišča/LPN. Na teh površinah se lov lahko ponavlja.
- Dodajanje poljskega zajca v lovišča/LPN ni dovoljeno.

Načrt odvzema:

Načrt odvzema: za leti 2021 in 2022 načrtujemo skupaj odvzem do največ **600** zajcev. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 678 živali. Kot osnova za razdelitev načrta odstrela po loviščih/LPN se upošteva realizacija v preteklih letih in predlogi upravljavcev lovišč/LPN. Izgube se naj dosledno beležijo.

Dovoljeno odstopanje:

- Načrta odvzema ni treba dosegati, razen v primerih povzročanja škod od te vrste.
- Dovoljeno preseganje načrta odvzema do +30 %. Večje odstopanje je dovoljeno v loviščih/LPN, kjer je z dodatnim odvzemom mogoče preprečiti nastanek škod v intenzivnih nasadih. V primeru povzročanja škod je možen izredni poseg v populacijo divjadi v skladu z ZDLov-1, čl. 42, ki ga predhodno odobri MKGP.
- Izjemoma je večje odstopanje dovoljeno v pogojih izredno dobrega prirastka, katerega z monitoringom ugotovi upravljavec lovišča/LPN pred začetkom lova. Utemeljenost povečanega obsega lova in možno prerazporeditev načrta odvzema po loviščih/LPN predhodno obravnavajo lovsko inšpekcija, ZGS in OZUL.

V predelih z intenzivno sadjarsko/vinogradniško proizvodnjo se v času povečane ogroženosti nasadov odstrel in vsi zaščitni ter odvrtačni ukrepi usmerijo v te predele. Lastnike oz. upravljavce ograjenih površin je treba opozarjati na ustrezno vzdrževanje in zapiranje vhodov v ograjene površine. Lastniki morajo ograjene površine urediti in vzdrževati tako, da učinkovito preprečujejo prehod parkljasti divjadi ali zajcu in po končanih delih ne smejo ostajati odprte.

Izvajanje odstrela plenilskih vrst divjadi:

Za dvig številčnosti je v predelih za fazana potrebno izvajati intenziven lov vrst divjadi, ki imajo plenilski vpliv na malo divjad (divji prašič, lisica, kuna belica in zlatica ter siva vrana).

Preglednica 4.11: Analiza odvzema poljskih zajcev

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	353	312	294	288	216	74	1.537
Načrt - skupaj	480	400	400	330	300	270	2.180
Odstrel in izgube / načrt	74	78	74	87	72	27	70,5

Izgube								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
Nenaravne izgube	18	12	19	19	19	14	101	97,1
Naravne izgube	0	1	2	0	0	0	3	2,9
Skupaj izgube	18	13	21	19	19	14	104	100,0
% izgub	5	4	7	7	9	19	7	
Odstrel	335	299	273	269	197	60	1.433	

Vzroki izgub								
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj	%
1 neznan	0	1	1	0	0	0	2	1,9
4 cesta	18	12	19	19	19	14	101	97,1
7 psi	0	0	1	0	0	0	1	1,0

4.12 Fazan (*Phasianus colchicus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje, v okviru katerega je posebej prikazano stanje za lovišča LD in LPN.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Ocenjujemo, da je populacija fazana številčno nizka vendar kratkoročno stabilna. V loviščih/LPN, kjer se izvajajo intenzivni upravljavski ukrepi namenjeni mali divjadi, se ohranja nekoliko višja številčnost. Višina odstrela v LPN je v obsegu, ki daleč presega možen prirastek iz naravne reprodukcije. Lov fazana LPN je v večji meri rezultat dodajanja gojene divjadi za lov.

Posamezna lovišča v upravljanju LD v Prlekiji in tudi v Prekmurju so pred leti pristopila k t.i. revitalizaciji populacij male divjadi s poudarkom na izboljševanju življenjskih pogojev, ciljnega zimskega krmljenja in zmanjšanju številčnosti plenilskih vrst divjadi. Delni pozitivni učinki tega v nekaj loviščih so bili opazni, vendar je nadaljnji trend razvoja odvisen od stalnega interesa lovcev za upravljanje z malo divjadjo. Največji problem je iskanje primernih površin za namensko urejanje remiz in krmnih njiv za malo divjad.

Načrt odvzema v letu 2020 je bil v LUO realiziran 39 %, v loviščih v upravljanju LD 21 %. Vzrok so razmere Covid-19 zaradi katerih jesenskih lovov na malo divjad praktično ni bilo. Odvzem fazana v loviščih LD po letu 2015 (razen v letu 2020) izkazuje manjša nihanja in se giblje letno okrog 1.000 živali. Vzrok za sorazmerno visoko realizacijo v LUO je v ohranjanju obsega dodajanja fazana v LPN. Verjetni vzrok za nižjo realizacijo v loviščih LD so slabšanje razmer za malo divjad, povečevanje odvzema jelenjadi in divjega prašiča, zmanjšanje interesa za gojitev male divjadi in nižji obseg dodajanja v loviščih LD.

Zaradi fizične velikosti vrste je izgube pri tej vrsti divjadi težko ugotavljati in so evidentirane v zanemarljivem obsegu.

Presoja uspešnosti upravljanja

Ocenjujemo, da popolna zaščita fazana z lovom populaciji ne koristi. Če se v lovišču/LPN spremlja številčnost in se obseg lova prilagaja vsakoletnemu prirastku in dodajanju fazana, v lovišču/LPN dejansko ni nobene nevarnosti, da bi lov fazana kot vrsto dodatno ogrožal. Za uspešnost upravljanja z malo divjadjo, torej tudi s fazanom, je zelo pomembna intenzivnost lova plenilskih vrst divjadi.

Ocena stanja populacije

Številčno stanje populacije je odvisno od razmer v življenjskem okolju, ki za fazana niso ugodne. Spremembe v kmetijski krajini s sodobnimi načini kmetovanja ne nudijo pogojev za razvoj male divjadi, so pa ugodne vrstam parkljaste divjadi in nekaterim plenilskim vrstam. Zaradi zmanjšanja populacije lisice je bilo v preteklih letih opaziti zmanjšani vpliv te vrste na fazana. Iz poročil lovskih organizacij in ocen na podlagi opazovanj na terenu v predhodnih letih sklepamo, da se obstoječa nizka številčnost fazana ohranja. Odvzem v obsegu, ki je manjši od prirastka, ob hkratnem dodajanju divjadi v lovišča ne vpliva na nadaljnje zniževanje številčnosti. V loviščih, ki zaradi razmer nimajo možnosti izvajanja ukrepov upravljanja z malo divjadjo se večji del današnjega odstrela realizira iz namensko dodanih fazanov za lov.

Prilagojeni cilji

Ohraniti ali dvigniti številčnost naravnega fazana do nivoja kot ga dopuščajo razmere v loviščih/LPN.

Ukrepi in usmeritve

Spremljanje in ocenjevanje številčnosti (monitoring):

- Spremljava prisotnosti fazana v lovišču/LPN: spomladi in poleti (oz. pred začetkom lovne dobe) z metodo preštevanja.
- Priporočljivo je vodenje evidence uplenjenih fazanov iz katere je razviden delež naravnih in delež starejših petelinov.

Urejanje površin za fazana:

- Vzdrževanje obstoječih in povečevanje obsega za fazana primernih remiz ter krmnih njiv za malo divjad (nakup ali najem površin oz. primernih zemljišč).
- Pridelovalne njive na katerih se pridelujejo žita in koruza naj upravljavci ne pospravijo v celoti. Tako ostane delež teh površin v funkciji krmnih njiv in zimskih remiz (kritje).

Smernice za krmljenje fazana:

- Načrtno krmljenje fazana v lovišču/LPN je dovoljen ukrep.
- Priporočena je ureditev in postavitev namenskih krmilnic za fazana (v klasičnem odprtem nizkem krmišču pretežni del dostopne krme, predvsem koruze v storžih, pospravijo druge divje živali, ki jim to krmljenje ni namenjeno).
- Izbira primernih lokacij in večje število manjših krmišč. Število krmišč se določi glede na številčnost fazanov v določenem predelu lovišča/LPN.
- Pravočasni začetek krmljenja. Intenzivnost krmljenja se prilagaja vremenskim razmeram in številu fazanov, ki obiskujejo krmišče.
- Zalaganje krmišč z mešano luščeno oz. grobo mleto zrnato krmo. Dopolnitev krmljenja s peskom.
- Od fazanov neobiskana krmišča se prestavi na drugo lokacijo.
- Ureditev trajnih oz. vzdrževanih vodnih virov v bližini krmišč v poletnem obdobju.

Priporočila za izvajanje lova in dodajanje fazana v lovišča/LPN:

- Na isti površini lovišča/LPN se lov naravnega fazana praviloma vrši samo enkrat letno ali pa se v smislu kolobarjenja lov lahko izvaja na isti površini tudi večkrat, vendar največ do 1/3 lovne površine lovišča/LPN, kjer se izvaja lov na naravnega fazana. Površine namenjene izvajanju lova in t.i. »mirnih con« brez lova se letno menjajo. Upravljavec lovišča/LPN takšne površine opredeli v letnem načrtu lovišča/LPN. V primeru dodajanja fazana se lov na istih površinah lahko ponavlja.
- Dodajanje fazana v lovišče/LPN se načrtuje in izvaja le na površinah z ustreznimi življenjskimi-remiznimi pogoji. Dodajanje razvojni stopnji primerno razvite in operjene divjadi. Priporočeno je dodajanje fazanov v razmerju M:Ž=1:4. Način in obseg dodajanja fazanov v lovišče/LPN neposredno pred izvajanjem lova je odločitev upravljavca lovišča/LPN. Dodajanje divjadi za lov naj se ne izvaja v področjih neposredno ob mejah lovišč/LPN.

Izvajanje odstrela plenilskih vrst divjadi:

Za dvig številčnosti je v predelih za fazana potrebno izvajati intenziven lov vrst divjadi, ki imajo plenilski vpliv na malo divjad (divji prašič, lisica, kuna belica in zlatica ter siva vrana).

Načrt odvzema:

Načrt odvzema: za leti 2021 in 2022 načrtujemo skupaj odvzem do največ **22.000** fazanov:

- za LD skupaj 2.000 živali;
- za LPN skupaj 20.000 živali.

Upravljalci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 22.290 živali (LD 2.290 in LPN 20.000).

Kot osnova za razdelitev načrta odvzema po loviščih/LPN se upošteva lanska realizacija in predlogi upravljavcev lovišč/LPN.

Dovoljeno odstopanje: načrta odvzema ni treba dosegati, preseganje načrta dovoljeno do +30 %. Izjemoma je večje odstopanje dovoljeno v primeru večjega dodajanja divjadi za lov.

Naravovarstvene usmeritve na naravnih vrednotah Ledavsko jezero in Dolenski potok-akumulacija omejujejo izvajanje lova vrst ptic, ki so divjad v času od 1. septembra do 1. decembra (Dolgoročni načrt LUO 2011-2020).

Preglednica 4.12: Analiza odvzema fazana

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	13.324	13.055	12.803	11.832	11.060	4.284	66.358
Načrt - skupaj	11.800	11.500	10.600	11.100	11.100	11.000	67.100
Odstrel in izgube / načrt	113	114	121	107	100	39	98,9

Odstrel in izgube / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Lovišča LD	951	1.106	969	1.074	988	209	5.297
LPN KOMPAS Peskovci	1.587	298	65	0	0	0	1.950
LPN FAZAN Beltinci	10.786	11.651	11.769	10.758	10.072	4.075	59.111
SKUPAJ LUO	13.324	13.055	12.803	11.832	11.060	4.284	66.358

Dodajanje / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Lovišča LD	2.035	1.931	1.575	1.868	1.813	1.095	10.317
LPN KOMPAS Peskovci	2.496	542	133	0	0	0	3.171
LPN FAZAN Beltinci	15.915	18.455	17.385	16.270	15.960	10.690	94.675
SKUPAJ LUO	20.446	20.928	19.093	18.138	17.773	11.785	108.163

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Nenaravne izgube	1	0	0	1	0	0	2
Naravne izgube	0	1	1	0	0	0	2
Skupaj izgube	1	1	1	1	0	0	4
% izgub	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01
Odstrel	13.323	13.054	12.802	11.831	11.060	4.284	66.354

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
1 neznan	0	1	1	0	0	0	2
4 cesta	1	0	0	1	0	0	2
6 zveri in ujede	0	0	0	0	0	0	0

4.13 Poljska jerebica (*Perdix perdix*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje, v okviru katerega je posebej prikazano stanje za lovišča v upravljanju LD in LPN.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Načrtno upravljanje poljske jerebice izvaja v zadnjih letih predvsem LPN Fazan Beltinci. V loviščih v upravljanju LD zadnjih šest let ne beležimo odvzema. Skladno z veljavno zakonodajo se lahko izvaja lov gojene jerebice, ki je bila predhodno dodana v lovišče. Po oceni se v loviščih/LPN z večjim obsegom dodajanja divjadi odstrela manj kot 60 % števila dodanih jerebic. Zaradi fizične velikosti vrste je izgube pri tej vrsti divjadi težko ugotavljati in niso evidentirane.

Presoja uspešnosti upravljanja

Upravljanje s poljsko jerebico je odvisna od življenjskih pogojev za to vrsto, ki so na splošno zelo slabi. Dobrih pogojev za sonaravno upravljanje in gojitev jerebice v območju je zelo malo, zato tudi ni lovskega interesa za to vrsto. Možnosti za lokalno uspešnejše upravljanje vidimo v projektnem pristopu in gojitvi poljske jerebice na vzorčnem območju.

Ocena stanja populacije

Od vseh vrst male divjadi je populacija naravne poljske jerebice številčno najnižja. Ravninski svet kot osrednji življenjski prostor poljske jerebice je spremenjen do take mere, da je dvig številčnosti vrste na nekdanji nivo po naravni poti pri tej vrsti najtežji. Osnovni vzrok so spremembe v krajinski strukturi, načinu kmetijske obdelave, vrstah in obsegu kmetijskih kultur, s posledicami zmanjšanja primerne kritje, naravnih prehranskih virov ter povečanja številčnosti plenilskih vrst. Naravna jerebica je tako rekoč izginila iz območij, kjer se te divjadi ne dodaja. Ocenjujemo, da se v milih zimah številčnost jerebice ohranja. Zdravstveno stanje, sicer maloštevilne populacije, je ugodno.

Prilagojeni cilji

Ohraniti in dvigniti številčnost z razvijanjem, širjenjem jeder tam, kjer so pogoji za preživetje in sonaravno upravljanje s poljsko jerebico.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema 2021 in 2022 skupaj v LUO znaša največ **3.000** gojene jerebice. Upravljalci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 3.000 živali (LPN 3.000 in LD 0). Skladno z zakonodajo je dovoljen lov le gojenih jerebic. Dodajanje poljske jerebice se lahko izvaja v vrsti primerno okolje oz. v predele lovišč/LPN, kjer so sorazmerno ugodni pogoji za ohranitev jerebic. Priporočeno razmerje dodajanja M : Ž = 1 : 1, v enakem razmerju je dovoljeno tudi dodajanje jerebic za lov. Kot osnova za razdelitev načrta odvzema po LPN se upošteva lanska realizacija in predloge upravljalcev LPN za to leto. Lovišča, ki ne načrtujejo dodajanja divjadi ne morejo načrtovati odvzema. Dovoljeno odstopanje: načrta ni treba dosegati, preseganje načrta dovoljeno do +30 %. Izjemoma je večje odstopanje dovoljeno v primeru večjega dodajanja divjadi za lov.

Priporočljivo je izvajanje monitoringa številčnosti poljske jerebice na podlagi teritorialnega oglašanja samcev v spomladanskem času (primer LPN Fazan Beltinci).

Preglednica 4.13: Analiza odvzema poljske jerebice

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	1.466	1.868	1.968	1.289	1.062	848	8.501
Načrt - skupaj	1.410	1.510	1.650	1.600	1.500	1.500	9.170
Odstrel in izgube / načrt	104	124	119	81	71	57	93

Odstrel in izgube / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
LPN KOMPAS Peskovci	90	41	51	0	0	0	182
LPN FAZAN Beltinci	1.376	1.827	1.917	1.289	1.062	848	8.319
SKUPAJ LUO	1.466	1.868	1.968	1.289	1.062	848	8.501

Dodajanje / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
LPN KOMPAS Peskovci	160	90	90	0	0	0	340
LPN FAZAN Beltinci	2.610	3.365	3.430	1.670	1.680	1.440	14.195
SKUPAJ LUO	2.770	3.455	3.520	1.670	1.680	1.440	14.535

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0	0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	0	0
% izgub	0	0	0	0	0	0	0
Odstrel	1.466	1.868	1.968	1.289	1.062	848	8.501

4.14 Raca mlakarica (*Anas platyrhynchos*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje, v okviru katerega je posebej prikazano stanje za lovišča v upravljanju LD in LPN.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Glede na pogoje in prisotnost te vrste v območju je odvzem race mlakarice sorazmerno nizek. To je v veliki meri odraz načina lova na to vrsto, ki se lovi priložnostno predvsem na posamičnem lovu in le izjemoma na skupinskih lovih. Povprečni šestletni odvzem zanaša 626 rac, iz evidence je razvidno nihanje odstrela. Načrt odvzema v letu 2020 je bil v LUO realiziran 96 %, pri raci se razmere Covid-19 niso tako odrazile kot pri poljskem zajcu in fazanu. Zaradi fizične velikosti vrste je izgube pri tej vrsti divjadi težko ugotavljati in niso evidentirane.

Presoja uspešnosti upravljanja

Upravljanje s to vrsto divjadi v območju ocenjujemo kot uspešno in sledi zastavljenemu cilju, to je ohranjanju številčnosti.

Ocena stanja populacije

Populacija te vrste race v območju je sorazmerno številčna in je odraz ugodnih življenjskih pogojev (reka Mura, manjše reke, potoki, jezera in številne gramoznice). Posebej številna je lahko populacija v zimskem času, ko se na vseh večjih nezaledenelih vodnih površinah skupaj z drugimi selivskimi ptičjimi vrstami zbere večje število rac mlakaric.

V zimah ob sorazmerno visokih temperaturah je prezimujoča populacija razpršena tudi po vseh stoječih in ne samo na tekočih vodah, kot je to praviloma ob ostrejših zimskih pogojih.

Zdravstveno stanje populacije je ugodno, potencialni problem lahko predstavlja nevarnost ptičje gripe (primeri poginov labodov v zimi 2016/17).

Prilagojeni cilji

Ohraniti številčnost.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema: za leti 2021 in 2022 načrtujemo skupaj odvzem do največ **1.200** rac, razdeljeno na lovišča/LPN v upravljanju LD 500 in LPN 700 živali. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 1.889 živali (LD 689 in LPN 1.200).

Kot osnova za razdelitev načrta odvzema po loviščih/LPN se upošteva lanska realizacija in predlogi upravljavcev lovišč/LPN.

Dovoljeno odstopanje: načrta ni treba dosegati, preseganje načrta dovoljeno do +30 %. Izjemoma je večje odstopanje dovoljeno v primeru večjega dodajanja divjadi za lov.

Upravljavci lovišč in lovišč s posebnim namenom so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povožene divjadi v preiskavo, v skladu s programom UVHVVR.

Usmeritve za izvajanje lova na raco mlakarico

Lov na raco mlakarico na posebnih varstvenih območjih mora biti skladen z naravovarstvenimi usmeritvami, ki veljajo za to območje (Dolgoročni načrt LUO 2011-2020).

Naravovarstvene usmeritve na naravnih vrednotah Ledavsko jezero (141,1 ha) in Dolenski potok-akumulacija (12,3 ha) omejujejo izvajanje lova na raco mlakarico v času od 1. septembra do 1. decembra*. Lov rac na teh lokacijah v tem obdobju ni dovoljen.

Lov na raco mlakarico na območju SPA Mura se zaradi varstva zavarovanih vodnih vrst ptic pred vznemirjanjem izvaja do dva dni v tednu, predlagamo, da sta to sredo in sobota in velja enotno za celotno LUO.

Dodajanje rac na naravne vodotoke praviloma ni dovoljeno. Dodajanje rac je izjemoma dovoljeno le v njim primerno okolje, na lokacijah in področjih urejenih za revitalizacijo populacije.

*...upravljavci lovišč/LPN na območju navedenih dveh naravnih vrednot v letu 2020 lova na raco mlakarico niso izvajali

Preglednica 4.14: Analiza odvzema race mlakarice

Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	674	543	517	558	891	574	3.757
Načrt - skupaj	500	700	600	550	550	600	3.500
Odstrel in izgube / načrt	135	78	86	101	162	96	107,3

Odstrel in izgube / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Lovišča LD	249	267	220	242	224	127	1.329
LPN FAZAN Beltinci	425	276	297	316	667	447	2.428
SKUPAJ LUO	674	543	517	558	891	574	3.757

Dodajanje / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Lovišča LD	0	0	0	0	30	30	60
LPN FAZAN Beltinci	1.367	770	620	678	1.565	2.031	7.031
SKUPAJ LUO	1.367	770	620	678	1.595	2.061	7.091

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0	0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	0	0
% izgub	0	0	0	0	0	0	0
Odstrel	674	543	517	558	891	574	3.757

4.15 Sraka (*Pica pica*), šoja (*Garrulus glandarius*) in siva vrana (*Corvus cornix*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Zaradi različnega stanja populacij posamezne vrste in njenega vpliva v prostoru so bile dosedanje usmeritve za te vrste:

- nizka intenziteta odvzema srake in šoje
- pospeševanje odvzema sive vrane.

Odvzem sive vrane v preteklih šestih letih je bil največji v letu 2019. Razlog za večje realizacije v obdobju 2016-2020 je verjetno v izdani odločbi o izrednem odvzemu sive vrane v LUO. Posamezni upravljavci v LUO se zavedajo problematike škod povezane s sivo vrano in z realiziranim odstrelom uspešno preprečujejo nastanek škod po sivi vrani (pr. LPN Fazan Beltinci). Zaradi fizične velikosti živali je izgube pri teh vrstah divjadi težko ugotavljati in niso evidentirane.

Presoja uspešnosti upravljanja

Glede na realizacijo odvzema lahko o upravljanju govorimo samo pri sivi vrani. Ocenjujemo, da odvzem ne dosega obsega, ki bi imel vpliv na zmanjševanje številčnosti njene populacije na nivoju LUO.

Ocena stanja populacij

Vse tri vrste so v območju prisotne, njihova zastopanost v loviščih/LPN je različna:

- Sraka je manj številčna vrsta, močnejše zastopana v naseljih in njihovi bližini, njena številčnost pa se povečuje.
- Šoja je dobro zastopana v gozdnati krajini (prisotnost hrasta v gozdnih sestojih).
- Siva vrana je v območju zelo številčna vrsta (velike zimske jate sivih vran v ravninskem pasu, negnezdeči del populacije spomladi in poleti ter na skupinskih prenočiščih), pogosta je tudi v urbanem okolju. Zaradi zelo velike številčnosti populacije in sorazmerno poznega začetka lovne dobe je siva vrana problematična vrsta in dejanski potencialni povzročitelj večjega obsega škod, posebej v primerih gojenja vrtnin izven naselij. Vrste siva vrana ne smemo zamenjevati s sicer zavarovano vrsto poljska vrana, ki je povsem črne barve in navadne kavke, ki je manjša od sive vrane. Vrste vran uspešno naseljujejo tudi urbano okolje (n.pr. mesto Murska Sobota).

Prilagojeni cilj

Sraka in šoja: cilj je ohraniti številčnost.

Siva vrana: cilj je zmanjšana številčnost.

Ukrepi in usmeritve

Za leti 2021 in 2022 načrtujemo skupaj odvzem:

Sraka: **100** živali. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 147 živali.

Šoja: **300** živali. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 374 živali.

Siva vrana: **3.200** živali. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 2.735 živali.

Pri razdelitvi načrta odvzema se upošteva lansko realizacijo in predloge upravljavcev lovišč/LPN.

Dovoljeno odstopanje:

- pri sraki in šoji upravljavcem lovišč/LPN, ki imajo načrt odvzema do vključno 5 živali načrta odvzema ni treba dosegati razen v primeru povzročanja škod od te divjadi, preseganje načrta je dovoljeno;
- pri sivi vrani je odstopanje po višini navzdol do -30 %, preseganje načrta je dovoljeno.

Naravovarstvene usmeritve na naravnih vrednotah Ledavsko jezero in Dolenski potok-akumulacija omejujejo izvajanje lova vrst ptic, ki so divjad v času od 1. septembra do 1. decembra (Dolgoročni načrt LUO 2011-2020). Zaradi vloge razširjevalcev plodov gozdnega drevja in grmovja številčnosti populacije šoje in srake ni treba uravnavati z odstrelom. Odstrel pa se lahko vrši lokalno v primerih občutnega povzročanja škode v okolju (n.pr. na poljščinah, sadnem drevju, domačih živalih ali ob vplivu na malo divjad in druge prostoživeče divje živali).

Odstrel sivih vran je učinkovit način za odvrčanje te vrste iz določenih območij. Lov sive vrane je treba izvajati v čim večjem obsegu, tako da bo imela ta vrsta čim manjši vpliv na nastanek materialnih škod, kot tudi na populacije male divjadi in zavarovanih živalskih vrst. Intenzivnejši odvzem z odstrelom sive vrane je treba usmerjati v predele, kjer ta vrsta povzroča večje škode, predvsem v ravninskem svetu. Pri upravljanju s sivo vrano se tudi smiselno upoštevajo določila »Akcijskega načrta za reševanje problemov, povezanih s sivo vrano v Sloveniji« predvsem izvajanje odvrčalnega odstrela na lovnih površinah. V letošnjem letu je v času priprave tega načrta že v veljavi odločba MKGP o dovoljenem izrednem posegu v populacijo sive vrane v Pomurskem LUO (št. odločbe 341-25/2021/4).

Preglednica 4.15: Analiza odvzema srake, šoje in sive vrane

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Sraka - odstrel in izgube	13	15	18	32	48	22	148
Načrt - sraka	32	32	32	32	50	50	228
Odstrel in izgube / načrt	41	47	56	100	96	44	64,9
Šoja - odstrel in izgube	120	150	171	157	191	71	860
Načrt - šoja	200	200	185	180	160	150	1.075
Odstrel in izgube / načrt	60	75	92	87	119	47	80,0
Siva vrana - odstrel in izgube	1.032	1.572	1.496	1.484	1.594	1.406	8.584
Načrt - siva vrana	1.400	1.400	1.500	1.600	1.500	1.600	9.000
Odstrel in izgube / načrt	74	112	100	93	106	88	95,4

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Nenaravne izgube - vse vrste	0	0	0	0	0	0	0
Naravne izgube - vse vrste	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	0	0
% izgub	0	0	0	0	0	0	0
Odstrel - vse tri vrste	1.165	1.737	1.685	1.673	1.833	1.499	9.592

4.16 Nutrija (*Myocastor coypus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Tujerodna in invazivna vrsta v območju, posebnega upravljanja s to vrsto do sedaj ni bilo. Dosedanja usmeritev je bila, da se z odstrelom lahko posega brez omejitev. Po zadnjih podatkih se pojavlja nutrija ob reki Muri in njenih pritokih ter na območju Lendave. Odvzem (odstrel) je bil zabeležen v letih 2013 – 2019, v letu 2020 samo 1 primer izgube.

Ocena stanja populacije

Izvor živali, ki se lahko nahajajo v loviščih/LPN so pobegli osebki iz umetne vzreje in njihovi potomci. Trenutno ocenjujemo, da v Pomurskem LUO ni splošno prisotna in zelo številčna vrsta. Verjetni izvor potrjene prisotnosti nutrije ob Muri in nj. pritokih je sosednja Hrvaška (Varaždinska županija).

Prilagojeni cilji

Je tujerodna in invazivna vrsta, zato prostorska razširitev in ohranitev te vrste v loviščih/LPN ni zaželena.

Ukrepi in usmeritve

- Odvzema loviščem/LPN ni treba posebej načrtovati.
- Dovoljen odstrel vseh osebkov, ki se pojavijo v loviščih/LPN.
- Vodenje evidence o odvzemu.
- Opazovanje na terenu.

Preglednica 4.16: Analiza odvzema nutrije

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	2	1	9	1	1	1	15
Načrt - skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Odstrel in izgube / načrt	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!		#DEL/0!

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	1	1
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	1	1
% izgub	0	0	0	0	0	100	7
Odstrel	2	1	9	1	1	0	14

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
1 neznan							0
2 bolezen							0
3 krivolov							0
4 cesta	0	0	0	0	0	1	1

4.17 Rakunasti pes (*Nyctereutes procyonoides*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Ima status potencialno invazivne vrste, posebnega upravljanja s to vrsto do sedaj ni bilo. Dosedanja usmeritev je bila, da se z odstrelom lahko posega brez omejitev. Edini primer odstrela je bil zabeležen v letu 2004 (lovišče Petišovci). Po tem času ni podatkov o prisotnosti vrste v območju, razen v letu 2018, ko je v istem lovišču (Petišovci) evidentiran primer izgube v prometu.

Ocena stanja populacije

Tujerodna vrsta, ki se je v srednjeevropski prostor razširila v prejšnjem stoletju po naselitvah v vzhodni Evropi. Glede na to, da je v sosednjih evropskih državah ta divjad prisotna, obstaja majhna realna možnost, da se od tam razširi tudi v naš prostor. Podatkov o stalni prisotnosti vrste v območju ni.

Prilagojeni cilji

Prostorska razširitev in ohranitev te vrste v loviščih/LPN ni zaželena.

Ukrepi in usmeritve

- Odvzema loviščem/LPN ni treba posebej načrtovati.
- Dovoljen odstrel vseh osebkov, ki se pojavijo v loviščih/LPN.
- Vodenje evidence o odvzemu.
- Opazovanje na terenu.

Preglednica 4.17: Analiza odvzema rakunastega psa

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	0	0	0	1	0	0	1
Načrt - skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Odstrel in izgube / načrt	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	0

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
Nenaravne izgube	0	0	0	1	0	0	1
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj izgube	0	0	0	1	0	0	1
% izgub	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	100	#DEL/0!	#DEL/0!	
Odstrel	0	0	0	0	0	0	0

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Skupaj
1 neznan					0		0
2 bolezen					0		0
3 krivolov					0		0
4 cesta	0	0	0	1	0		1

4.18 Načrt dodajanja divjadi

Upravljavci lovišč/LPN v letu 2021 in 2022 načrtujejo z namenom ohranitve vrst in lova (fazan, poljska jerebica in raca mlakarica) v lovišča/LPN dodajati spodaj naštetih vrst iz umetne vzreje.

Način dodajanja divjadi iz umetne vzreje je zadeva spoštovanja določil lovske etike, ter spoštovanja določil veljavne zakonodaje (ZON - Ur.l. RS, št. 56/1999 (31/2000 - popr.), 110/2002, 119/2002, 41/2004) in je v domeni upravljavcev lovišč/LPN. Dovoljeno je dodajanje razvojni starosti primerno razvite pernate divjadi, čimbolj sposobne preživetja v naravi (Zakon o zaščiti živali Ur.l. 98/99). Dodajanje fazana se priporoča v razmerju M : Ž = 1 : 4, dodajanje poljske jerebice in rase mlakarice v razmerju M : Ž = 1 : 1.

Preglednica 4.18: Dodajanje divjadi

LOVIŠČE	fazan	jerebica	raca ml.
CANKOVA	120		
DOBROVNIK	200		
GORNJA RADGONA	120		
KOBILJE	80		
KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	800		
LENDAVA	60		
LJUTOMER	300		60
MALA NEDELJA	100		
MURSKA SOBOTA	80		
NEGOVA	120		
RADENCI	700		
ROGAŠOVCI	500		
TIŠINA	60		
VIDEM OB ŠČAVNICI	110		
LPN FAZAN	36.000	7.000	2.800
SKUPAJ	39.350	7.000	2.860

Dodajanje drugih vrst divjadi v lovišča/LPN ni dovoljeno.

Upravljavci lovišč/LPN so za dodano divjad dolžni zagotavljati čimbolj ustrezno okolje. Realizirana dela, ki jih v ta namen opravijo morajo biti razvidna v letnih načrtih lovišč/LPN. Če za izboljšanje življenjskih razmer ne storijo oz. ne morejo ničesar storiti, dodajanja divjadi ne priporočamo.

5 EVIDENCE

Izdelava načrta je potekala v skladu s Pravilnikom o vsebini načrtov upravljanja z divjadjo (Ur.l. RS, št. 111/2005 in 200/20) in usmeritev iz Dolgoročnega načrta za VIII. Pomursko LUO za obdobje 2011 – 2020.

Podatki o odvzemu so bili zbrani v skladu s Pravilnikom o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju (Ur.l. RS, št. 120/2005).

Obseg opravljenih del za leto 2020 in predlogi načrta za leto 2021 in 2022 ter drugi podatki so bili pridobljeni iz letnih načrtov lovišč/LPN v LUO in iz programa Lisjak. Podatki o odvzemu v letu 2020 so bili v elektronski obliki posredovani prek spletne aplikacije Lisjak in oddani pravočasno.

Za prizadevnost in dobro voljo pri oddaji podatkov gre vsem upravljavcem lovišč/LPN ter vodstvu OZUL izraziti priznanje in zahvalo.

Izhodišča za izdelavo dvoletnega načrta LUO v letu 2023: pridobivanje podatkov za dvoletni načrt 2023-24 bo v letih 2021 in 2022 potekalo predvidoma podobno kot v letošnjem letu. Njihovo zbiranje bo v skladu s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/10 in 200/20) in Pravilnikom o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju (Uradni list RS, št. 120/05 in 29/15) ter morebitnimi spremembami in dopolnili pravnih aktov.

Pregleda odstrela in izgub divjadi v loviščih za obdobje od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 za obdobje od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 pred komisijo za LUO morata biti opravljena najkasneje do 31. 1. 2022 in 2023. To je tudi skrajni rok, do katerega so upravljavci lovišč dolžni komisiji dostaviti materialne dokaze o opravljenem odstrelu in evidentiranih izgubah. Komisiji se ob pregledu predloži evidenčno knjigo in seznam odvzema. Za vsak odvzet osebek (odstrel ali izguba) po posameznih vrstah divjadi:

- srnjad, jelenjad in damjak: trofejo oz. trofejni list in levi del spodnje čeljusti za enoletne in starejše samce ter levi del spodnje čeljusti za mladiče obeh spolov in samice;

- divji prašič: levo spodnjo čeljustnico skupaj z vsemi sekalci, ki je lahko v zadnjem delu za zadnjim izraslim meljakom odrezana in morebitno trofejo (čekani in brusilci). Zaradi prepovedi odstranjevanja spodnjih čeljusti oziroma ločevanja drugih delov najdenih poginulih divjih prašičev (ZNUAPK, 17. člen) upravljavec lovišča/LPN kot dokaz za izgubo komisiji lovsko upravljavskega območja predloži podatke o odvozu najdenih poginulih divjih prašičev za svoje lovišče/LPN, ki jih pridobi od VHS.

- druge vrste parkljaste divjadi (morebitni odvzem): pri muflonu trofeja in levi del spodnje čeljusti pri samcih, pri samicah in mladičih obeh spolov pa levi del spodnje čeljusti; pri gamsu: trofeja pri obeh spolih;

- šakal: fotografijo odvzema z datumom ali v primeru izgube zapisnik VHS o odvozu trupla oz. kadavra.

Evidenčne knjige: samo redni vpis v evidenčno knjigo brez materialnega dokaza se ne upošteva. Kot materialni dokaz se lahko predloži zapisnik komisije za ocenjevanje odstrela in izgub posameznega upravljavca lovišča/LPN, zapisnik pristojnih javnih služb in državnih organov – VHS, Policija, fotografija z datumom odvzema, trofejni list (lovski gost), ipd., ki jih komisija lahko upošteva kot materialni dokaz odvzema. Trofeje in čeljusti morajo biti za komisijski pregled temeljito očiščene, premazane in suhe. Komisijski pregled neustrezno pripravljenih trofej in/ali čeljusti lahko komisija zavrne.

Čeljusti je komisija po končanem pregledu dolžna trajno uničiti. Kot trajno uničenje čeljusti šteje tudi njihova izročitev raziskovalnim institucijam, in sicer z namenom raziskav divjadi. Morebitno neustrezno pripravo in nepredložitev trofej in čeljusti v oceno je komisija dolžna prijaviti lovski inšpekciji.

Evidenčne knjige je treba voditi tako, da je vanje tekoče vpisan vsak izločen kos, poleg odstrela tudi vse izgube (naravne in nenaravne). Izgube posameznih vrst je treba ločiti po vzrokih, pri parkljasti divjadi po starostnih kategorijah, pri ostalih vrstah le s skupnim številom.

Za odstreljeni del populacije posameznih vrst parkljaste divjadi je treba vpisati biološko (iztrebljeno) in transportno telesno maso, pri dve in večletnih srnjakih, jelenih in damjakih še maso suhega rogovja vseh odvzetih v lovišču/LPN v preteklem lovskem letu. Obvezno vodenje geokoordinat odvzema za parkljasto divjad in šakala.

Letni načrti lovišč/LPN: do 10. 2. 2022 morajo lovišča/LPN posredovati ZGS realizacijo letnih načrtov gospodarjenja z divjadjo za leto 2021. Načrte je skladno z dogovorom med ZGS in LZS možno posredovati tudi po elektronski poti, s pomočjo aplikacije Lisjak.

Upravljalce lovišč/LPN opozarjamo na dosledno izpolnjevanje letnih načrtov lovišč/LPN, saj so osnova za 2LUN. Nujno je treba navesti konkretne lokacije posegov v okolje v obliki katastrskih občin in parcelnih števil. Upoštevajo naj se tudi pripombe, ki so pripisane k posameznim načrtom lovišč/LPN. Več pozornosti naj upravljavci lovišč/LPN posvetijo tudi zasledovanju trenda številčnosti in prostorske prisotnosti posameznih vrst divjadi, saj lahko na podlagi teh podatkov, k izboljšanju življenjskih pogojev divjadi pripomorejo tudi posamezni ukrepi.

Za uspešno realizacijo dvoletnega načrta LUO je po potrebi v tekočem letu (predvidoma sredina novembra) opraviti usklajevalni sestanek s pregledom realizacije načrta odvzema do 1. 11. 2021. Po potrebi se lahko izven načrtovanega skliče tudi več usklajevalnih sestankov.

Načrt sestavi:

Branko Vajndorfer, univ. dipl. inž. gozd.

Višji sodelavec I.

Odsek za načrtovanje razvoja gozdov

Štefan Kovač, univ. dipl. ekon.
Vodja OE Murska Sobota

PRILOGA 1: Seznam krmišč v letu 2021 in 2022

Zap.	LD/LPN	id	krajevno	K.O.	divjad	namen
1	Bogojina	37264	Vlasunjek pr. 29	BUKOVNICA - 98	divji prašič	privabljalno
2	Bogojina	77678	Vlasunjek pr. 29	BUKOVNICA - 98	navadni jelen	privabljalno
3	Bogojina	12016	SMOLARSKA KUČA pr. 23	VUČJA GOMILA - 94	divji prašič	privabljalno
4	Bogojina	12015	CIGANŠČEK	FILOVCI - 99	divji prašič	privabljalno
5	Bogojina	77545	BUKOVNICA SPOMENIK	BUKOVNICA - 98	divji prašič	privabljalno
6	Cankova	62990	PK - Jezero	Ropoča 49	divji prašič	privabljalno
7	Cankova	76825	PK - Trebež	GERLINCI - 50	divji prašič	privabljalno
8	Dobrovnik	8881	Okortiloš	Žitkovci 0145	navadni jelen	privabljalno
9	Dobrovnik	8883	Urbarija	Dobrovnik 0146	divji prašič	privabljalno
10	Dobrovnik	8878	Dobrovniška šuma	Radmožanci 0153	divji prašič	privabljalno
11	Dobrovnik	8886	Črni log	Radmožanci 0153	divji prašič	privabljalno
12	Dobrovnik	70860	Žitkovci 5	ŽITKOVCI - 145	divji prašič	privabljalno
13	Dobrovnik	8885	Bunker	Strehovci 0147	divji prašič	privabljalno
14	Dolina	28559	Pušča	DOLINA - 58	divji prašič	privabljalno
15	Dolina	75885	Krčojna	PUCONCI - 77	divji prašič	privabljalno
16	Grad-Kuzma	73276	PEDLOVA GRABA	DOLIČ	divji prašič	privabljalno
17	Grad-Kuzma	65986	ČINGERČI	GRAD	divji prašič	privabljalno
18	Grad-Kuzma	2115	KUZMA GROBA	MATJAŠEVCI	divji prašič	privabljalno
19	Grad-Kuzma	3093	FICKOVA GRABA	DOLIČ	divji prašič	privabljalno
20	Grad-Kuzma	46786	DUGI TRAVNIK	TRDKOVA	divji prašič	privabljalno
21	Grad-Kuzma	77803	Vidonci	VIDONCI - 39	divji prašič	privabljalno
22	Grad-Kuzma	77804	Pri Đurci	TRDKOVA - 23	divji prašič	privabljalno
23	Grad-Kuzma	77806	Đurcova graba	TRDKOVA - 23	divji prašič	privabljalno
24	Ivanovci	34766	PANOVC 23	PANOVC - 21	divji prašič	privabljalno
25	Ivanovci	34438	panovci pri 24	PANOVC - 21	divji prašič	privabljalno
26	Kobilje	4473	DOLNJA ŠUMA MEJA	KOBILJE 144	divji prašič	privabljalno
27	Kobilje	4469	GORNJA ŠUMA	KOBILJE 144	divji prašič	privabljalno
28	Kobilje	4470	RIGORED	KOBILJE 144	divji prašič	privabljalno
29	Križevci v Prekmurju	46478	Topinambur	KUŠTANOVCI	divji prašič	privabljalno
30	Križevci v Prekmurju	46460	Žlaki fudašova	Križevci 20	divji prašič	privabljalno
31	Križevci v Prekmurju	46459	Petrovski dol	Križevci 20	divji prašič	privabljalno
32	Križevci v Prekmurju	46461	Duge njive	Križevci 20	divji prašič	privabljalno
33	Lendava	13072	Črni log	BANUTA - 158	navadni jelen	privabljalno
34	LPN Fazan Beltinci	FB	Džote	Brezovica	navadni jelen	privabljalno
35	LPN Fazan Beltinci	FB	Džote II.	M.Polana	divji prašič	privabljalno
36	LPN Fazan Beltinci	FB	II. Preseka	M.Polana	divji prašič	privabljalno
37	LPN Fazan Beltinci	FB	Ginjevec Her	Dobrovnik	divji prašič	privabljalno
38	LPN Fazan Beltinci	FB	Baronovo	M.Polana	divji prašič	privabljalno
39	LPN Fazan Beltinci	FB	na Ledavi	M.Polana	divji prašič	privabljalno
40	LPN Fazan Beltinci	FB	hansov stant	M.Polana	divji prašič	privabljalno
41	LPN Fazan Beltinci	FB	Ginjevec švic.	Dobrovnik	divji prašič	privabljalno
42	LPN Fazan Beltinci	FB	Popovnjak	M.Polana	divji prašič	privabljalno
43	LPN Fazan Beltinci	FB	Grudje-hrast	Žižki	divji prašič	privabljalno
44	LPN Fazan Beltinci	FB	Grud. Daljno	Žižki	navadni jelen	privabljalno
45	LPN Fazan Beltinci	FB	Hraščica 9	Gančani	divji prašič	privabljalno
46	LPN Fazan Beltinci	FB	Hrašč. Logar	Gančani	navadni jelen	privabljalno
47	LPN Fazan Beltinci	FB	za logarnico	G.Bistrica	divji prašič	privabljalno
48	LPN Fazan Beltinci	FB	daljnovod	G.Bistrica	navadni jelen	privabljalno
49	LPN Fazan Beltinci	FB	Mota- čebel.	Mota	navadni jelen	privabljalno
50	LPN Fazan Beltinci	FB	plinovod	Razkrižje	divji prašič	privabljalno
51	LPN Fazan Beltinci	FB	Rengula	Šafarsko	divji prašič	privabljalno
52	LPN Fazan Beltinci	FB	Siget	Mota	navadni jelen	privabljalno
53	LPN Fazan Beltinci	FB	Konradov s	Krapje	divji prašič	privabljalno
54	LPN Fazan Beltinci	FB	Jugovica	D.Bistrica	navadni jelen	privabljalno
55	LPN Fazan Beltinci	FB	Meksiko	D.Bistrica	navadni jelen	privabljalno
56	LPN Fazan Beltinci	FB	ORL. Rampa	Črenšovci	navadni jelen	privabljalno
57	LPN Fazan Beltinci	FB	ORL. D.tabla	Črenšovci	divji prašič	privabljalno
58	LPN Fazan Beltinci	FB	ORL.preseka	Črenšovci	divji prašič	privabljalno
59	LPN Kompas Peskovci	KP	Dugi travnik (Mark.)	Budinci	navadni jelen	privabljalno
60	LPN Kompas Peskovci	KP	Štanar breg (Mark.)	Čepinci	divji prašič	privabljalno
61	LPN Kompas Peskovci	KP	Najercovo 2021 (Mark.)	Čepinci	divji prašič	privabljalno
62	LPN Kompas Peskovci	KP	Stroški jarek (Mark.)	Čepinci	divji prašič	privabljalno
63	LPN Kompas Peskovci	KP	Pušča (Mark.)	Markovci	divji prašič	privabljalno
64	LPN Kompas Peskovci	KP	Dunašovo (Mark.)	Neradnovci	divji prašič	privabljalno
65	LPN Kompas Peskovci	KP	Šotitovo (Mark.)	Šalovci	divji prašič	privabljalno

66	LPN Kompas Peskovci	KP	Brezja (Mark.)	Šalovci	navadni jelen	privabljalno
67	LPN Kompas Peskovci	KP	Mikolovo (Mark.)	Budinci	navadni jelen	privabljalno
68	LPN Kompas Peskovci	KP	Monikovo (Mark.)	Šalovci	navadni jelen	privabljalno
69	LPN Kompas Peskovci	KP	Petašovo - baba (Hod.)	Budinci	navadni jelen	privabljalno
70	LPN Kompas Peskovci	KP	Akacija (Hod.)	Dolenci	divji prašič	privabljalno
71	LPN Kompas Peskovci	KP	Romanovo (Hod.)	Hodoš	divji prašič	privabljalno
72	LPN Kompas Peskovci	KP	Benkovo (Hod.)	Hodoš	navadni jelen	privabljalno
73	LPN Kompas Peskovci	KP	SKZG (Hod.)	Hodoš	divji prašič	privabljalno
74	LPN Kompas Peskovci	KP	Lončarovo sredina (Hod.)	Hodoš	divji prašič	privabljalno
75	LPN Kompas Peskovci	KP	Rituperovo meja (Hod.)	Hodoš	divji prašič	privabljalno
76	LPN Kompas Peskovci	KP	Belijevo (Hod.)	Hodoš	divji prašič	privabljalno
77	LPN Kompas Peskovci	KP	Popovsko (Hod.)	Hodoš	navadni jelen	privabljalno
78	LPN Kompas Peskovci	KP	Šancovo (Dom.)	Domanjševci	divji prašič	privabljalno
79	LPN Kompas Peskovci	KP	Breza-avto (Dom.)	Krplivnik	divji prašič	privabljalno
80	LPN Kompas Peskovci	KP	Jenišovo - krmišče (Dom.)	Krplivnik	divji prašič	privabljalno
81	LPN Kompas Peskovci	KP	Pusta Krpl. (Dom.)	Krplivnik	navadni jelen	privabljalno
82	LPN Kompas Peskovci	KP	Gyongyokino (Dom.)	Krplivnik	divji prašič	privabljalno
83	LPN Kompas Peskovci	KP	Lutarovo (Dom.)	Krplivnik	divji prašič	privabljalno
84	LPN Kompas Peskovci	KP	Šalovski breg (Dom.)	Šalovci	divji prašič	privabljalno
85	LPN Kompas Peskovci	KP	Emil gorice (Dom.)	Domanjševci	divji prašič	privabljalno
86	LPN Kompas Peskovci	KP	Šuklava (Dom.)	Peskovci	navadni jelen	privabljalno
87	LPN Kompas Peskovci	KP	Mazeve (Bor.)	Boreča	divji prašič	privabljalno
88	LPN Kompas Peskovci	KP	Bombnik (Bor.)	Neradnovci	navadni jelen	privabljalno
89	LPN Kompas Peskovci	KP	Otovsko (Bor.)	Otovci	divji prašič	privabljalno
90	LPN Kompas Peskovci	KP	Poštovo (Bor.)	Otovci	divji prašič	privabljalno
91	LPN Kompas Peskovci	KP	Tunel (Bor.)	Stanjevci	divji prašič	privabljalno
92	LPN Kompas Peskovci	KP	Žigino (Bor.)	Ženavije	divji prašič	privabljalno
93	LPN Kompas Peskovci	KP	Kocjančič (Bor.)	Otovci	divji prašič	privabljalno
94	Moravci	60241	BAGUT	SUHI VRH	divji prašič	privabljalno
95	Moravci	72601	HOTEL BREZA	SELO	divji prašič	privabljalno
96	Pečarovci	36267	SENAČA	PROSEČKA VAS (42)	divji prašič	privabljalno
97	Pečarovci	36550	MAGDALENIN TRAVNIK	PEČAROVCI (54)	divji prašič	privabljalno
98	Pečarovci	9887	VREJ-GOZD	PROSEČKA VAS (42)	divji prašič	privabljalno
99	Pečarovci	7722	KOPINJE	DANKOVCI (55)	divji prašič	privabljalno
100	Pečarovci	7723	HAJDUKOV BREG	MAČKOVCI (41)	divji prašič	privabljalno
101	Petišovci	76561	č3	ČENTIBA - 167	navadni jelen	privabljalno
102	Petišovci	76515	dolga vas	DOLGA VAS PRI LENDA VI - 1	divji prašič	privabljalno
103	Petišovci	37172	Redički gozd	DOLGA VAS PRI LENDA VI - 1	divji prašič	privabljalno
104	Petišovci	37176	Pince - gorice	PINCE - 170	divji prašič	privabljalno
105	Petišovci	76516	mš20	PINCE - 170	divji prašič	privabljalno
106	Petišovci	77886	dolina 4	DOLINA PRI LENDA VI - 168	divji prašič	privabljalno
107	Petišovci	37170	Čentiba gozd	ČENTIBA - 167	divji prašič	privabljalno
108	Prosenjakovci	38177	Motvarjevci mlaka	MOTVARJEVCI - 97	divji prašič	privabljalno
109	Prosenjakovci	37574	bolha	vučja gomila 94	divji prašič	privabljalno
110	Prosenjakovci	38181	marija	motvarjevci 97	divji prašič	privabljalno
111	Prosenjakovci	38187	rožni hrib(studenec)	prosenjakovci 88	divji prašič	privabljalno
112	Prosenjakovci	38201	pri mlinu	lončarovci 83	divji prašič	privabljalno
113	Prosenjakovci	38202	bedjen	kančevci 82	divji prašič	privabljalno
114	Prosenjakovci	38190	velike poti(vurke) št.18	središče 87	divji prašič	privabljalno
115	Prosenjakovci	38183	kijancova njiva	čikečka vas 95	divji prašič	privabljalno
116	Prosenjakovci	77871	ivanjševci lešče	IVANJŠEVCI - 86	divji prašič	privabljalno
117	Velika Polana	65308	Mala Polana	Mala Polana	navadni jelen	privabljalno
118	Velika Polana	62398	Radmožanci	RADMOŽANCI - 153	divji prašič	privabljalno
119	Velika Polana	64165	Kapca	Kapca	divji prašič	privabljalno
120	Velika Polana	7473	Banuta-Ledava	Banuta	navadni jelen	privabljalno
121	Velika Polana	77058	Kot	KOT PRI MURI - 163	navadni jelen	privabljalno
122	Velika Polana	14196	Radmožanci	RADMOŽANCI - 153	divji prašič	privabljalno
123	Velika Polana	62399	Radmožanci	RADMOŽANCI - 153	divji prašič	privabljalno
124	Velika Polana	14202	Mala Polana	MALA POLANA - 159	navadni jelen	privabljalno
125	Velika Polana	77645	Banuta	BANUTA	divji prašič	privabljalno

Podrobnejši podatki o lokacijah krmišč (parcelne številke in koordinate) se nahajajo na OE Murska Sobota - služba za lovsko načrtovanje. Usklajenost vrst in količin krme z načrtom LUO je dosežena ob izdaji sklepa usklajenosti letnih načrtov lovišč/LPN. V preglednici niso prikazana krmišča za malo divjad in jih lovske organizacije vodijo samo v aplikaciji Lisjak oz. Letnih načrtih lovišč.

Zap.	LD/LPN	id	krajevno	K.O.	divjad	namen
1	Bogojina	70241	Babošovo	VUČJA GOMILA - 94	male zveri	privabljalno
2	Bogojina	70242	Karpati	VUČJA GOMILA - 94	male zveri	privabljalno
3	Dolina	70265	Pušča	DOLINA - 58	male zveri	privabljalno
4	Grad-Kuzma	66456	DUGI TRAVNIK	TRDKOVA - 23	male zveri	privabljalno
5	Grad-Kuzma	66948	Pri Kočarju	GORNJI SLAVEČI - 27	male zveri	privabljalno
6	Kobilje	66758	GRABE	KOBILJE - 144	male zveri	privabljalno
7	Negova	69900	kunovska dobrava	KUNOVA - 209	male zveri	privabljalno
8	Negova	69901	ivanjševska dobrava	GORNJI IVANJCI - 210	male zveri	privabljalno
9	Negova	69903	Negova pekel	NEGOVA - 208	male zveri	privabljalno
10	Ljutomer	72855	MRHOVIŠČE ŠALINSKO	BABINCI - 242	male zveri	privabljalno
11	Ljutomer	69386	Senčarjev travnik	DESNJAK - 262	male zveri	privabljalno
12	Ljutomer	69396	mrhovišče filipič	PRISTAVA - 273	male zveri	privabljalno
13	Ljutomer	69394	mrhovišče log	LJUTOMER - 259	male zveri	privabljalno
14	Ljutomer	69391	Lipovčev travnik	RADOMERJE - 264	male zveri	privabljalno
15	LPN Fazan Beltinci	FB	Plinovod- Razkrižje	Razkrižje - 276	male zveri	privabljalno
16	LPN Kompas Peskovci	KP	Peskovski potok	Peskovci - 16	male zveri	privabljalno
17	Prosenjakovci	66260	stara krmna njiva	KANČEVCI - 82	male zveri	privabljalno
18	Prosenjakovci	66261	krmna njiva motvarjevci	MOTVARJEVCI - 97	male zveri	privabljalno
19	Rankovci	67570	ČRETA DESNO PRI JASI	BOREJCI - 116	male zveri	privabljalno
20	Rankovci	67571	MOKOŠ PRI SREDINSKIH LU	RANKOVCI - 115	male zveri	privabljalno
21	Rankovci	67572	ŠTUK PRI LISIČJEM BREGU	SKAKOVCI - 70	male zveri	privabljalno
22	Mlajtinci	72887	LUKAČEVSKO PRI 40	MLAJTINCI - 102	male zveri	privabljalno

PRILOGA 2: Realizirani štiriletni odvzem divjadi po loviščih/LPN ter dvoletni načrt parkljaste divjadi

SRNA (<i>Capreolus capreolus</i>)		2017		2018		2019		2020		2021 - 2022
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Dvoletni načrt
801	APAČE	220	216	220	191	200	176	180	158	330
802	GORNJA RADGONA	170	149	160	146	150	129	135	110	230
803	NEGOVA	120	121	120	109	110	105	100	98	190
804	RADENCI	234	245	240	224	200	188	190	173	360
805	VIDEM OB ŠČAVNICI	200	189	200	182	190	170	175	153	350
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	220	222	220	195	200	198	200	164	380
807	MALA NEDELJA	190	188	190	175	190	176	175	176	350
808	LJUTOMER	310	299	310	275	280	246	250	232	480
809	ROGAŠOVCI	92	83	90	78	88	82	85	86	174
810	GRAD - KUZMA	120	107	115	104	108	100	108	95	216
811	LPN KOMPAS - PESKOVCI	310	311	330	307	300	304	300	289	600
812	CANKOVA	180	164	180	158	162	147	162	146	320
813	RADOVCI	75	78	80	66	72	73	70	70	120
814	PEČAROVCI	78	76	80	77	70	71	70	71	130
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	57	50	55	33	52	48	48	49	90
816	RANKOVCI	71	63	70	65	70	62	70	66	130
817	BREZOVCI	72	75	75	69	70	64	65	63	130
818	DOLINA	90	87	90	85	88	83	85	79	170
819	IVANOVCI	68	66	70	66	64	61	60	57	110
820	PROSENJAKOVCI	180	164	175	166	170	150	160	140	320
821	TIŠINA	90	80	90	87	86	77	80	80	160
822	MURSKA SOBOTA	50	57	60	54	60	67	58	71	110
823	MLAJTINCI	58	54	60	63	60	61	60	62	120
824	MORAVCI	55	49	55	51	58	49	50	44	90
825	BOGOJINA	80	68	70	68	66	67	60	61	120
826	DOBROVNIK	110	106	110	104	104	106	100	108	200
827	KOBILJE	52	49	50	45	52	48	50	47	100
828	BAKOVCI - LIPOVCI	75	81	85	85	80	70	75	58	140
829	LPN FAZAN-BELTINCI	500	516	550	531	510	510	500	492	910
830	VELIKA POLANA	73	76	85	73	80	69	74	73	160
831	LENDAVA	60	62	70	65	70	69	70	68	140
832	PETIŠOVCI	140	142	145	141	140	138	135	135	270
SKUPAJ		4.400	4.293	4.500	4.138	4.200	3.964	4.000	3.774	7.700

NAVADNI JELEN (<i>Cervus elaphus</i>)		2017		2018		2019		2020		2021 - 2022
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Dvoletni načrt
801	APAČE						3			
802	GORNJA RADGONA				2				1	
804	RADENCI				1		3		1	
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU		1						1	
808	LJUTOMER		1				1		1	
809	ROGAŠOVCI		1		1		1		1	
810	GRAD - KUZMA	14	11	15	14	15	9	15	12	26
811	LPN KOMPAS - PESKOVCI	460	431	480	455	500	511	550	552	1120
812	CANKOVA		3		2		2		3	
813	RADOVCI		4		3		5		4	
814	PEČAROVCI	14	20	16	14	15	15	16	15	30
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	44	43	43	41	43	44	44	41	82
816	RANKOVCI		1				2		1	
817	BREZOVCI		5		4		5		3	
818	DOLINA	5	3		5		6		6	10
819	IVANOVCI		6		7		5		13	10
820	PROSENJAKOVCI	65	71	71	60	66	79	70	49	130
821	TIŠINA		1		1					
822	MURSKA SOBOTA								1	
823	MLAJTINCI		2				2		1	
824	MORAVCI	6	5	7	4	6	2		1	
825	BOGOJINA	14	11	14	12	15	5	7	4	14
826	DOBROVNIK	14	14	15	16	16	13	15	17	32
827	KOBILJE	20	18	20	21	21	12	14	15	30
828	BAKOVCI - LIPOVCI		2							
829	LPN FAZAN-BELTINCI	40	30	33	33	34	30	30	41	70
830	VELIKA POLANA	17	17	20	23	23	21	21	23	46
831	LENDAVA	18	16	18	16	18	19	20	21	44
832	PETIŠOVCI	29	27	28	27	28	27	28	20	56
SKUPAJ		760	744	780	762	800	822	830	848	1.700

DAMJAK (<i>Dama dama</i>)		2017		2018		2019		2020		2021 - 2022
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Dvoletni načrt
801	APAČE		1						5	
804	RADENCI		2							
810	GRAD - KUZMA				1		2			
811	LPN KOMPAS - PESKOVC	20	20	20	24	23	25	25	24	50
813	RADOVCI	8	7	8	2		5	3	1	
814	PEČAROVCI	5	9	7	1		1	5	6	
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	17	15	15	9	17	13	14	12	30
820	PROSENJAKOVCI		1		4		9	3	4	20
821	TIŠINA						2			
826	DOBROVNIK		1		1		3		3	
829	LPN FAZAN-BELTINCI		4							
SKUPAJ		50	60	50	42	40	60	50	55	100

DIVJI PRAŠIČ (<i>Sus scrofa</i>)		2017		2018		2019		2020		2021 - 2022
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Dvoletni načrt
801	APAČE				2				7	
802	GORNJA RADGONA		2		1		3		4	
803	NEGOVA		3		3		3			
804	RADENCI		3		3		13		17	16
805	VIDEM OB ŠČAVNICI		1				3		2	
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU		2				1		4	
808	LJUTOMER								1	
809	ROGAŠOVCI		1				1			
810	GRAD - KUZMA	28	64	35	25	32	41	38	33	80
811	LPN KOMPAS - PESKOVC	150	230	200	168	160	267	200	220	320
812	CANKOVA	8	7	8	4	8	6	8	2	16
813	RADOVCI	13	25	15	6	13	23	15	10	30
814	PEČAROVCI	26	29	25	18	25	13	20	21	44
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	24	31	25	16	39	27	32	19	70
817	BREZOVC	11	2	9	3	7	5	6		
818	DOLINA	6	15	10	4	8	8	8	15	20
819	IVANOVCI	10	13	11	9	13	17	18	17	30
820	PROSENJAKOVCI	34	62	45	62	45	65	60	52	110
821	TIŠINA		1						1	
822	MURSKA SOBOTA						2		2	
823	MLAJTINCI		1				1			
824	MORAVCI	7	6	7	12	8	23	10	10	20
825	BOGOJINA	10	7	10	5	11	42	20	19	40
826	DOBROVNIK	22	31	40	32	32	60	40	39	98
827	KOBILJE	20	24	20	17	19	21	20	21	44
829	LPN FAZAN-BELTINCI	25	18	20	25	22	27	25	51	80
830	VELIKA POLANA	25	17	15	18	18	21	20	36	60
831	LENDAVA	16	12	20	6	20	13	15	9	32
832	PETIŠOVCI	65	98	85	82	70	103	95	93	190
SKUPAJ		500	705	600	521	550	809	650	705	1.300

ŠAKAL (<i>Canis aureus</i>)		2020	
UOLD	IME	Načrt	Odvzem
804	RADENCI	1	
811	LPN KOMPAS - PESKOVC		1
812	CANKOVA	1	
814	PEČAROVCI	1	
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	1	
817	BREZOVC	1	1
820	PROSENJAKOVCI	1	
824	MORAVCI	1	1
825	BOGOJINA	1	
826	DOBROVNIK	1	1
828	BAKOVCI - LIPOVCI	1	
829	LPN FAZAN-BELTINCI		2
831	LENDAVA	1	
832	PETIŠOVCI	1	2
SKUPAJ		12	8

LISICA (<i>Vulpes vulpes</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
801	APAČE	90	98	100	103	100	103	100	95
802	GORNJA RADGONA	50	52	50	33	50	57	60	41
803	NEGOVA	40	38	40	31	40	46	50	26
804	RADENCI	70	69	70	60	60	55	60	75
805	VIDEM OB ŠČAVNICI	100	150	100	94	90	136	100	89
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	70	71	70	66	60	74	80	74
807	MALA NEDELJA	80	80	80	58	80	97	100	102
808	LJUTOMER	110	121	120	106	100	112	100	112
809	ROGAŠOVCI	60	73	75	50	60	54	60	73
810	GRAD - KUZMA	50	52	50	55	50	61	65	49
811	LPN KOMPAS - PESKOVCI	90	148	150	85	100	115	100	81
812	CANKOVA	100	136	140	106	100	93	100	83
813	RADOVCI	30	59	50	22	25	60	50	60
814	PEČAROVCI	25	25	25	15	20	21	25	13
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	40	39	40	19	40	41	45	47
816	RANKOVCI	20	18	20	9	15	15	20	19
817	BREZOVCI	30	26	30	40	40	54	50	48
818	DOLINA	35	11	20	8	15	13	15	15
819	IVANOVCI	25	21	20	17	20	20	20	28
820	PROSENJAKOVCI	60	59	60	60	60	61	60	60
821	TIŠINA	50	48	50	24	30	43	45	19
822	MURSKA SOBOTA	30	43	40	12	20	22	25	46
823	MLAJTINCI	20	36	35	22	20	23	25	17
824	MORAVCI	25	34	35	11	15	27	25	20
825	BOGOJINA	20	18	20	11	20	22	25	23
826	DOBROVNIK	50	53	55	40	40	59	60	21
827	KOBILJE	25	24	25	35	30	30	30	26
828	BAKOVCI - LIPOVCI	25	27	25	24	25	20	25	18
829	LPN FAZAN-BELTINCI	100	111	120	104	100	85	100	77
830	VELIKA POLANA	25	29	30	27	25	32	30	45
831	LENDAVA	30	17	30	36	30	13	20	14
832	PETIŠOVCI	25	21	25	20	20	28	30	29
SKUPAJ		1.600	1.807	1.800	1.403	1.500	1.692	1.700	1.545

JAZBEC (<i>Meles meles</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
801	APAČE	2	2	3	3	3	3	5	5
802	GORNJA RADGONA	2		2	1	1	2	2	5
803	NEGOVA	2	1	1		1	2		6
804	RADENCI	3	4	5	3	3	1	4	4
805	VIDEM OB ŠČAVNICI	2	3	3	10	4	10	5	2
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	3	3	3	3	3	5	4	
807	MALA NEDELJA	2	2	2	2	2		2	2
808	LJUTOMER	2	1	2	6	7	4	5	3
809	ROGAŠOVCI	1	1	1	1	1	1	2	1
810	GRAD - KUZMA	2	2	2	2	2	2	2	2
811	LPN KOMPAS - PESKOVCI	1	8	2	2	1	3	2	4
812	CANKOVA	2	1	2		1		2	1
813	RADOVCI	2		1		1	2	2	1
814	PEČAROVCI	1	1	1	1	1	1	1	1
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	1		1		1	1	2	1
816	RANKOVCI	1		1		1		2	1
817	BREZOVCI			1		1	5	3	
818	DOLINA	1	1	2		1	3	2	1
819	IVANOVCI		1	1	1	1	1	2	1
820	PROSENJAKOVCI	2	2	2	2	2	3	2	1
821	TIŠINA	1	3	2	1	1	3	2	1
822	MURSKA SOBOTA	2	2	2	1	1	1	2	
823	MLAJTINCI	1	4	2	2	3	3	3	1
824	MORAVCI	1	1	1	1	1	1	2	
825	BOGOJINA	2		1		1	1	2	2
826	DOBROVNIK	3	2	3	3	4	2	3	5
827	KOBILJE	2	2	2		1	2	2	
828	BAKOVCI - LIPOVCI	1	1	1		1	2	1	
829	LPN FAZAN-BELTINCI	1	5	2	4	2	4	2	2
830	VELIKA POLANA		2	1					1
831	LENDAVA	2		1	1	1		2	3
832	PETIŠOVCI	2	6	4	5	6	8	8	11
SKUPAJ		50	61	60	55	60	76	80	68

KUNA ZLATICA (<i>Martes martes</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
801	APAČE	5	5	4	5	5	6	6	6
802	GORNJA RADGONA	1		1		1		1	1
803	NEGOVA	1	1	1	1	1	1		
804	RADENCI	2	2	1	1	2	4	5	1
805	VIDEM OB ŠČAVNICI	1	7	3	2	1	2	2	2
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	5	5	3	3	2	4	2	1
807	MALA NEDELJA	1	1	1	3	2	2	1	1
808	LJUTOMER	1	1	1	3	2	3	1	4
809	ROGAŠOVCI	1		1		1		1	
810	GRAD - KUZMA	1	1	1	1	1	1	1	2
811	LPN KOMPAS - PESKOVCI	1	1	1		1			
812	CANKOVA	1	2	2		1		1	
813	RADOVCI	1		1		1		1	
814	PEČAROVCI	1	1	1	1	1		1	1
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	1	1	1	1	1		1	1
816	RANKOVCI	1		1		1		1	
817	BREZOVCI	1	1	1	2	1		1	
818	DOLINA	1	1	1		1		1	
819	IVANOVCI			1		1		1	1
820	PROSENJAKOVCI	1	1	1	1	1		1	1
821	TIŠINA	1	2	1	2	1	1	1	2
822	MURSKA SOBOTA	1	1	1	2	1	1	1	
823	MLAJTINCI	1	1	1	1	1	1	1	
824	MORAVCI	1		1		1		1	
825	BOGOJINA	1		1	1	1	1	1	1
826	DOBROVNIK	1		1	1	1		1	
827	KOBILJE	1	1	1		1	1	1	
828	BAKOVCI - LIPOVCI	1	1	1	1	1	1	1	1
829	LPN FAZAN-BELTINCI	1	6	1	2	1		1	4
830	VELIKA POLANA	1	1	1		1	1	1	
831	LENDAVA	1		1		1		1	1
832	PETIŠOVCI	1	2	1	1	1	1		
SKUPAJ		40	46	40	35	40	31	40	31

KUNA belica (<i>Martes foina</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
801	APAČE	5	5	8	9	7	8	7	7
802	GORNJA RADGONA	5	7	7	4	1	4	3	1
803	NEGOVA	2	1	2	1	2			
804	RADENCI	3	2	3	2	5	5	4	1
805	VIDEM OB ŠČAVNICI	2	6	3	1	3		3	
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	3	3	2	2	2	2	2	1
807	MALA NEDELJA	2	2	3	2	3	3	2	1
808	LJUTOMER	1	3	2	1	3		2	3
809	ROGAŠOVCI	3	3	3	1	1	1	2	2
810	GRAD - KUZMA	2	2	2	2	2		2	1
811	LPN KOMPAS - PESKOVCI	2	1	2	2	1	1	1	
812	CANKOVA	3	7	3	3	3	2	3	4
813	RADOVCI	2	3	2	1	2	2	2	1
814	PEČAROVCI	1	1	1	1	1		1	1
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	1		1		1	1	1	
816	RANKOVCI	2		2		1		1	1
817	BREZOVCI	1		1		1		1	
818	DOLINA	1		1		1		1	1
819	IVANOVCI			1		1	2	1	2
820	PROSENJAKOVCI	2	3	2	2	2	2	2	2
821	TIŠINA	2	3	1	1	1		2	4
822	MURSKA SOBOTA	2	2	2	3	1	1	1	
823	MLAJTINCI	2	2	2	2	2	2	2	
824	MORAVCI	2		2		1		2	
825	BOGOJINA	1		1	1	2	2	2	2
826	DOBROVNIK	2	1	2		1		2	1
827	KOBILJE	1	1	2		1	1	1	1
828	BAKOVCI - LIPOVCI	1	1	1	1	1	1	1	2
829	LPN FAZAN-BELTINCI	2	1	2	2	2		2	
830	VELIKA POLANA			1		1			
831	LENDAVA			1		1		1	
832	PETIŠOVCI	2	2	2	2	3	4	3	2
SKUPAJ		60	62	70	46	60	44	60	41

POLJSKI ZAJEC (<i>Lepus europaeus</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
801	APAČE	20	19	20	20	20	18	19	3
802	GORNJA RADGONA	10	1	5	1	2	1	1	
803	NEGOVA	2	4	4	1	3	1	2	1
804	RADENCI	15	8	12	4	8	4	8	
805	VIDEM OB ŠČAVNICI	20	11	15	16	15	7	15	9
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	40	35	45	19	30	10	25	21
807	MALA NEDELJA	22	18	20	10	15	11	15	2
808	LJUTOMER	30	24	25	22	22	19	20	5
809	ROGAŠOVCI	16	15	15	15	15	15	15	1
810	GRAD - KUZMA	2	2	2	2	2	1	2	
811	LPN KOMPAS - PESKOVCI	5	2	2	7	3	8	3	
812	CANKOVA	10	11	12	5	10	2	6	
813	RADOVCI	2		1	1	1		1	
814	PEČAROVCI	1		1		1		1	
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	3	3	3		1		1	
816	RANKOVCI	9	6	5	10	8	7	8	
817	BREZOVCI	2	1	1	1	1	1	1	
818	DOLINA	2	1	1		1		1	1
819	IVANOVCI	1		1	1	1		1	
820	PROSENJAKOVCI	4	9	6	7	4		3	
821	TIŠINA	5	3	3	4	3	4	4	
822	MURSKA SOBOTA	20	12	14	14	5	5	10	
823	MLAJTINCI	12	7	10	12	10	10	10	3
824	MORAVCI	2		1	1	1		1	
825	BOGOJINA	8	1	4	4	3	3	3	2
826	DOBROVNIK	10	8	9	7	7	2	5	
827	KOBILJE	3	2	3	2	2	2	1	1
828	BAKOVCI - LIPOVCI	20	20	20	19	18	19	19	1
829	LPN FAZAN-BELTINCI	90	62	60	76	80	59	60	20
830	VELIKA POLANA	1	1	1		1		1	
831	LENDAVA	6	1	2		1	1	2	
832	PETIŠOVCI	7	7	7	7	6	6	6	4
SKUPAJ		400	294	330	288	300	216	270	74

FAZAN (<i>Phasianus colchicus</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
801	APAČE	50	42	50	51	50	36	50	2
802	GORNJA RADGONA	10		10	2	10	13	12	
803	NEGOVA	5	1	15	4	10		10	
804	RADENCI	90	91	70	85	90	136	150	
805	VIDEM OB ŠČAVNICI	40	32	50	33	40	44	40	10
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	350	279	350	375	400	265	250	117
807	MALA NEDELJA	35	34	35	38	35	35	35	9
808	LJUTOMER	75	79	80	76	80	73	80	21
809	ROGAŠOVCI	130	109	30	91	30	88	30	
810	GRAD - KUZMA	5	5	5	5	5	4	5	
811	LPN KOMPAS - PESKOVCI	500	65	100					
812	CANKOVA	10	12	15	26	20	17	20	
813	RADOVCI	5		5		5	1	5	
814	PEČAROVCI	10		5		10			
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	10	10	10		5	9	10	
816	RANKOVCI	15	9	10	12	15	15	15	7
817	BREZOVCI	5	1	4	4	4		2	2
818	DOLINA	10	7	10	1	10	6	15	
819	IVANOVCI	2		2		1		1	
820	PROSENJAKOVCI	30	46	50	50	40	12	32	
821	TIŠINA	20	17	20	25	20	14	20	3
822	MURSKA SOBOTA	60	57	50	64	50	62	50	7
823	MLAJTINCI	15	15	15	15	15	15	15	2
824	MORAVCI	4	5	4		3	4	5	
825	BOGOJINA	10	13	10	10	10	10	8	5
826	DOBROVNIK	15	13	10	9	25	15	25	
827	KOBILJE	15	9	10	23	30	30	30	
828	BAKOVCI - LIPOVCI	40	45	40	48	40	36	40	4
829	LPN FAZAN-BELTINCI	9.000	11.769	10.000	10.758	10.000	10.072	10.000	4.075
830	VELIKA POLANA	4	11	10		7	10	10	
831	LENDAVA	15	7	10	6	20	14	15	10
832	PETIŠOVCI	15	20	15	21	20	24	20	10
SKUPAJ		10.600	12.803	11.100	11.832	11.100	11.060	11.000	4.284

POLJSKA JEREBICA (<i>Perdix perdix</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
811	LPN KOMPAS - PESKOVC	150	51	100					
829	LPN FAZAN-BELTINCI	1500	1917	1500	1289	1500	1062	1500	848
SKUPAJ		1650	1968	1600	1289	1500	1062	1500	848

RACA MLAKARICA (<i>Anas platyrhynchos</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
801	APAČE	30	30	30	30	30	30	20	10
802	GORNJA RADGONA	5		5	1	5	3	3	
803	NEGOVA	10	10	10		5		5	
804	RADENCI	10	10	10	12	10	11	15	12
805	VIDEM OB ŠČAVNICI	10		10	4	5	2	5	3
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	30	8	15	21	20	9	20	4
807	MALA NEDELJA	5	8	5	4	5		4	
808	LJUTOMER	50	37	35	51	50	65	60	49
809	ROGAŠOVCI	5	5	5	5	5	5	5	
812	CANKOVA	10	5	5	7	7		5	
813	RADOVCI	2		1		1			
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	3	2	5		2	2	2	
816	RANKOVCI	10	7	7	4	4	4	4	2
817	BREZOVCI	3	2	3	2	2	1	2	
818	DOLINA	3	1	3	3	3	1	2	3
820	PROSENJAKOVCI	4	10	6	7	4		2	
821	TIŠINA	5		5	2	2		3	2
822	MURSKA SOBOTA	10	12	10	10	10	10	10	2
823	MLAJTINCI	15	15	15	16	15	16	15	3
825	BOGOJINA	3		5	5	5	5	5	6
826	DOBROVNIK	10	8	8	7	7		5	
827	KOBILJE	2		2		2	2	3	3
828	BAKOVCI - LIPOVCI	15	16	15	12	12	12	15	5
829	LPN FAZAN-BELTINCI	300	297	300	316	300	667	350	447
830	VELIKA POLANA	10	10	10	9	9	9	10	
831	LENDAVA	20	3	5	9	9	12	5	6
832	PETIŠOVCI	20	21	20	21	21	25	25	17
SKUPAJ		600	517	550	558	550	891	600	574

SRAKA (<i>Pica pica</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
801	APAČE	1	1	2	2	2	3	4	4
802	GORNJA RADGONA	1		1		1		2	
803	NEGOVA	1		1	2	3	2		
804	RADENCI	1	2	1		3	2	4	2
805	VIDEM OB ŠČAVNICI	2		2	8	3	11	5	
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	1	1	2	2	5	5	4	2
807	MALA NEDELJA	1	1	1	1	3		2	
808	LJUTOMER	1	1	1	3	5	10	5	4
809	ROGAŠOVCI	2	1	1		1	1	1	
810	GRAD - KUZMA	1	1	1	1	1	1	1	1
812	CANKOVA	1		1	3	2		2	
814	PEČAROVCI	1	1	1	1	1	1	1	1
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	1		1					
816	RANKOVCI	1		1					
817	BREZOVCI	1		1		1		2	
818	DOLINA	1		1		1		1	1
820	PROSENJAKOVCI	1	1	1	1	2		2	2
821	TIŠINA	1		1		1			
822	MURSKA SOBOTA	1	1	1	1	1	1	1	1
823	MLAJTINCI	1	1	1		1	1	1	1
824	MORAVCI	1		1		1		2	
825	BOGOJINA	1		1	3	3	3	2	2
826	DOBROVNIK	1	1	1		2		2	
827	KOBILJE	1		1		1	1		
828	BAKOVCI - LIPOVCI	1	1	1	1	1	1	1	
829	LPN FAZAN-BELTINCI	1	1	1		1	1	0	
830	VELIKA POLANA	1		1					
831	LENDAVA	1		1		1		2	
832	PETIŠOVCI	2	3	1	3	3	4	3	1
SKUPAJ		32	18	32	32	50	48	50	22

ŠOJA (<i>Garrulus glandarius</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
801	APAČE	10	10	10	11	10	12	10	10
802	GORNJA RADGONA	5	4	5	7	8	8	8	
803	NEGOVA	5	3	5	4	3		2	
804	RADENCI	15	15	10	15	15	15	10	7
805	VIDEM OB ŠČAVNICI			10	9	8	36	10	7
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	10	13	10	12	10	11	10	1
807	MALA NEDELJA	10	10	10	6	6	8	10	
808	LJUTOMER	1		1		1	4		
809	ROGAŠOVCI	10		10	10	10	10	10	
810	GRAD - KUZMA	5	5	5	5	5	4	5	5
811	LPN KOMPAS - PESKOVCI	5		3					
812	CANKOVA	15	3	10	6	8	10	7	
813	RADOVCI	10	15	10	13	10	12	7	4
814	PEČAROVCI	5	5	5	6	5	5	1	5
816	RANKOVCI	4	3	4	1	2		2	
817	BREZOVCI	4			2	2	2	3	
818	DOLINA	5	3	5	2	3	2	3	1
820	PROSENJAKOVCI	10	31	10	11	10	3	10	10
821	TIŠINA	4	1	4		1	1	3	
822	MURSKA SOBOTA	4	4	4	4	4	3	4	3
823	MLAJTINCI	10	10	10	11	10	10	5	4
824	MORAVCI	8	11	8		1	8	5	
825	BOGOJINA	6		6	6	6	6	5	7
826	DOBROVNIK	5	4	5	2	3	1	2	
827	KOBILJE	5	5	5	5	5	5	5	5
828	BAKOVCI - LIPOVCI	8	9	8	6	7	7	7	1
829	LPN FAZAN-BELTINCI	1		1		1		0	
830	VELIKA POLANA	1		1		1			
831	LENDAVA	2	4	3	1	2	5	2	
832	PETIŠOVCI	2	3	2	2	3	3	4	1
SKUPAJ		185	171	180	157	160	191	150	71

SIVA VRANA (<i>Corvus cornix</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
801	APAČE	100	103	100	104	100	103	100	80
802	GORNJA RADGONA	70	80	70	44	75	79	90	79
803	NEGOVA	85	67	70	81	55	52	60	78
804	RADENCI	80	77	80	91	70	67	80	53
805	VIDEM OB ŠČAVNICI	100	76	100	79	85	197	90	64
806	KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	70	71	70	73	65	69	70	64
807	MALA NEDELJA	90	91	90	92	85	64	80	55
808	LJUTOMER	100	65	70	106	100	112	100	108
809	ROGAŠOVCI	60	50	55	60	55	51	50	72
810	GRAD - KUZMA	30	31	35	36	40	41	40	41
811	LPN KOMPAS - PESKOVCI	20	21	25	15	20	15	20	16
812	CANKOVA	60	75	75	63	65	49	70	50
813	RADOVCI	25	28	30	36	30	33	30	32
814	PEČAROVCI	15	16	15	15	15	16	20	16
815	KRIŽEVCI V PREKMURJU	20	19	20	5	10	9	20	9
816	RANKOVCI	20	22	25	21	25	21	30	23
817	BREZOVCI	10	15	20	9	15	7	20	8
818	DOLINA	20	22	25	22	25	21	20	21
819	IVANOVCI	10	7	15	2	10	16	20	17
820	PROSENJAKOVCI	10	51	40	42	25	47	30	30
821	TIŠINA	20	18	25	21	25	24	30	13
822	MURSKA SOBOTA	60	81	80	83	55	65	60	68
823	MLAJTINCI	30	31	35	36	25	26	30	34
824	MORAVCI	20	26	30	31	20	27	20	22
825	BOGOJINA	30	29	30	26	25	28	30	27
826	DOBROVNIK	10	15	20	11	20	30	30	18
827	KOBILJE	5	5	5	5	10	10	10	10
828	BAKOVCI - LIPOVCI	70	75	75	76	75	76	70	71
829	LPN FAZAN-BELTINCI	200	177	200	134	200	178	200	175
830	VELIKA POLANA	20	23	25	37	30	33	30	30
831	LENDAVA	20	7	25	2	20	2	20	15
832	PETIŠOVCI	20	22	20	26	25	26	30	7
SKUPAJ		1.500	1.496	1.600	1.484	1.500	1.594	1.600	1.406

NUTRIJA (<i>Myocastor coypus</i>)		2017		2018		2019		2020	
UOLD	LOVIŠČE / LPN	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem	Načrt	Odvzem
808	LJUTOMER		1						
829	LPN FAZAN-BELTINCI		7		1		1		
831	LENDAVA		1						1
SKUPAJ		0	9	0	1	0	1	0	1

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

Štev.: 3410 – 2 / 2021

Datum: 19. 3. 2021

ZAPISNIK seje Strokovnega sveta OE Murska Sobota

Sestanek strokovnega sveta OE je potekal dne 19. 3. 2021 na sedežu OE M.Sobota, Ul arhitekta Novaka 17, ob 12. uri.

Prisotni: Štefan Kovač, Drago Trajber, Dragan Zemljič in Branko Vajndorfer.

Dnevni red:

- 1) Obravnava osnutka dvoletnega lovsko upravljalvskega načrta za Pomursko LUO 2021 in 2022.
- 2) Določitev osnutka lovsko upravljalvskega načrta za Pomursko LUO 2021 in 2022.
- 3) Razno.

Ad 1).

Sestavljenec načrta Branko Vajndorfer je predstavil dosednji potek priprave in predlog osnutka lovsko upravljalvskega načrta za leto 2021 in 2022 (v nadaljevanju načrt).

Dne 12. 3. 2021 je bil z območnim združenjem lovskih organizacij Pomurskega LUO (v nadaljevanju OZUL) opravljen usklajevalni sestanek glede priprave osnutka načrta za leto 2021 in 2022 katerega sta se udeležila predsednik OZUL-a Joško Verač in član IO OZUL-a Tomaž Kovačič.

Obravnava osnutka:

Glede na realizacijo odvzema posameznih vrst divjadi v zadnjem šestletnem obdobju s poudarkom na zadnjih dveh letih, vpliv posameznih vrst v njihovem življenjskem okolju in oceno stanja populacij divjadi po loviščih v LUO je v osnutku predlagana višina načrta dvoletnega odvzema v Pomurskem LUO po vrstah divjadi:

- Srnjad: načrt odvzema se prilagodi glede na oceno stanja populacije in na doseženo realizacijo 2020 v LUO in znaša skupaj najmanj **7.700** živali. Predvidena vezava odstrela srne/srnjaki ostaja v višini 80 %. Načrt odvzema utemeljujemo z realizacijo v zadnjih letih, stanjem objedenosti gozdnega mladja na podlagi tovrstnega popisa v letu 2020 in obsegom izplačanih škod po tej vrsti. Povprečni odstrel v zadnjih dveh letih znaša 3.187, izgube pa 682 živali. Realizacija odvzema srnjadi se znižuje v 2020 je bila 3.774, predlog OZUL za leti 2021 in 2022 je bil 7.494 živali.
- Jelenjad: predlog povečanja načrta odvzema glede na lanski načrt skupaj v LUO **1.700** živali (od tega LPN Kompas 1.120 živali). Povprečna realizacija načrta odvzema jelenjadi v zadnjih dveh letih je skupaj z realizacijo v robnem območju znašala 835. Realizacija v loviščih/LPN, ki so načrtovale odvzem je bila 98 %, ostalo je realizacija v loviščih v robnem območju. V podaljšani lovni dobi v obdobju 1.2. do 30. 6. 2020 je bilo realizirano

324 živali oz. 38 % celoletnega odvzema. Povečevanje načrta odvzema je utemeljeno z velikim obsegom izplačanih škod po tej vrsti in vplivom jelenjadi v okolju. Predlog upravljavcev lovišč (OZUL) za leti 2021 in 2022 je bil 1.540 živali. V času priprave tega osnutka je za vsa lovišča/LPN v LUO že v veljavi odločba MKGP o dovoljenem odstrelu posameznih kategorij jelenjadi izven lovne dobe za leto 2021.

- Divji prašič: predlog načrta odvzema v višini **1.300** živali, kar je v višini lanskega načrta in več kot predlog OZUL-a. Predlog OZUL-a za leti 2021 in 2022 je bil 1.065 živali. Po Navodilu MKGP se poleg skupne višine še načrtuje samo odvzem združene kategorije lanščakinj in svinj, ki mora v LUO znašati najmanj 20 % celotnega odvzema. V času priprave tega osnutka je za vsa lovišča/LPN v LUO že v veljavi odločba MKGP o neomejenem odstrelu divjih prašičev vseh kategorij v letu 2021 ne glede na lovno dobo.
- Damjak: predlog načrta odvzema v višini 100 kom.
- Mala divjad in ostale vrste divjadi: poljski zajec 600, fazan 22.000, poljska jerebica 3.000, raca mlakarica 1.200. Načrt odvzema lisice 1.600 (predlog OZUL-a 3.022) in sive vrane skupaj 1.600 živali (predlog OZUL-a 2.735). Pri šakalu se skladno z metodologijo CRP v letih 2021 in 2022 za Pomursko LUO načrtuje odvzem 16 živali.

Načrt biomeliorativnih ukrepov: načrtovati in realizirati v čimvečjem obsegu, krmne njive imajo prednost pred pridelovalnimi.

Načrt biotehničnih ukrepov:

- Krmljenje parkljaste divjadi je omejeno: upoštevane so usmeritve iz Dolgoročnega lovsko upravljavskega načrta za obdobje 2011-2020. Dopolnilno zimsko krmljenje jelenjadi in divjega prašiča ter krmljenje srnjadi v letu 2021 in 2022 ni načrtovano. Seznam lokacij krmišč za parkljasto divjad in mrhovišč za male zveri je priloga načrta.
- Krmljenje male divjadi ni omejeno.

Ad 2).

Strokovni svet OE Murska Sobota je v zvezi z dvoletnim načrtom lovsko upravljavskega območja za leto 2020 sprejel naslednji sklep:

Strokovni Svet OE Murska Sobota določa osnutek dvoletnega načrta lovsko upravljavskega območja za Pomursko LUO za leto 2021 in 2022.

Ad 3.) Pod to točko ni bilo razprave.

Sestanek je bil zaključen ob 14.00 uri.

Zapisal:

Branko VAJNDORFER, univ. dipl. inž. gozd.

Danilo Belak, univ. dipl. inž. gozd.
Predsednik Strokovnega sveta OE

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

Šifra: 3410 - 2 / 2021

Datum: 25. 03. 2021

Zadeva: **V A B I L O**

Glede na zdravstveno – varnostno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo SARS-CoV-2 (COVID-19) ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12. 3. 2020 vas vabimo na zbiranje pisnih pripomb na osnutek dvoletnega načrta za Pomursko lovsko upravljavsko območje (LUO) za leti 2021 in 2022 do vključno četrтка **8. 4.** 2021.

Pisne pripombe lahko posredujete (datum dospelosti do 8. 4. 2021):

- Po pošti na naslov: Zavod za gozdove Slovenije, OE Murska Sobota, Ul. Arhitekta Novaka 17, 9000 Murska Sobota ali
- Po E-pošti na naslov: branko.vajndorfer@zgs.si

O osnutku dvoletnega načrta za Pomursko LUO lahko dobite tudi dodatna ustna pojasnila na tel. 02 53 49 509 in sicer v:

- petek **26. 3.** 2021 od 12.00 – 14.00 ure in
- petek **2. 4.** 2021 od 12.00 – 14.00 ure

Po Pravilniku o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/10, 200/20) je osnutek dvoletnega načrta kot gradivo objavljen na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije: »Dvoletni načrti lovsko upravljavskih območij« pod številko in imenom »VIII. Pomursko«.

Pojasnilo:

V letu 2020 sta se spremenila predpisa, Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl.US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr.) in Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/10, 200/20), ki uvajata dvoletne načrte za LUO.

Do faze javne predstavitve so bile skladno z zakonodajo in utečenimi postopki opravljene vse aktivnosti v roku (ocena odstrela in izgub divjadi za leto 2020 v okviru Komisije za LUO, ki jo imenuje resorni minister, oddani podatki-evidence o realizaciji 2020, predlogi upravljavcev lovišč za leti 2021 in 2022, opravljena uskladitev osnutka dvoletnega načrta za Pomursko LUO z območnim združenjem upravljavcev lovišč (OZUL), določen osnutek na Strokovnem svetu ZGS, OE Murska Sobota).

Sedanja oblika podaje pisnih pripomb je skladno z izredno situacijo namenjena predstavnikom organizacij, ki jih navaja Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/2010 in 200/20). Konkretnе pripombe se bodo zapisale v zapisnik in se jih bo po strokovni preučitvi smiselno upoštevalo pri oblikovanju predloga načrta. Morebitno neupoštevanje konkretnih pripomb na dvoletni načrt se pripombodajalcu pisno pojasni.

Prosimo, da so morebitne pripombe čimbolj konkretne in jasno označene s sklicem na konkretno poglavje načrta.

Lep pozdrav !

Branko Vajndorfer, univ. dipl. inž.
Višji sodelavec I.

Štefan Kovač, univ. dipl. ekon.
Vodja območne enote

Vabljeni:

- Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice, Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 Ponikva – po e-pošti
- Inšpektorat RS za kmet., gozd. in lovstvo - Lovska inšpekcija, Trg zmage 7, 9000 Murska Sobota. – po e-pošti
- JZ Krajinski park Goričko, Grad 191, 9264 Grad - po e-pošti
- Kmetijsko gozdarska zbornica OE Murska Sobota, Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota – po e-pošti
- Lokalne skupnosti – vse občine na območju Pomurskega LUO (27x) – po e-pošti
- MKGP – Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo - sektor za lovstvo, Dunajska c. 22, 1000 Ljubljana – po e-pošti
- Območno združenje upravljavcev lovišč za Pomursko LUO (IO OZUL), Grajska ul. 7, 9000 M.Sobota – po e-pošti
- Sindikat kmetov Slovenije, Gospodinjska ul. 6, 1000 Ljubljana – po e-pošti
- Slovenski državni gozdovi d.o.o., OE Murska Sobota, Ul. arh. Novaka 17, 9000 Murska Sobota – po e-pošti
- Svet ZGS OE Murska Sobota (vsi člani Sveta OE – 9 članov).
- Zavod RS za varstvo narave OE Maribor, Pobreška cesta 20a, 2000 Maribor – po e-pošti
- Zavod za gozdove Slovenije OE Maribor, Tyrševa 15, 2000 Maribor (služba za lovstvo) – po e-pošti
- Zavod za gozdove Slovenije CE Ljubljana – služba za lovsko načrtovanje, Večna pot 2, 1000 Ljubljana. – po e-pošti
- Zveza lastnikov gozdov Slovenije – po e-pošti

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

Številka: 3410 - 2 / 2021

Datum: 12. 04. 2021

**Zadeva: ZAPISNIK O IZVEDBI JAVNE PREDSTAVITVE DVOLETNEGA LOVSKE
UPRAVLJAVSKEGA NAČRTA ZA POMURSKO LUO 2021 in 2022 ter
OPREDELITEV DO PRISPELJIH PRIPOMB in PREDLOGOV**

Vabljeni: Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice, Inšpektorat RS za kmet., gozd. in lovstvo - Lovska inšpekcija, JZ Krajinski park Goričko, Kmetijsko gozdarska zbornica OE Murska Sobota, Lokalne skupnosti – vse občine na območju Pomurskega LUO (27x), MKGP – Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo - sektor za lovstvo, Območno združenje upravljavcev lovišč za Pomursko LUO, Sindikat kmetov Slovenije, Slovenski državni gozdovi d.o.o., Operat. enota Murska Sobota, Svet ZGS OE Murska Sobota (vsi člani Sveta OE – 9 članov), Zavod RS za varstvo narave OE Maribor, Zavod za gozdove Slovenije OE Maribor, Zavod za gozdove Slovenije CE Ljubljana – služba za lovsko načrtovanje, Zveza lastnikov gozdov Slovenije.

Glede na zdravstveno – varnostno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo virusa COVID-19 ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12. 3. 2020 (v letu 2021 ni bilo preklicano), javne predstavitve osnutka Letnega načrta za Pomursko LUO (v nadaljevanju 2LUN) za leto 2021 in 2022 nismo izvedli. Namesto tega smo vsem vabljenim poslali poziv za zbiranje pisnih pripomb na osnutek 2LUN in sicer do vključno 8. 4. 2021. Do navedenega roka smo po e-pošti prejeli pripombe:

1. Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Sektorja za lovstvo, št. 3410-15/2021/2,
2. Zavoda RS za varstvo narave, OE Maribor, št. 4-III-583/2-O-21/AS
3. Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, št. 340-2/2017-7

Ad. 1.)

1. Preveriti vse gozdne rezervate, ki ležijo v posameznih loviščih in da se v ustreznih dvoletnih načrtih LUO opozori na določila 7. in 8. člena Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20), ki v gozdnih rezervatih prepoveduje izvajanje lova.

2. V poglavju »1 Uvod« v drugem odstavku manjka pojasnilo glede upravičenosti sklica na pretekle dolgoročne načrte LUO. Zato namesto drugega odstavka predlagamo sledeče besedilo: »Dvoletni načrt za VIII. Pomursko o lovsko upravljavsko območje za leti 2021 in 2022 v skladu z drugim odstavkom 79. člena Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20) temelji na ciljnih in usmeritvah Območnega načrta za VIII. Pomursko lovsko upravljavsko območje za preteklo obdobje 2011 - 2020.«

V tretjem odstavku je med predpisi treba navesti tudi Zakon o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Uradni list RS, št. 200/20; v nadaljevanju: ZNUAPK).

3. V poglavju »3.1 Ukrepi v življenjskem okolju divjadi« v podpoglavju »3.1.3 Usmeritve in določila za izvajanje krmljenja in solnic« na strani 8 naj se briše besedilo »Preprečevalno

krmljenje za divjega prašiča - z namenom zadrževanja divjadi stran od ogroženih kmetijskih kultur, sredi večjega strnjene gozda in v čimvečji oddaljenosti od gozdnega roba oz. kmetijskih površin.«. Razlog za brisanje tega besedila je naveden v spodnji pripombi.

Prav tako naj se na strani 9 pri »Krmljenje divjega prašiča:« briše določila glede preprečevalnega krmljenja, besedilo pa naj se nadomesti z naslednjim besedilom: »V skladu s prvim odstavkom 13. člena ZNUAPK preprečevalno krmljenje divjega prašiča v času trajanja visoke stopnje ogroženosti ni predvideno in glede na namen zakonodajalca (v celoti urediti krmišča, do katerih lahko dostopajo divji prašiči) tudi ni dovoljeno.«.

Ustrezno je treba prilagoditi tudi Prilogo 1.

Na strani 9 v podpoglavju »C) MALE ZVERI« predlagamo, da se v izogib morebitnim napačnim interpretacijam besedilo črta in nadomesti z naslednjim besedilom: »V skladu s 13. členom ZNUAPK je na vseh krmiščih za prostoživeče živali, do katerih lahko dostopajo divji prašiči, prepovedano krmljenje z živalskimi stranskimi proizvodi. Na krmiščih za zveri je dovoljeno krmljenje z živalskimi stranskimi proizvodi le v primeru pridobljenega dovoljenja UVHVVR.«.

4. V poglavju »4. 4 Divji prašič« v podpoglavju »Ukrepi in usmeritve:« naj se na strani 34 dopolni šesti odstavek, ki določa ukrepe v primeru APK, in sicer se naj jasno opozori na prepoved iz 17. člena ZNUAPK, ki velja že od dne 23.1.2021 dalje, za poginule divje prašiče. To je prepoved odstranjevanja spodnjih čeljusti oziroma ločevanja drugih delov trupel najdenih poginulih divjih prašičev, ne glede na ocenjeni vzrok pogina. Za namene evidentiranja izgub upravljavec lovišča kot dokaz za izgubo komisiji lovsko upravljavskega območja predloži podatke o odvozu najdenih poginulih divjih prašičev za svoje lovišče, ki jih pridobi od VHS.

V tem istem odstavku naj se pred zadnjim stavkom doda še naslednje besedilo: »V skladu z 12. členom ZNUAPK in Sklepom o določitvi visoke stopnje ogroženosti zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Uradni list RS, št. 10/21) je pri intenzivnem odstrelu divjih prašičev dovoljena uporaba umetnih virov svetlobe, strelnih namerilnikov z napravo za elektronsko ojačevanje svetlobe oziroma z infrardečo napravo ali namerilnikov s termičnim (IR) senzorjem.«.

5. V poglavju »4.5 Šakal (Canis Aureus) na strani 37 na koncu poglavja priporočamo, da se doda naslednje besedilo. »V času veljavnosti tega dvoletnega načrta je izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 65/2020 in 97/20 – popr.) še vedno v pristojnosti države (MKGP), in sicer v prehodnem obdobju petih let od 1. 5. 2020. Škodo bo ocenjeval ZGS.«.

6. V poglavju »5 Evidence« naj se v četrtem odstavku skladno s 17. členom ZNUAPK spremeni zahteva za dostavo spodnje čeljusti s sekalci za divjega prašiča v primeru poginulih divjih prašičev (povoz + ostale izgube). (Prepoved iz 17. člena ZNUAPK, ki velja že od 23.1.2021 dalje, velja za poginule divje prašiče. To je prepoved odstranjevanja spodnjih čeljusti oziroma ločevanja drugih delov trupel najdenih poginulih divjih prašičev, ne glede na ocenjeni vzrok pogina. Za namene evidentiranja izgub upravljavec lovišča kot dokaz za izgubo komisiji lovsko upravljavskega območja predloži podatke o odvozu najdenih poginulih divjih prašičev za svoje lovišče, ki jih pridobi od VHS.).

Opredelitev: Pripombe so upoštevane v celoti in načrt dopolnjen.

Ad. 2.)

V poglavju »Usmeritve za izvajanje lova na raco mlakarico« so v letnem načrtu pravilno povzete omejitve lova za območja z naravovarstvenim statusom (Ledavsko jezero in Dolenski potok - akumulacija), kakor izhajajo iz podanih naravovarstvenih smernic k Lovsko upravljavskemu načrtu za VIII. Pomursko lovsko upravljavsko območje za obdobje 2011-2020.

V nadaljevanju ZRSVN predlaga, da aktualni osnutek dvoletnega lovsko upravljaljskega načrta za Pomursko LUO za leti 2021 in 2022 povzame in upošteva varstvene usmeritve podane v naravovarstvenih smernicah za prihodnji lovsko upravljaljski načrt za Pomursko LUO 2021-2030, ki vsebinsko razširjeno in konkretnije definirajo varstvene usmeritve za varovanje zavarovanih in varovanih območij (Gajševsko jezero, Ledavsko jezero, Dolenski potok, Muriša, Mura, območja vodnih teles na Goričkem, območja gozdov, ki so ekosistemske NV).

Obrazložitev ZGS: Dvoletni lovsko upravljaljski načrt za Pomursko LUO za leti 2021 in 2022 temelji in upošteva naravovarstvene usmeritve iz še veljavnih območnih načrtov 2011-2020. Razširjene naravovarstvene usmeritve za varovanje zavarovanih in varovanih območij bodo lahko vključene in upoštevane v prihodnjih dvoletnih lovsko upravljaljskih načrtih po sprejetem načrtu za Pomursko LUO za obdobje 2021-2030.

Opredelitev: Predlog se ne upošteva.

Ad. 3.)

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (v nadaljevanju KGZS) v poslanem dopisu podaja pripombe, ki se nanašajo predvsem na škode, ki jih v okolju povzroča divjad in vzročno na visok stalež divjadi, predvsem jelenjadi. Predlog KGZS je pri posameznih vrstah:

Srna: ohranitev načrta odvzema srnjadi v višini 4.000 kosov letno oz. 8.000 za načrtovalsko obdobje.

N. jelen: povečanje načrta odvzema jelenjadi na 900 kosov letno oz. 1.800 za dvoletno obdobje.

Damjak: cilj upravljanja naj bo izločitev vrste iz proste narave, ukrep in usmeritev pa popolni odstrel oz. odlov za obore.

Obrazložitev ZGS:

Pri srnjadi je odločitev za višino načrta odvzema te vrste v prihodnjih dveh letih je temeljila na:

- višini in trendu realizacije odvzema v zadnjih letih
- oceni stanja populacije in vplivu te vrste na okolje
- ciljnih upravljanja

Gledano v daljšem obdobju zadnjih 25 let populacija srnjadi izkazuje nihanja v daljših časovnih intervalih (str. 20, slika 9). Realizacija odvzema srnjadi v zadnjih letih izkazuje trend padanja, ki je bil delno pričakovan. Ocenjujemo, da populacija v območju ni v fazi naraščanja ampak prej nasprotno, čemur se prilagaja tudi načrt odvzema v prihodnjih dveh letih. Upravljalci lovišč, ki so preko OZUL-a vključeni v sistem načrtovanja že nekaj zadnjih let opozarjajo na težko doseganje zastavljenega načrta odvzema in so predlagali skupaj za dve leti 7.494 kosov. Izplačane škode od srnjadi v območju so nizke. Delno se strinjamo, da oškodovanci škod po srnjadi pogosto sploh ne prijavljajo ali pa jih upravljalci poravnavaajo na druge načine in so zato v prikazanem nizkem obsegu. V primerjavi z drugimi vrstami parkljaste divjadi pa so škode po srnjadi v območju majhne.

Ocenjujemo, da je višina načrta odvzema za območje ustrezno visoka, problem pa je lahko v njegovi izvedbi. Priporočamo, da je odstrel potrebno intenzivneje vršiti v ožjih predelih lovišč, kjer je zaznan občutno večji negativni vpliv srnjadi. Tega pa z območnim načrtom žal ne moremo podrobneje določiti, se pa to lahko ureja na nivoju oškodovanci – upravljalci lovišč. Glede na značilnost vrste, to je njeno teritorialnost, je treba morebitne lokalne probleme s škodami lokalno reševati. Primer je način z izrednim odstrelom v vinogradniških predelih pred začetkom lovne dobe na območju lovišča Ljutomer. Načrt dvoletnega odvzema 7.700 srnjadi generalno gledano predvideva ohranitev dosedanjega odvzema oz. v višini 102 % realiziranega lanskega odvzema.

Jelenjad:

Ta divjad je v Pomurskem LUO dejansko najbolj problematična vrsta in v okolju povzroča največje škode. Dejstvo je, da je populacija jelenjadi v Prekmurju neposredna posledica prostorskega in številčnega naraščanja populacije na Madžarskem. To dokazuje realizacija odvzema zadnjih 15 let, ki se je v območju povečala za 130% (366 v letu 2005 – 848 v letu 2020). Po podatkih uradne madžarske lovske statistike se odvzem stalno povečuje tudi na madžarski strani (v letu 1960 evidentirano 3.800, v letu 2005 odstrel 36.000, odstrel, v 2019 pa je odstrel že presegel 66.000 jelenjadi). V nekaterih delih območja, predvsem tu izstopa LPN Kompas, gre za slovenske rekordne odvzeme izražene na enoto površine. Lov na posamezne starostne kategorije jelenjadi se izvaja neomejeno, celo leto v t.i. podaljšani lovni dobi, kar ima za posledico stalno bolj težavno izvedbo odstrela.

V območju imamo in izkoriščamo možnost lova posameznih kategorij jelenjadi v t.i. podaljšani lovni dobi oz. pred začetkom lovne dobe (teleta, enoletni, jeleni 2-4 in košute), v kateri se realizira cca. 33% letnega odvzema. Ampak se zdi, da ima ta ukrep na razvoj populacije zelo majhen vpliv. Z načrti dovoljujemo celo neomejeno preseganje načrta odvzema pri večini starostnih kategorij. Vendar se to praviloma ne zgodi, saj loviti jelenjad v pogojih kulturne kmetijske krajine ni enostavno. Velika vznemirjenost divjadi s strani vseh uporabnikov prostora, tudi zaradi lovskega pritiska, naredi jelenjad lovsko »nevidno«, njena dejanska prisotnost se končno odraža z vplivom na kmetijskih kulturah oz. škodah. S tem hočemo poudariti, da je načrte odvzema sorazmerno enostavno in lahko povečevati in predpisati, izvrševati in zagotavljati njihovo realizacijo v praksi pa je veliko težje.

Iščemo odgovore na vprašanje kaj lahko tu še storimo oz. spremenimo. Ostaja še možnost vloge za dovolitev nočnega lova na jelenjad, ki pa je pogojen z nabavo in uporabo dražje potrebne opreme za lov ponoči, ki je povprečni lovec praviloma nima ali pa je ni sposoben učinkovito in varno (!!) uporabljati. Uvedbo nočnega lova na jelenjad predlaga tudi KGZS.

Posebej upravljavec LPN Kompas je pred zahtevno nalogo realizacije visokih načrtov odvzema. Zavedamo se, da dvoletni načrt odvzema jelenjadi na 1.120 živali, čemur moramo dodatno prišteti še odvzem divjih prašičev in srnjadi ter ocenjevanje škod, kar za 4 zaposlene v LPN pomeni ogromen obseg dela in veliko odgovornost. Za realizacijo načrta se bomo skupaj z zainteresiranimi pomočniki LD trudili, da bo dosežena, po možnosti pa tudi presežena. Tekoča realizacija odstrela in s tem prodaja divjačine je vir prihodka LPN, ki je skupaj s pomočjo države za pokrivanje škod v obmejnem lovišču osnova za poravnavo škod. Trenutno je izvajanje lova v LPN zelo povezano tudi z epidemijo COVID-19 in je zaskrbljujoče, saj ta kriza vpliva tudi na lovsko dejavnost in s tem povezano tekočo realizacijo odstrela v letu 2021.

LPN je v letu 2020 realiziral odvzem 1.085 kom. parkljaste divjadi kar znaša več kot 9 kom./100ha lovne površine oz. povprečno 3 kom./dan (vključno nedelovni dnevi), ZGS (v okviru katerega je LPN) je za to leto zagotovil izplačilo vseh škodnih primerov. Še poseben poudarek smo v LPN dali čimvečji realizaciji odstrela mulaste oz. netrofejne jelenjadi. V nadaljevanju prikazujemo realizacijo načrta odvzema jelenjadi, iz katerega je razvidno, da je LPN v tem letu vložil v realizacijo načrta veliko dela, da bi ga čim višje realiziral. Številčno najnižja je bila realizacija načrta jelenov 2+, prioriteta v letu 2020 je bila čimvečja možna realizacija reproduktivnega dela populacije (junice+košute), ki ima za posledico tudi potrebno realizacijo telet. Razlog je bil zavedanje velikega obsega škod v tem letu in maksimalno angažiranje zaposlenih revirnih lovcev in pomočnikov LD, ki so pripravljeni sodelovati.

Preglednica: Odvzem jelenjadi 2020 v LPN Kompas

<i>Kategorija</i>	<i>Načrt</i>	<i>Odvzem</i>	<i>Realizacija</i>
<i>Teleta (m+ž)</i>	<i>173</i>	<i>181</i>	<i>105 %</i>
<i>Lanščaki</i>	<i>85</i>	<i>102</i>	<i>120 %</i>
<i>Jeleni 2+</i>	<i>63</i>	<i>48</i>	<i>76 %</i>
<i>Junice</i>	<i>86</i>	<i>74</i>	<i>86 %</i>
<i>Košute</i>	<i>143</i>	<i>147</i>	<i>103 %</i>
<i>SKUPAJ</i>	<i>550</i>	<i>552</i>	<i>100 %</i>

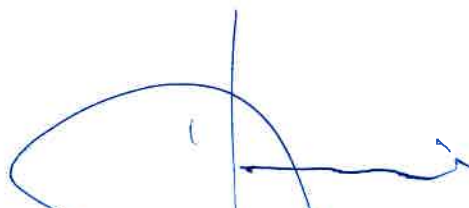
Iz preglednice izhaja, da je delež netrofejne oz. mulaste jelenjadi v letu 2020 v LPN znašal 73 %, lanščakov 18 %, trofejnih jelenov 2+ pa (samo) 9 %. V podaljšani lovni dobi se je realiziralo 225 jelenjadi (41 % odvzema). Prav slednje dokazuje, da zaposleni v LPN zelo trdo delajo, kakšne so namere po izboljšanju razmer in da trofejni lov ni cilj in posebni namen tega lovišča.

Damjak je vrsta, katere prisotnost je omejena na del območja oz. nekaj lovišč, v ostalih loviščih se damjaki pojavljajo kot živali pobegle iz obor. Cilj upravljanja, kot je opredeljen v še veljavnem Dolgoročnem načrtu 2011-2020 je ohranitev vrste na omejenem območju. Širjenje vrste v druge predele območja in ohranitev pobeglih damjakov iz obor v loviščih/LPN ni zaželeno. Upravljavci lovišč/LPN brez številčno določenega načrta odvzema izvajajo neomejeni čimprejšnji odstrel v skladu z lovno dobo.

Opredelitev: Predlogi KGZS se dosedaj niso upoštevali, pripombe bo v fazi določitve predloga obravnaval in do njih zavzel stališče Svet OE.

Pripravil:
Branko VAJNDORFER, univ. dipl.
Višji sodelavec I.

Štefan KOVAČ, univ. dipl. ekon.
Vodja-območne enote

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

Datum: 19. 04. 2021

ZAPISNIK 4. redne seje Sveta Zavoda za gozdove Slovenije, OE Murska Sobota

Čas pričetka: seja se je pričela ob 9.00 uri v mali dvorani gasilskega doma Beltinci, ulica Štefana Kovača 5, Beltinci.

Vabljeni: člani Sveta OE M. Sobota.

Prisotni: Aleksander Abraham, Andrej Baligač, Ernest Rutar, Miroslav Škalič in Franc Kūčan.

Odstotni: Karel Hari, Jože Pojbič, Andreja Senegačnik in Gregor Bec.

Ostali prisotni: Štefan Kovač (VOE) in Branko Vajndorfer (višji sodelavec I).

Oseba, ki je vodila sestanek: Aleksander Abraham, predsednik Sveta OE M. Sobota.

Predsednik Sveta OE M. Sobota je ugotovil sklepčnost in predlagal razpravo o dnevnem redu. Na predloženi dnevni red člani Sveta OE M. Sobota niso imeli pripomb in so soglasno sprejeli naslednji:

Dnevni red:

1. Pregled zapisnika 1. korespondenčne seje Sveta ZGS OE M. Sobota z dne 02. 04. 2020.
2. Sprejem predloga dvoletnega lovsko upravljavskega načrta za Pomursko lovsko upravljavsko območje za leti 2021 in 2022.
3. Obravnava Poročila o delu ZGS OE M. Sobota za leto 2020.
4. Obravnava Plana dela ZGS OE M. Sobota za leto 2021 in Finančnega načrta OE M. Sobota za leto 2021.
5. Razno.

Točka dnevnega reda št. 1

Pregled zapisnika 1. korespondenčne seje Sveta ZGS OE M. Sobota z dne 2. 4. 2020.

Predsednik Sveta OE je podal vsebino zapisnika 1. korespondenčne seje. Glede na to, da člani Sveta niso podali pripomb oz. dopolnil k zapisniku, je predsednik dal na glasovanje sprejem zapisnika 1. korespondenčne seje Sveta OE. Člani Sveta so soglasno sprejeli:

16. SKLEP: Svet OE M. Sobota potrdi zapisnik 1. korespondenčne seje Sveta ZGS OE M. Sobota z dne 2. 4. 2020.

Točka dnevnega reda št. 2

Sprejem predloga dvoletnega lovsko upravljaljskega načrta (LUN) za Pomursko lovsko upravljaljsko območje za leti 2021 in 2022.

Načrtovalec na OE M. Sobota (g. Vajndorfer) je predstavil dosednji potek priprave in vsebino osnutka dvoletnega lovsko upravljaljskega načrta za Pomursko LUO za leti 2021 in 2022 (v nadaljevanju načrt). Pred obravnavo osnutka načrta na Svetu OE so bili izvedeni vsi postopki, kot jih določa Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS št. 200/20 – v nadaljevanju pravilnik).

Prejete pripombe na osnutek načrta z javne predstavitve so bile:

1. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano - Sektor za lovstvo, št. 3410-15/2021/2,
2. Zavod RS za varstvo narave, OE Maribor, št. 4-III-583/2-O-21/AS
3. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, št. 340-2/2017-7

ad. 1.) pripombe MKGP

Stališče ZGS: Pripombe so upoštevane v celoti in načrt dopolnjen.

ad. 2.) pripombe ZRSVN

V poglavju »Usmeritve za izvajanje lova na raco mlakarico« ZRSVN predlaga, da aktualni osnutek dvoletnega lovsko upravljaljskega načrta za Pomursko LUO za leti 2021 in 2022 povzame in upošteva varstvene usmeritve podane v naravovarstvenih smernicah za prihodnji lovsko upravljaljski načrt za Pomursko LUO 2021-2030, ki vsebinsko razširjeno in konkretnije definirajo varstvene usmeritve za varovanje zavarovanih in varovanih območij (Gajševsko jezero, Ledavsko jezero, Dolenski potok, Muriša, Mura, območja vodnih teles na Goričkem, območja gozdov, ki so ekosistemske NV).

Obrazložitev ZGS: Pravilnik v 79. čl. določa, da v kolikor območni načrti za obdobje veljavnosti dvoletnih načrtov LUO še niso sprejeti, temeljijo dvoletni načrti LUO na usmeritvah iz območnih načrtov za preteklo obdobje. Dvoletni načrt temelji in upošteva naravovarstvene usmeritve iz prejšnjih desetletnih območnih načrtov 2011-2020. Naravovarstvene usmeritve za varovanje zavarovanih in varovanih območij bodo vključene in upoštevane v prihodnjih dvoletnih lovsko upravljaljskih načrtih, kot bodo določene s prihodnjim območnim načrtom za obdobje 2021-2030.

Stališče ZGS: Predlog se ne upošteva, načrt ostane v tem poglavju nespremenjen.

ad. 3.) pripombe KGZS

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (v nadaljevanju KGZS) v poslanem dopisu podaja pripombe, ki se nanašajo predvsem na škode, ki jih v okolju povzroča divjad in vzročno na visok stalež divjadi, predvsem jelenjadi. Predlog KGZS je pri posameznih vrstah:

Srna: ohranitev načrta odvzema srnjadi v višini 4.000 kosov letno oz. 8.000 za načrtovalsko obdobje.

Navadni jelen: povečanje načrta odvzema jelenjadi na 900 kosov letno oz. 1.800 za dvoletno obdobje.

Damjak: cilj upravljanja naj bo izločitev vrste iz proste narave, ukrep in usmeritev pa popolni odstrel oz. odlov za obore.

Obrazložitev ZGS:

Srna: Ocenjujemo, da populacija v območju ni v fazi naraščanja ampak prej nasprotno, čemur se prilagaja tudi načrt odvzema v prihodnjih dveh letih. Upravljalci lovišč, ki so preko OZUL-a vključeni v sistem načrtovanja, že nekaj zadnjih let opozarjajo na težko doseganje zastavljenega načrta odvzema in so predlagali skupaj za dve leti 7.494 kosov. V primerjavi z drugimi vrstami parkljaste divjadi so škode po srnjadi v območju nizke. Načrt dvoletnega

odvzema 7.700 srnjadi generalno gledano predvideva ohranitev dosedanjega odvzema oz. v višini 102 % realiziranega lanskega odvzema.

Navadni jelen: je v Pomurskem LUO najbolj problematična vrsta in v okolju povzroča največje škode. Dejstvo je, da je populacija jelenjadi v Prekmurju neposredna posledica prostorskega in številčnega naraščanja populacije na Madžarskem. Z načrti dovoljujemo neomejeno preseganje načrta odvzema pri večini starostnih kategorij. Predlagani načrt dvoletnega odvzema v višini 1.700 živali je zelo velik in večji kot dosedanji, lov jelenjadi in s tem realizacija načrta odvzema v pogojih kulturne kmetijske krajine pa je zelo težka (OZUL predlaga dvoletni odvzem v višini 1.540). Velika vznemirjenost divjadi s strani vseh uporabnikov prostora, tudi zaradi lovskega pritiska povzroča, da jelenjad postaja nočna divjad. Možna je še vloga za dovolitev nočnega lova na jelenjad, ki pa je lahko z vidika varnosti zelo problematičen. Sicer uvedbo nočnega lova na jelenjad predlaga tudi KGZS. Posebej upravljavec LPN Kompas je pred zahtevno nalogo realizacije visokih načrtov odvzema. Dvoletni načrt odvzema jelenjadi za LPN Kompas, ki znaša 1.120 živali, čemur moramo dodatno prišteti še odvzem divjih prašičev in srnjadi ter ocenjevanje škod, predstavlja za 4 zaposlene v LPN ogromen obseg dela in veliko odgovornost. Ocenjujemo, da povečanje načrta za LPN Kompas ne bi imelo vpliva na zmanjšanje škod v tem območju. Damjak: cilj upravljanja, kot je opredeljen v še veljavnem desetletnem načrtu 2011-2020 je ohranitev vrste na omejenem območju, širjenje vrste v druge predele območja in ohranitev pobeglih damjakov iz obor v loviščih/LPN pa ni zaželeno. Z damjakom želimo upravljati trajnostno in enako kot z ostalimi avtohtonimi vrstami divjadi. Upravljavci lovišč/LPN brez številčno določenega načrta odvzema izvajajo neomejeni, čimprejšnji odstrel v skladu z lovno dobo.

Stališče ZGS: Predlogi KGZS se ne upoštevajo.

Prisotni člani Sveta OE so po obravnavi predstavljenega osnutka načrta in posredovanih pripomb z javne predstavitve sprejeli naslednje sklepe:

Svet OE je s 5 glasovi ZA sprejel:

17. SKLEP: Svet OE Murska Sobota soglaša, da se pripombe MKGP v celoti vključijo v načrt LUO.

Svet OE je s 5 glasovi ZA sprejel:

18. SKLEP: Svet OE Murska Sobota soglaša, da se predlog ZRSVN glede razširitve omejitve lova rac mlakaric ne vključi v aktualni načrt LUO.

Svet OE je glasoval o vključitvi predloga KGZS v LUN in sicer ločeno za predlog o srnjadi, jelenu in damjaku. Nobeden od predlogov KGZS ni prejel potrebnega števila glasov, zato je Svet OE sprejel:

19. SKLEP: Svet OE Murska Sobota ne soglaša, da se predlog KGZS vključi v aktualni načrt LUO.

V nadaljevanju je predsednik Sveta OE dal na glasovanje sprejem predloga načrta v predstavljeni obliki, dopolnjen s predlogom MKGP. Izid glasovanja je bil sledeč:

- ZA so glasovali 3 člani
- PROTI je glasoval 1 član
- VZDRŽAN je bil 1 član.

Za sprejem predloga načrta mora ZA glasovati najmanj 5 članov. Svet OE zato ni sprejel predloga dvoletnega načrta. Predsednik sveta OE je zato sklenil, da se bo predlog načrta poskušalo sprejeti na naslednji 2. korespondenčni seji.

Točka dnevnega reda št. 3
Obravnavna Poročila o delu ZGS OE M. Sobota za leto 2020.

Vodja OE je podal poročilo o delu OE v letu 2020.
Po krajši razpravi in podanih pojasnilih so člani sveta s 5 glasovi ZA sprejeli

20. SKLEP: Svet OE M. Sobota sprejme predstavljeno Poročilo o delu ZGS OE M. Sobota za leto 2020.

Točka dnevnega reda št. 4:
Obravnavna Plana dela in Finančnega načrta ZGS OE M. Sobota za leto 2021

Vodja OE je predstavil Plan dela OE MS in Finančni načrt OE za leto 2021
Razprava:
Po krajši razpravi in podanih pojasnilih so člani sveta s 5 glasovi ZA sprejeli

21. SKLEP: Svet OE Murska Sobota sprejme Plan dela z leto 2021 in Finančni načrt ZGS OE Murska Sobota za leto 2021.

Točka dnevnega reda števil. 5
Razno.

Pod točko ni bilo razprave.

Seja je bila zaključena ob 12.30 uri.

Zapisala:
Branko Vajndorfer in
Štefan kovač

Aleksander Abraham
Predsednik Sveta ZGS OE M. Sobota

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

Datum: 21. 4. 2021

ZAPISNIK 2. korespondenčne seje Sveta Zavoda za gozdove Slovenije, OE Murska Sobota

Svet ZGS Območne enote Murska Sobota je zaradi izrednih razmer v zvezi z Covid-19 opravil 2. korespondenčno sejo.

Dnevni red 2. korespondenčne seje:

1. Sprejem predloga dvoletnega lovsko upravljaljskega načrta (LUN) za Pomursko lovsko upravljaljsko območje (LUO) za leti 2021 in 2022.

Člani sveta OE M. Sobota so po prejemu gradiva po e-pošti bili zaprošeni, da z glasovanjem potrdijo sprejem sklepa šte. 22.

Predlog sklepa šte. 22: Svet OE Murska Sobota sprejme predlog dvoletnega lovsko upravljaljskega načrta za VIII. Pomursko LUO za leti 2021 in 2022 v pripravljene vsebini in dopolnjenega z upoštevanimi predlogi iz javne predstavitve, ki se ga posreduje v sprejem Ministru pristojnemu za divjad in lovstvo.

Člani Sveta OE so do dne 21. 4. 2021 do 12. ure opravili glasovanje na korespondenčni seji. Svoje odgovore je pravočasno vrnilo, to je poslalo preko e-pošte oz. glasovalo po telefonu devet članov Sveta OE Murska Sobota. Rezultat glasovanja je bil sledeč:

Zap. št.	PREDLOG GLASOVANJA	Glasov ZA	Glasov PROTI	Glasov VZDRŽANO	Neoddanih glasov
1.	Svet OE M. Sobota sprejme predlog dvoletnega lovsko upravljaljskega načrta za VIII. Pomursko LUO za leto 2021 in 2022 v pripravljene vsebini in dopolnjenega z izglasovanimi strokovnimi opredelitvami o predlogih/pobudah iz javne predstavitve.	8	1	0	0

S tem izidom glasovanja je Svet OE M. Sobota z dne 21. 4. 2021 sprejel:

Sklep št. 22

Svet OE M. Sobota sprejme predlog dvoletnega lovsko upravljaljskega načrta za VIII. Pomursko LUO za leto 2021 in 2022 v pripravljene vsebini in dopolnjenega z upoštevanimi predlogi iz javne predstavitve, ki se ga posreduje v sprejem Ministru pristojnemu za divjad in lovstvo.

Zapisal:
Branko Vajndorfer

Aleksander Abraham
predsednik Sveta območne enote

